

КОДЕКС ЗА ЗАСТРАХОВАНЕТО

ЧАСТ ПЪРВА ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет

Чл. 1. (1) Този кодекс урежда:

1. застраховането и презастраховането;
2. застрахователното и презастрахователното посредничество;
3. условията за започване, извършване и прекратяване на дейностите по т. 1 и 2;
4. застрахователния договор;
5. задължителното застраховане и
6. застрахователния надзор.

(2) Разпоредбите на този кодекс не се прилагат за дейностите по допълнително социално осигуряване и по доброволно здравно осигуряване, доколкото друго не е предвидено в закон.

Цели

Чл. 2. Целите на този кодекс са:

1. осигуряване защита на интересите на потребителите на застрахователни услуги и
2. създаване на условия за развитието на стабилен, прозрачен и ефективен застрахователен пазар.

Застраховане

Чл. 3. Застраховането е дейност по осигуряване на застрахователно покритие на рискове по силата на договор, изразяващо се в набиране и разходване на средства, предназначени за изплащане на обезщетения и други парични суми при настъпване на събития или сбъдване на условия, предвидени в договор или закон, както и в пряко свързаните с това дейности, включително:

1. оценка на застрахователния риск;
2. определяне на застрахователната премия;
3. установяване на настъпило застрахователно събитие;
4. определяне размера на причинените вреди;
5. управление на собствените средства и на активите, които служат за покритие на техническите резерви на застрахователя;
6. прехвърляне на всички или на част от застрахователните рискове, покрити от застраховател, на презастраховател (пасивно презастраховане);
7. предоставяне от застрахователя на услуги по застраховка “Помощ при пътуване” по раздел II, т. 18 от приложение № 1 чрез наети от него лица и със собствени технически средства.

Презастраховане

Чл. 4. Презастраховането е дейност по поемане от презастраховател по силата на презастрахователен договор на всички или част от рисковете, покрити от застраховател, срещу отстъпване на застрахователна премия (активно презастраховане), и пряко свързаните с това дейности.

Застрахователно и презастрахователно посредничество

Чл. 5. (1) Застрахователно и презастрахователно посредничество е извършване по занятие на дейност, изразяваща се в оказване на съдействие при подготовката, сключването и изпълнението на застрахователни, съответно презастрахователни договори, сключване от името на застрахователя, съответно по възлагане от потребител на застрахователни услуги на такива договори и съдействие във връзка с упражняване на правата и изпълнение на задълженията по такива договори, включително в случаите на настъпване на застрахователно събитие, както и в предоставянето на консултации във връзка с такива договори.

(2) Не е застрахователно или презастрахователно посредничество:

1. извършването на дейностите по ал. 1 от застраховател, съответно презастраховател или негови служители;
2. инцидентното предоставяне на информация при извършването на друга професионална дейност, чийто предмет не е съдействие на потребители на застрахователни услуги при подготовката, сключването и изпълнението на застрахователни, съответно презастрахователни договори;
3. извършване по занятие на дейност по уреждане на претенции и
4. извършване на дейност по изготвянето на експертни оценки.

Доброволност на застраховането

Чл. 6. (1) Застраховането се извършва на принципа на доброволност.

(2) Задължително застраховане се установява със закон или с международен договор, ратифициран по конституционен ред, обнародван и влязъл в сила за Република България.

Надзор върху застраховането и презастраховането

Чл. 7. Регулирането и надзорът върху дейностите по чл.1, ал. 1 се извършва от Комисията за финансов надзор, наричана по-нататък “комисията”, както и от заместник-председателя, ръководещ управление “Застрахователен надзор”, наричан по-нататък “заместник-председателя”.

Лица, които могат да извършват дейностите по този кодекс

Чл.8. (1) Застраховател е:

1. акционерно дружество, кооперация, както и застраховател от трета държава чрез клон, регистриран по Търговския закон, получили лиценз при условията и по реда на този кодекс;
2. застраховател от държава-членка при условията на правото на установяване или на свободата на предоставяне на услуги.

(2) Презастраховател е акционерно дружество, получило лиценз по този кодекс, както и лице, получило лиценз за извършване на активно презастраховане по седалището си.

(3). Застрахователен или презастрахователен посредник е:

1. брокер или агент, регистриран при условията и по реда на този кодекс,
2. застрахователен посредник от трета държава, регистриран при условията и по реда на този кодекс;
3. застрахователен посредник от държава-членка при условията на правото на установяване и свободата на предоставяне на услуги.

Ограничения на дейността

Чл.9. (1) Не се допуска извършването от един и същи застраховател на застраховане по видове застраховки по раздел I и по раздел II от приложение №1 с изключение на застраховка „Злополука”.

(2) Застрахователно акционерно дружество може да извършва и активно презастраховане след получаване на отделен лиценз.

(3) Не се допуска извършването от застраховател, съответно презастраховател на друга търговска дейност.

(4) Застраховател или презастраховател не може да участва като неограничено отговорен съдружник в търговско дружество.

(5) Не се допуска извършването на дейност по застрахователно посредничество като застрахователен брокер и застрахователен агент от едно и също лице.

ЧАСТ ВТОРА ЗАСТРАХОВАНЕ И ПРЕЗАСТРАХОВАНЕ

ДЯЛ I УСЛОВИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ДЕЙНОСТ

Глава първа ЗАСТРАХОВАТЕЛИ И ПРЕЗАСТРАХОВАТЕЛИ СЪС СЕДАЛИЩЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Раздел I Застрахователно акционерно дружество

Общи изисквания

Чл. 10. (1) Застрахователното акционерно дружество е акционерно дружество, получило лиценз за извършване на застраховане по този кодекс.

(2) Застрахователното акционерно дружество се учредява, извършва дейността си, преобразува се и се прекратява по реда на Търговския закон, доколкото в този кодекс не е предвидено друго.

(3) Застрахователното акционерно дружество може да открива повече от един клон по Търговския закон в едно населено място, включително в населеното място по седалището си.

(4) Застрахователното акционерно дружество има право да извършва застраховане само по посочените в лиценза видове застраховки освен в случаите на покриване на спомагателни рискове при условията на Раздел II, буква „В” от Приложение № 1.

Фирма

Чл. 11. (1) Фирмата на застрахователното акционерно дружество съдържа думата “застраховане” или нейни производни на български език. Фирмата на застрахователното акционерно дружество може да съдържа думата „застраховане” или нейни производни и на чужд език.

(2) Лице, което не притежава лиценз за извършване на дейност като застраховател, не може да използва в своето наименование, в рекламната си или друга дейност думата “застраховане” или нейни производни на български или на чужд език.

Капитал и акции

Чл. 12. (1) Размерът на вписания капитал на застрахователното акционерно дружество не може да бъде по-малък от минималния размер на гаранционния капитал по чл. 82, ал. 1 или ал. 3.

(2) Капиталът по ал. 1 трябва да бъде изцяло записан и внесен към датата на подаване на заявление за получаване на лиценз.

(3) Вноските в капитала на застрахователното акционерно дружество са само парични и не могат да се правят със заемни средства, със средства с недоказан произход или със средства, получени в резултат от незаконна дейност.

(4) Застрахователното акционерно дружество издава само поименни и безналични акции с право на един глас всяка.

Изисквания към членовете на управителните и контролни органи

Чл. 13. (1) Всеки член на управителен или контролен орган на застрахователното акционерно дружество, както и всяко лице, оправомощено да управлява или представлява застрахователното акционерно дружество, трябва:

1. да притежава подходяща професионална квалификация в сферата на икономиката или финансите и да има висше образование;

2. да притежава професионален опит, необходим за управление на дейността на застрахователното акционерно дружество;

3. да не е осъждано за умишлено престъпление от общ характер;

4. да не е било в последните три години преди определената от съда начална дата на неплатежоспособността член на управителен или контролен орган или неограничено отговорен съдружник в дружество, за което е открито производство по несъстоятелност, или в прекратено поради несъстоятелност дружество, ако са останали неудовлетворени кредитори;

5. да не е обявявано в несъстоятелност и да не се намира в производство по несъстоятелност;

6. да не е съпруг или роднина по права или по съребрена линия до четвърта степен включително или по сватовство до трета степен с друг член на управителен или контролен орган на дружеството;

7. да не е лишено от право да заема материалноотговорна длъжност.

(2) Изискванията на ал. 1 се отнасят и за физическите лица, които представляват юридически лица – членове на управителните и контролните органи на застрахователното акционерно дружество.

(3) Член на управителен или контролен орган на застрахователно акционерно дружество, както и лице, оправомощено да го управлява или представлява трябва да бъде лице, което се ползва с добра репутация и не застрашава управлението на застрахователя, интересите на потребителите и не възпрепятства надзора върху застраховането.

(4) Изпълнителен директор или друго лице, което е оправомощено да управлява или представлява застрахователното акционерно дружество, трябва да има висше образование с придобита образователно-квалификационна степен не по-ниска от магистър и да не заема другаде платена длъжност освен като сътрудник в научен институт или преподавател във висше учебно заведение. Физическите лица – граждани на трета държава трябва да имат и разрешение за продължително пребиваване в Република България.

(5) Обстоятелствата по ал. 1, т. 4-7 се удостоверяват с декларация. Обстоятелствата по ал. 1, т. 3 се установяват за български граждани със свидетелство за съдимост и декларация за липса на осъждане извън Република България, а за лицата, които не са български граждани - с декларация за липса на осъждане, когато в държавата по обичайното им местопребиваване не се издава официален документ за удостоверяване на

липса на предходно осъждане. Документите по тази алинея се признават в случай, че са представени до три месеца от датата на тяхното издаване

(6) Лицата по ал. 1 и 2 подлежат на одобряване от заместник-председателя преди вписването в търговския регистър, съответно преди назначаването на длъжност, за която вписване не се изисква. Заместник- председателят се произнася в едномесечен срок от подаване на заявлението.

(7) При констатирани непълноти или противоречия със законовите изисквания в документите към заявлението по ал. 6 заместник-председателят изисква от заявителя отстраняването на нередовностите в едномесечен срок. Срокът за произнасянето по ал. 6 спира да тече за периода от изпращане на съобщението за отстраняване на нередовностите до получаването на допълнителните документи.

Изисквания за професионален опит на членовете на управителните и контролни органи

Чл. 14. (1) Лице по чл. 13, ал. 4 притежава професионален опит ако

1. е заемало длъжност в управителен орган на застраховател, презастраховател, здравноосигурително или пенсионноосигурително дружество в продължение на не по-малко от три години;

2. е заемало длъжност в контролен орган или друга друга ръководна длъжност в застраховател, презастраховател, здравноосигурително дружество, пенсионноосигурително дружество или банка в продължение на не по-малко от пет години;

3. е заемало длъжност като представляващ застрахователен брокер, непосредствено ръководещ дейността по застрахователно посредничество, когато дейността на брокера по застрахователни сделки е съизмерима с дейността на застрахователя в продължение на не по-малко от пет години;

3. е заемало ръководна длъжност в държавна институция в сферата на икономиката и финансите, в продължение на не по-малко от десет години, а ако лицето е с икономическо или юридическо образование –не по малко от пет години;

4. е хабилитирано лице в областта на икономиката или правото.

(3) Член на управителен или контролен орган на застрахователно акционерно дружество извън случаите на ал. 1 може да бъде лице, което е работило поне три години на друга ръководна длъжност в застраховател, презастраховател, здравноосигурително дружество, пенсионно осигурително дружество, държавна институция или като представляващ застрахователен брокер, непосредствено ангажиран с дейността по застрахователно посредничество.

Преценка на професионалната квалификация и опит на членовете на управителните и контролни органи

Чл. 15. Заместник-председателят отказва да издаде одобрение и в случаите, когато въпреки формалното наличие на изискванията по чл. 13, ал. 1, т. 1 и чл. 14 прецени, че лицето не притежава достатъчна професионална квалификация и опит, необходими да участва ефективно в управлението на застрахователя, за който се отнася искането. Мотивираният отказ се изпраща на застрахователя, за който се отнася искането.

Квалифицирано участие

Чл. 16. (1) Лице, което пряко, заедно със или чрез свързани лица притежава 10 или повече от 10 на сто от гласовете в общото събрание на едно застрахователно акционерно

дружество, или друго участие, което му дава възможност да го контролира, трябва да бъде безспорно установено и:

1. да отговаря на изискванията по чл. 13, ал. 1, т. 3 - 5 и т. 7 и ал. 3, както и да има подходяща квалификация и опит, които да гарантират благоразумното управление на застрахователя – ако е физическо лице;

2. да отговаря на изискванията по чл. 13, ал. 1, т. 4 и 5 – ако е юридическо лице.

(2) Изискванията на ал. 1, т. 1 се отнасят и за физическите лица – членове на управителен или контролен орган на юридическо лице по ал. 1, както и за физическите лица, които представляват юридическо лице по ал. 1.

(3) Лице, което възнамерява да придобие участие в капитала на застрахователно акционерно дружество при условията по ал. 1, както и да увеличи впоследствие участието си, така че да придобие пряко заедно със или чрез свързани лица 20, 33, 50 или повече от 50 на сто от капитала или от гласовете в общото събрание на застрахователно акционерно дружество, уведомява писмено заместник-председателя преди придобиването.

(4) Когато придобиването по ал. 1 и ал. 3 става при търговия на акции на фондова борса или на друг регулиран пазар на ценни книжа, уведомлението се извършва след сключването на сделката. Приобретателите не могат да упражняват правото си на глас, преди да е изтекъл срокът по ал. 6, освен ако заместник-председателят разпреди вписването на промяната на акционерното участие в регистрите на комисията по-рано. Преди да е изтекъл срокът по ал. 6, акциите, придобити по реда на тази алинея, не се вземат предвид при определяне на кворума на общото събрание на акционерите, освен ако е налице обстоятелството по изречение второ.

(5) Уведомяването по ал. 1, ал. 3 и ал. 4 се извършва чрез подаване на заявление, към което се прилагат следните документи:

1. декларация по образец, утвърден от заместник-председателя, относно произхода на средствата, с които са направени вноските срещу записани акции, и че те не са заемни;

2. декларация за свързани лица по смисъла на § 1, т. 12 от допълнителните разпоредби;

3. доказателствата за липса на предходно осъждане по чл. 13, ал. 5, изречение 2 за лицата по ал. 1, т. 1 и по ал. 2;

4. копие на документ за самоличност на физическо лице или удостоверение за актуално правно състояние на юридическо лице;

5. доказателства за професионалната квалификация и опита на физическото лице или на членовете на управителния орган на юридическото лице;

6. устав или други аналогични учредителни документи за юридическите лица;

7. заверен препис от решението на компетентния орган съгласно закона, устава или учредителния договор за участие на лицето в капитала на застрахователното акционерно дружество;

8. декларация, че не са налице обстоятелствата по чл. 13, ал. 1, т. 4, 5 и 7;

9. доказателства за платени данъци за последните три години и за липса на задължения към държавата и общините от съответните органи по местожителството, седалището и мястото на стопанска дейност на лицето;

10. одитираните финансови отчети за последните три години, ако лицето е било длъжно да ги изготвя.

11. референция от компетентен орган, осъществяващ финансов надзор по местожителството или седалището на лицето.

(6) В 3-месечен срок от уведомяването по ал. 1, ал. 3 или ал. 4 заместник-председателят издава забрана за придобиване на заявеното участие, ако прецени, че лицето застрашава стабилността на застрахователя или интересите на застрахованите, или не отговаря на изискванията на този кодекс и актовете по прилагането му.

(7) В срока по ал. 6 заместник-председателят, може да одобри извършването на промяната на акционерното участие, както и да определи максимален срок, в който да бъде извършено придобиването по ал. 3.

(8) Лицата по ал. 1 и ал. 3, придобили участие без да са подали уведомление, преди изтичането на срока по ал. 6 или в нарушение на забрана на заместник-председателя, не могат да упражняват правото си на глас. Правото на глас на лицата по изречение първо не се взема предвид при определяне наличието на кворум за провеждане на общото събрание.

(9) Ако заместник-председателят не издаде забрана в срока по ал. 6, лицето има право да придобие заявеното от него участие.

(10) Лице, което възнамерява да намали участието си под 50, 33, 20 или 10 на сто от гласовете в общото събрание на застрахователно акционерно дружество или по друга причина преставя да упражнява контрол върху застрахователното акционерно дружество, уведомява за това заместник-председателят предварително.

(11) Застрахователното акционерно дружество и Централният депозитар уведомяват заместник-председателя за всяко придобиване на участие по ал. 3, съответно намаляване на участие по ал. 10 в тридневен срок от узнаването.

(12) Лице което придобива 1 или повече на сто от акциите на застрахователно акционерно дружество или увеличава участието си така, че същото надхвърля 1 на сто от акциите на дружеството е длъжно да се идентифицира пред заместник-председателя и да представи декларациите по ал. 5, т. 1 и 2 и декларация за липса на задължения към държавата и общините.

(13) Застрахователното акционерно дружество представя в комисията ежегодно в срок до 31 март справка по утвърден образец, за лицата, които притежават пряко, заедно със или чрез свързани лица 10 или повече от 10 на сто от гласовете в общото събрание на застрахователното дружество.

Раздел II

Взаимозастрахователна кооперация

Общи изисквания

Чл. 17. (1) Взаимозастрахователна кооперация е кооперация, получила лиценз за извършване на застраховане.

(2) Взаимозастрахователната кооперация се учредява, извършва дейността си, преобразува се и се прекратява по реда на Закона за кооперациите, доколкото в този кодекс не е предвидено друго.

(3) Предметът на дейност на взаимозастрахователната кооперация обхваща един или повече видове застраховки по раздел I на Приложение № 1 със или без застраховка „Злополука“.

(4) Взаимозастрахователната кооперация има право да извършва застраховане само по посочените в лиценза видове застраховки.

Наименование

Чл. 18. (1) Наименованието на взаимозастрахователната кооперация не може да съдържа името на член-кооператор.

(2) За взаимозастрахователната кооперация чл. 11 се прилага съответно.

Учредители и член-кооператори

Чл. 19. (1) Взаимозастрахователната кооперация се учредява най-малко от 500 лица. Учредител и член на взаимозастрахователна кооперация може да бъде физическо лице, навършило 18 - годишна възраст, което не е поставено под запрещение.

(2) Учредителите се застраховат във взаимозастрахователната кооперация, след като тя получи лиценз за извършване на застраховане, и внасят застрахователна вноска по избрана от тях застраховка по раздел I от приложение № 1 за първата година.

(3) Членството във взаимозастрахователната кооперация възниква или се прекратява едновременно със сключването или прекратяването на застрахователния договор, съгласно общите условия.

Вноски и плащания на член-кооператорите

Чл. 20. (1) Всеки член-кооператор прави встъпителна и дялова вноска, размерът на които се определя в устава, и сключва с взаимозастрахователната кооперация застрахователен договор по застраховка "Живот" по раздел I от приложение № 1 със срок на действие не по-малък от 3 години. Дяловите вноски служат за попълване на минималния гаранционния капитал

(2) За достигане на минималния гаранционен капитал и границата на платежоспособност общото събрание с обикновено мнозинство от всички член-кооператори може да вземе решение за събиране на допълнителни и целеви вноски от член-кооператорите. Всички вноски в капитала на кооперацията са парични. Допълнителните и целевите вноски могат да се връщат на член-кооператорите само, когато по този начин собствените средства на взаимозастрахователната кооперация няма да намалеят под размера на границата на платежоспособност или на минималния гаранционен капитал. Връщането на допълнителни и целеви вноски се извършва с едномесечно писмено предизвестие до заместник-председателя. В срока на предизвестиято заместник-председателят забранява връщането, ако в резултат от него собствените средства на взаимозастрахователната кооперация ще намалеят под размера на границата на платежоспособност или на минималния гаранционен капитал. След прекратяване на взаимозастрахователната кооперация дяловите, допълнителните и целевите вноски подлежат на връщане само след като са били изплатени всички останали задължения.

(3) За взаимозастрахователната кооперация се прилага чл. 12, ал. 3 . Когато допълнителната или целевата вноска надхвърля едно на сто от минималния гаранционен капитал на кооперацията се прилага чл. 16, ал. 12.

(4) Премииите на член-кооператорите и задълженията на взаимозастрахователната кооперация по застрахователните договори са еднакви, ако обстоятелствата по застраховката са еднакви.

(5) Когато взаимозастрахователната кооперация сключва застрахователни договори по няколко видове застраховки, за всеки вид се съставя отделен баланс. Натрупаните средства по всеки вид застраховка се използват за плащания на застрахователни суми по този вид застраховка, доколкото в устава не е предвидено друго.

(6) Общото събрание на взаимозастрахователната кооперация може да вземе решение за намаляване на плащанията по застраховките с мнозинство 2/3 от всички член-кооператори.

Съдържание на устава

Чл. 21. Уставът на взаимозастрахователната кооперация трябва да съдържа, освен предвидените в Закона за кооперациите данни, и следната информация:

1. видовете застраховки;

2. средствата на взаимозастрахователната кооперация, вида, начина на внасяне и размера на вноските, обема на отговорността на членовете и задълженията на взаимозастрахователната кооперация.

Изисквания към членовете на управителните и контролните органи

Чл. 22. За членовете на управителния и на контролния орган на взаимозастрахователната кооперация, както и за всички други лица, оправомощени да я управляват или представляват, се прилагат съответно чл. 13, чл.14, ал. 3 и чл. 15.

Раздел III Презастраховател

Общи изисквания

Чл. 23. (1) Презастраховател е акционерно дружество, получило лиценз за презастраховане.

(2) Презастрахователят се учредява, извършва дейността си, преобразува се и се прекратява по реда на Търговския закон, доколкото в този кодекс не е предвидено друго.

(3) Презастрахователят може да извършва и дейност по застраховане, ако е получил отделен лиценз за това.

(4) За презастраховател се прилагат разпоредбите за застрахователното акционерно дружество, доколкото друго не е предвидено в този кодекс.

Фирма

Чл. 24. (1) Фирмата на презастрахователя задължително съдържа думата „презастраховане” или нейни производни, на български език. Фирмата на презастрахователя може да съдържа думата „презастраховане” или нейни производни и на чужд език.

(2) Лице, което не притежава лиценз за извършване на дейност по активно презастраховане, няма право да използва в своето наименование, в рекламната си или друга дейност думата „презастраховане” или нейни производни на български или чужд език.

Акции и капитал

Чл. 25. (1) Размерът на вписания капитал на презастрахователя не може да бъде по-малък от минималния размер на гаранционния капитал по чл. 82, ал. 3.

(2) За презастрахователя се прилагат чл. 12, ал. 2, 3, и 4 и чл. 16.

Изисквания към членовете на управителните и контролните органи

Чл. 26. За членовете на управителния и на контролния орган на презастрахователя, както и за всички други лица, оправомощени да го управляват или представляват се прилагат чл. 13, 14 и 15.

Раздел IV Застрахователен холдинг. Застрахователен холдинг със смесена дейност

Застрахователен холдинг

Чл. 27. (1) Застрахователен холдинг е контролиращо дружество, чиято основна дейност е придобиване и притежаване на участия изключително или преимуществено в контролирани дружества, които са застрахователи или презастрахователи, включително застрахователи или презастрахователи от държава-членка, или застрахователи от трета държава, като поне едно от контролираните от него дружества е застраховател със седалище в Република България.

(2) Член на управителен или контролен орган или друго лице, което по същество участва в управлението на дейността на застрахователен холдинг със седалище в страната, трябва да отговаря на изискванията по чл. 13, ал. 1, т. 3-7. Прилага се чл. 13, ал. 3, 6 и 7, чл. 14, ал. 3 и чл. 15.

Застрахователен холдинг със смесена дейност

Чл. 28. Застрахователен холдинг със смесена дейност е контролиращо дружество, различно от застраховател, застраховател от трета държава, презастраховател или застрахователен холдинг и има поне едно контролирано от него дружество, което е застраховател.

Глава втора

ИЗДАВАНЕ И ОТНЕМАНЕ НА ЛИЦЕНЗИ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛИ И ПРЕЗАСТРАХОВАТЕЛИ СЪС СЕДАЛИЩЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Раздел I

Издаване на лицензи

Лицензи

Чл. 29. (1) Лиценз се издава за застраховане, за презастраховане и за застраховане и презастраховане, както и за отделните видове застраховки.

(2) Лицензът на взаимозастрахователна кооперация се издава само за застраховане.

(3) Обхватът на лиценза може да се разширява с допълнителен лиценз за презастраховане, застраховане или за вид застраховка.

(4) Лицензът е писмен и определя изчерпателно видовете застраховки по смисъла на Приложение № 1, по които лицето има право да извършва застраховане, освен в случаите на покриване на спомагателни рискове при условията на Раздел II, буква „В” от Приложение № 1.

(5) Лицензите по ал. 1 и 2, както и допълнителният лиценз по ал. 3 се издават от комисията по предложение на заместник-председателя.

(7) Комисията отказва да издаде лиценз, ако заявителят не отговаря на изискванията по този кодекс и актовете по прилагането му.

(8) Лиценз или допълнителен лиценз за вид застраховка може да се издаде за част от рисковете по смисъла на Приложение № 1, които се отнасят към съответния вид:

1. когато заявителят е поискал да покрива само част от рисковете по смисъла на Приложение № 1 отнасящи се към вида застраховка;

2. по преценка на комисията, когато от представените документи за издаване на лиценз се установи, че не се покриват всички рискове.

Необходими документи за издаване на лиценз

Чл. 30. (1) За издаване на лиценз за извършване на застраховане от акционерно дружество се подава заявление, към което се прилагат:

1. уставът и другите учредителни документи;
2. списък на акционерите и размера на участието им;
3. документ, издаден от банка, която извършва банкова дейност на територията на Република България, удостоверяващ извършените парични вноски за сметка на записаните акции;
4. заявленията, заедно с приложенията по чл. 16, ал. 5, за лицата, които придобиват участие по чл. 16, ал. 1.
5. декларацията по чл. 16, ал. 5, т. 1 и 2 и доказателства за липса на задължения към държавата и общините за лицата, които придобиват 1 или повече на сто от акциите на застрахователното акционерно дружество;
6. списък на лицата по чл. 13, ал. 1, и ал. 2, заедно с доказателствата за спазване на изискванията по чл. 13
7. данни за отговорния актюер и доказателства за спазване на изискванията по чл. 96, ал. 1;
8. програмата за дейността на застрахователя;
9. доказателство за платена такса за разглеждане на документи;

(2) При издаване на лиценз за извършване на застраховане по застраховка по т. 10.1 от раздел II, буква „А” на приложение № 1, застрахователят може да започне да извършва дейността след като представи в комисията и Гаранционния фонд списък с имената и адресите на представителите за уреждане на претенции във всяка от държавите-членки;

(3) За издаване на лиценз за извършване на застраховане от взаимострахователна кооперация се подава заявление към което се прилагат:

1. уставът и другите учредителни документи;
 2. списък на член-кооператорите и размерът на дяловата им вноска;
 3. документ, издаден от банка, която има право да извършва банкова дейност на територията на Република България, удостоверяващ извършените парични вноски в капитала на кооперацията;
 4. декларациите по чл. 16, ал. 12 за лицата, които правят допълнителна или целева вноска, която надхвърля едно на сто от минималния гаранционен капитал на кооперацията.
 5. списък на членовете на управителните и контролните органи и на лицата, които представляват кооперацията с доказателствата за спазване на изискванията по чл. 13;
 6. данни за актюера и доказателства за спазване на изискванията по чл. 96, ал. 1.
 7. програмата за дейността на застрахователя;
 8. доказателство за платена такса за разглеждане на документи;
- (4) По заявление за издаване на лиценз за презастраховане се прилага ал. 1.

Документи за разширяване обхвата на лиценза

Чл. 31. (1) За издаване на допълнителен лиценз за разширяване на предмета на дейност на застрахователно акционерно дружество с дейност по презастраховане или на презастраховател с дейност по застраховане се подава заявление, към което се прилагат:

1. препис от протокола на общото събрание с взетите решения за допълване на предмета на дейност, увеличаване на размера на капитала, когато това се налага, и начина на увеличаване на капитала;
2. устав;
3. при увеличаване на капитала:
 - а. справка за промените в акционерното участие и за промените в състава на акционерите, ако такива са настъпили,
 - б. доказателства за внасянето на увеличението на капитала,

в. документите и доказателствата по чл. 30, ал. 1, т. 4 и 5;

4. изменената и допълнена програма за дейността;

5. доказателство за платена такса за разглеждане на документи.

(2) За издаване на допълнителен лиценз за нов вид застраховка или за допълване на лиценза по вид застраховка с нови рискове по смисъла на Приложение № 1, се подава заявление, към което се прилагат:

1. изменената и допълнена програма за дейността;

2. доказателства, че застрахователят разполага със собствени средства, достатъчни за покриването на границата на платежоспособност и на минималния гаранционен капитал;

3. при увеличаване на капитала, когато минималният гаранционен капитал по съответният вид застраховка е по-висок от собствените средства на дружеството:

а. справка за промените в акционерното участие и за промените в състава на акционерите, ако такива са настъпили,

б. доказателства за внасянето на увеличението на капитала,

в. документите и доказателствата по чл. 30, ал. 1, т. 4 и 5;

4. доказателство за платена такса за разглеждане на документи;

(3) При издаване на допълнителен лиценз за извършване на застраховане по застраховка по т. 10.1 от раздел II, буква „А” на приложение № 1, застрахователят представя на комисията и в Гаранционния фонд и списък с имената и адресите на представителите за уреждане на претенции във всяка от държавите-членки.

Програма за дейността

Чл. 32. (1) Програмата за дейността на застрахователя съдържа:

1. организационната структура, включваща дейността на отделните организационни единици, разпределението на функциите и правомощията между изпълнителните директори и другите ръководни длъжности, организацията и управлението на информационната система на застрахователя и механизма за защита на информацията;

2. видовете застраховки, които застрахователят възнамерява да сключва и рисковете по Приложение № 1, които възнамерява да покрива;

3. презастрахователна политика и програма;

4. методи за образуване на техническите резерви;

5. прогноза за разходите за организиране и започване на дейността, финансовите ресурси за покриване на тези разходи, а за застраховка по т. 18 от Раздел II, буква „А” на Приложение № 1 - и финансовите и технически ресурси, предвидени за предоставяне на помощта;

6. финансова прогноза за дейността на застрахователя за първите три години, съдържаща:

а) прогноза за приходите и разходите, включваща очаквания размер на премийния приход, очакваните претенции за застрахователни плащания, както и очакваните разходи за комисиони на застрахователни или презастрахователни посредници, аквизиционните, административните и други разходи;

б) прогнозен баланс, включващ очакван размер на техническите резерви и тяхното покритие с активи, както и границата на платежоспособност и покритието ѝ със собствени средства;

7. източника, размера и разпределението на собствените средства, включително начините на финансиране, в случай на недостиг за покритие на границата на платежоспособност и на минималния гаранционен капитал;

8. мерки за прогнозиране, избягване и преодоляване на неблагоприятно развитие на рисковете, на които застрахователят е изложен и които могат да се предвидят на основата на благоразумна преценка.

9. описание на системата за вътрешен контрол;

(2) Програмата за дейността отразява реалистично особеностите на пазара и тяхното влияние върху дейността на застрахователя, обема на извършваната дейност, финансовите, трудовите и другите ресурси, както и другите фактори, които имат отношение към нейното изпълнение в поставените срокове.

(3) В случаите по чл. 31 програмата за дейността се отнася само до новия вид застраховка, с която застрахователят иска да разшири обхвата на лиценза си.

Издаване и отказ за издаване на лиценз

Чл. 33. (1) По предложение на заместник председателя комисията преценява дали са спазени изискванията за издаване на искания лиценз и се произнася най-късно в 4-месечен срок от постъпване на заявлението.

(2) Ако представените документи са нередовни или е необходима допълнителна информация, комисията изпраща на заявителя съобщение за констатираните нередовности и/или за исканата допълнителна информация и определя на заявителя достатъчен срок за отстраняване на нередовностите и/или предоставянето на допълнителна информация, който не може да бъде по-кратък от 1 месец и по-дълъг от 2 месеца. Срокът по ал. 1 спира да тече до изтичане на дадения срок за отстраняване на нередовностите и/или предоставянето на допълнителна информация.

(3) При издаване на допълнителен лиценз за разширяване на обхвата на лиценза на застрахователя с нов вид застраховка срокът по ал. 1 не може да бъде по-дълъг от един месец, а по ал. 2 – по-кратък от 7 дни. Срокът за произнасяне на комисията спира да тече до изтичане на дадения срок за отстраняване на нередовностите и/или предоставянето на допълнителна информация

(4) Ако съобщението по ал. 1 не бъде прието на посочения от заявителя адрес за кореспонденция, определеният на заявителя срок тече от поставянето на съобщението на специално определено за целта място в сградата на комисията. Последното обстоятелство се удостоверява с протокол, съставен от длъжностни лица, определени със заповед на председателя на комисията.

(5) Комисията уведомява заявителя писмено за взетото решение в 7-дневен срок от постановяването му.

Основания за отказ

Чл. 34. (1) Комисията отказва издаването на лиценз или на допълнителен лиценз за разширяване на обхвата на лиценза с дейност по презастраховане, когато:

1. капиталът на заявителя не отговаря на изискванията на този кодекс;

2. членовете на управителния и контролния орган на заявителя или лицата, оправомощени да го управляват и представляват, не отговарят на изискванията на този кодекс;

3. лицата, които притежават пряко заедно с или чрез свързани лица 10 или повече от 10 на сто от гласовете в общото събрание или капитала на заявителя, или могат да го контролират:

а) не отговарят на изискванията на този кодекс;

б) с дейността си или с влиянието си върху вземането на решения могат да навредят на дейността на заявителя;

в) не могат да бъдат идентифицирани;

4. ако направените вноски в капитала не отговарят на изискванията на чл. 12, ал. 3;

5. заявителят е представил неверни данни или документи с невярно съдържание;
 6. заявителят е свързано лице с физическо или юридическо лице и тази свързаност създава пречки за ефективното упражняване на надзорните функции на комисията и заместник-председателя;
 7. са налице пречки за ефективното упражняване на надзорните функции на комисията и заместник-председателя, произтичащи от или във връзка с прилагането на нормативен или административен акт на трета държава, регулиращ дейността на едно или повече лица, с които заявителят се явява свързано лице;
 8. не е представена програма за дейността или представената програма не съответства на изискванията по чл. 32 или не гарантира в достатъчна степен интересите на потребителите на застрахователни услуги;
 9. не са изпълнени други изисквания на този кодекс и актовете по прилагането му.
- (2) В случаите по ал. 1, т. 1, 2, 4, 5, 8 и 9 комисията отказва издаването на лиценз, само ако заявителят не е отстранил нередовностите и не е представил допълнителната информация в определения срок.
- (3) Отказът на комисията да издаде лиценз се мотивира писмено.
- (4) Ново заявление за издаване на лиценз може да се подаде не по-рано от 6 месеца от влизането в сила на решението за отказ.
- (5) Комисията отказва издаването на допълнителен лиценз за нов вид застраховка на основанията по ал. 1, т. 1, 3, 4, 5, 8 и 9. Прилагат се ал. 2 и 3.

Вписване в търговския регистър

Чл. 35. (1) Съдът вписва в търговския регистър дружеството, съответно кооперацията, с предмет на дейност застраховане и/или презастраховане, след представяне на издадения от комисията лиценз.

(2) Застрахователят е длъжен да представи на комисията препис от съдебното решение за вписване в 7-дневен срок от постановяване на вписването.

Раздел II

Отнемане на лицензи

Отнемане на лиценз

Чл. 36. (1) Комисията отнема лиценза за застраховане, презастраховане или застраховане и презастраховане, ако:

1. застрахователят е представил неверни данни, които са послужили като основание за издаване на лиценза;
2. застрахователят не започне да извършва дейност в срок от 12 месеца от издаването на лиценза;
3. броят на членовете на взаимозастрахователната кооперация спадне под установения минимум и до шест месеца съставът не се попълни или при нарушение на чл. 19, ал. 2 и чл. 20, ал. 1;
4. застрахователят престане да отговаря на условията, при които е издаден лицензът му;
5. застрахователят извършва друга търговска дейност освен дейността, за която е получил лиценз;
6. общата стойност на задълженията на застрахователя, в това число техническите резерви, изчислени съгласно този кодекс и актовете по прилагането му, надвишава общата стойност на неговите активи;
7. застрахователят или негов акционер не изпълни наложена принудителна административна мярка по този кодекс;

8. застрахователят нарушава доброволността на застраховането;
 9. има искане на застрахователя и са спазени изискванията на този кодекс.
- (2) Комисията може да отнеме лиценза за застраховане, ако:
1. застрахователят престане да извършва дейност за повече от шест месеца;
 2. е налице основанието за прекратяване на акционерното дружество по чл. 252, ал. 1, т. 5 от Търговския закон;
 3. застрахователят и/или лица по чл. 13 са извършили и/или са допуснали извършването на груби или системни нарушения на този кодекс или на актовете по прилагането му;
 4. планът по чл. 86, ал. 1 или 2 не е представен в определения срок, не е одобрен, или не се изпълнява;
 5. застрахователят неправомерно отказва плащане, плаща със закъснение или частично изискуеми и ликвидни парични задължения;
- (3) Когато нарушенията, съставляващи основание за отнемане на лиценз, се отнасят до част от дейността на застрахователя, комисията може да отнеме отделно лицензът за застраховане или за презастраховане, или за отделен вид застраховка.
- (4) Комисията се произнася с мотивирано решение и уведомява писмено застрахователя за взетото решение в 7-дневен срок.
- (5) С решението за отнемане на лиценза, с изключение на случаите по ал. 3, комисията назначава един или няколко квестори, до назначаване на ликвидатор или синдик.

Задължения на застрахователя след отнемане на лиценза

Чл. 37. (1) След влизане в сила на решението за отнемане на лиценза застрахователят не може да сключва нови застрахователни и/или презастрахователни договори, и да предлага нови условия по договорите, както и да изменя условията по тях, включително срока, застрахователната сума и покритието по сключени договори.

(2) Отнемането на лиценза не освобождава застрахователя от задълженията му по вече сключени договори.

Правомощия на комисията при отнемане на лиценза

Чл. 38. (1) След влизане в сила на решението за отнемане на лиценза комисията отправя искане до съответния съд за образуване на производство по ликвидация, а в случаите по чл. 36, ал. 1, т. 6 и ал. 2, т. 4 и 5 – за образуване на производство по несъстоятелност и предприема необходимите мерки за уведомяване на обществеността.

(2) Комисията, съответно заместник-председателят може да извършва проверки и да прилага принудителни административни мерки по чл. 302 до заличаване на дружеството, съответно кооперацията от търговския регистър.

Глава трета

ИЗВЪРШВАНЕ НА ДЕЙНОСТ В ТРЕТА ДЪРЖАВА ОТ ЗАСТРАХОВАТЕЛ СЪС СЕДАЛИЩЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ. ИЗВЪРШВАНЕ НА ДЕЙНОСТ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ОТ ЗАСТРАХОВАТЕЛ СЪС СЕДАЛИЩЕ В ТРЕТА ДЪРЖАВА

Раздел I

Извършване на дейност в трета държава от застраховател със седалище в Република България

Издаване на лиценз

Чл. 39. (1) За издаване на лиценз за извършване на застрахователна дейност в трета държава чрез клон се подава заявление, в което се посочват:

1. държавата, в която застрахователят възнамерява да открие клон и неговия адрес;
2. видовете застраховки, по които застрахователят ще извършва дейност в третата държава.

(2) Към заявлението по ал. 1 се прилагат:

1. програма за дейността с измененията и допълненията във връзка с откриването на клона;
2. документи, установяващи спазването на изискванията по чл. 13 за управителя на клона.

(3) Когато между компетентния орган в държавата по седалището на клона и комисията няма сключено споразумение за сътрудничество и обмен на информация, комисията може да поиска заявителя да удостовери изискванията, които законодателство на третата държава поставя във връзка с извършването на застрахователна дейност чрез клон.

(4) По предложение на заместник-председателя комисията се произнася в срок до 2 месеца от постъпване на заявлението. При констатиране на нередовности или ако е необходима допълнителна информация съответно се прилага чл. 33, ал. 2, 4 и 5, като срокът за отстраняване на нередовностите или предоставянето на допълнителна информация е не по-кратък от 15 дни.

(5) Комисията отказва да издаде лиценз, когато:

1. откриването на клон в трета държава би застрашило финансовото състояние на застрахователя;
2. в представената програма за дейността се предвижда извършване на застрахователна дейност в съответната държава, която е извън обхвата на лиценза на застрахователя;
3. предлаганата организационна структура на клона не осигурява неговото надеждно и стабилно управление;
4. съществуват правни или административни пречки за осъществяване на надзор върху дейността на клона от страна на комисията;
5. застрахователят е в процедура по изпълнение на план по чл. 86, ал. 1 или ал. 2 или по чл. 87;
6. не са спазени други изисквания на този кодекс или на актовете по неговото прилагане.

Уведомяване на комисията

Чл. 40. В 7-дневен срок от получаване на разрешението за извършване на застрахователна дейност от компетентния орган на съответната трета държава застрахователят предоставя копие от него на комисията.

Раздел II

Извършване на дейност в Република България от застраховател със седалище в трета държава

Условия за извършване на дейност

Чл. 41. (1) Застраховател със седалище в трета държава (застраховател от трета държава) има право да извършва дейност на територията на Република България чрез клон, регистриран по Търговския закон след получаване на лиценз от комисията при

условията и по реда на този кодекс и актовете по неговото прилагане. Лицензът може да обхваща застраховане само по видовете застраховки, за които застрахователят е получил разрешение за извършване на застрахователна дейност в държавата по седалището си.

(2) Комисията може да издаде лиценз по ал. 1, при условие че:

1. лицето има право по националното си законодателство да извършва застрахователна дейност;

2. клонът на застрахователя разполага с активи в Република България в размер на не по-малко от половината от минималния гаранционен капитал по чл. 82, ал. 1 или ал. 3;

3. е внесен депозит в размер $\frac{1}{4}$ от размера на минималния гаранционен капитал по чл. 82, ал. 1, или ал. 3 в банка, която извършва банкова дейност в Република България;

4. е избран управител на клона, който отговаря на изискванията по чл. 13, ал. 1, 3 и 4, разполагащ с представителна власт в обем, който му позволява да поема задължения за застрахователя към трети лица и да го представлява пред държавните органи и съдилищата на Република България;

5. е представена програма за дейността, която съдържа съответно информацията по чл. 32,

(3) Доколкото в този кодекс не е предвидено друго, застрахователят от трета държава има правата и задълженията на застраховател със седалище в Република България и за дейността си в страната подлежи на държавния застрахователен надзор, осъществяван от комисията и заместник председателя спрямо застрахователите със седалище в страната. Когато застраховател от трета държава е избрал компетентните органи на Република България по реда на чл. 47 ал. 3 комисията и заместник председателят осъществяват надзора за платежоспособност относно дейността на всичките негови клонове, създадени в рамките на Европейския съюз и Европейското икономическо пространство и налагат принудителните мерки по този кодекс.

(4) Когато с международен договор, който има сила за Република България са предвидени други правила за започване или извършване на дейност от застрахователи от трета държава в страната, комисията прилага тези правила.

Издаване на лиценз

Чл. 42. (1) За издаване на лиценз за извършване на застрахователна дейност чрез клон застрахователят от трета държава подава заявление, към което прилага:

1. заверен препис от акта за регистрация на застрахователя и документ от органа по регистрация с актуални данни за седалището и адреса на управление, предмета на дейност, размера на записания капитал, системата на управление и лицата, които го управляват и представляват;

2. заверен препис от разрешението за извършване на застрахователна дейност, издадено от компетентния орган по седалището на застрахователя, включващ и описание на видовете застраховки, за които е получил разрешение;

3. заверен препис от акта на компетентния управителен орган на застрахователя за откриване на клон на територията на Република България и за избор на управител на клона;

4. удостоверение, издадено от органа осъществяващ застрахователен надзор в държавата по седалището на застрахователя, че български застраховател може да открие, и да извършва дейността си в тази държава по общия ред, установен за чуждестранните застрахователи.

5. документ, издаден от банка, която има право да извършва банкова дейност в Република България, удостоверяващ внасянето на депозит съгласно чл. 41, ал. 2, т. 4 и документи, удостоверяващи размера на активите по чл. 41, ал. 2, т. 3;

6. данни за управителя на клона;

7. програмата за дейността, както и правилата относно организацията и управлението на информационната система и относно организацията и дейността на службата за вътрешен контрол;

8. писмена декларация на компетентния управителен орган на застрахователя, че ще представя годишните отчети;

9. годишните финансови отчети на застрахователя за последните три години, съответно за периода на съществуване на застрахователя, ако той съществува от по-кратък срок;

10. данни за лицата, които притежават пряко или чрез свързани лица 10 или над 10 на сто от гласовете в общото събрание или от капитала на застрахователя или друго участие, което им дава възможност да го контролират;

11. името и адреса на представителя за уреждане на претенции по застраховка по раздел II, т. 10.1 от приложение № 1 във всяка от държавите-членки, когато се иска лиценз за застраховане, което обхваща този вид застраховка;

12. техническите основи за калкулация на премийните ставки и застрахователните резерви;

13. доказателство за платена такса за разглеждане на документи.

(3) Комисията се произнася в 4-месечен срок от постъпване на заявлението. При констатиране на нередовности или ако е необходима допълнителна информация съответно се прилага чл. 33, ал. 2, 4 и 5, като срокът за отстраняване на нередовностите или предоставянето на допълнителна информация е не по-кратък от 15 дни.

Отказ за издаване на лиценз

Чл. 43. (1) Комисията отказва издаването на лиценз, ако са налице съответните основания по чл. 34, ал. 1, както и когато правната уредба по седалището на застрахователя от трета държава или осъществяваният върху него надзор от съответния компетентен орган възпрепятства осъществяването на държавния застрахователен надзор по този кодекс и по Закона за Комисията за финансов надзор или по друг начин застрашава интересите на потребителите на застрахователни услуги.

(2) Комисията може да откаже издаването на лиценз и когато установи, че компетентният надзорен орган в държавата по седалището на застрахователя не прилага принципа на реципрочност при осигуряването на достъп на български застрахователи до съответния чуждестранен застрахователен пазар, както и когато застрахователят от трета държава представлява опасност за националната сигурност на Република България.

(3) Отказът на комисията да издаде лиценз се мотивира писмено.

(4) Ново заявление за издаване на лиценз може да се подаде не по-рано от 6 месеца от влизането в сила на решението за отказ.

Вписване в търговския регистър

Чл. 44. (1) Съдът вписва в търговския регистър клона на застрахователя от трета държава с предмет на дейност застраховане и/или презастраховане след представяне на издадения от комисията лиценз.

(2) Клонът на застрахователя от трета държава е длъжен да представи на комисията препис от съдебното решение за вписване в 5-дневен срок от получаването му, но не по-късно от 7 дни от постановяване на вписването.

(3) Застрахователят от трета държава уведомява комисията за всяка промяна в документите или обстоятелствата по чл. 42, ал. 1 в 7-дневен срок от вземане на решението, от узнаване за промяната или от вписването на обстоятелството, когато то подлежи на вписване в търговския регистър, но не по-късно от 14 дни от вписването.

Отнемане на лиценз

Чл. 45. (1) Комисията отнема лиценза на застрахователя от трета държава при условията и по реда на чл. 36-38.

(2) Комисията отнема лиценза на застрахователя от трета държава съгласно ал. 1 и в случаите когато разрешението му за извършване на застрахователна дейност е отнето от компетентния орган в държавата по седалището му, а също така от компетентния орган по чл. 47 ал. 3 на основание, неизпълнение на изискванията за платежоспособност. Когато органът по чл. 47 ал. 3 е уведомил комисията за отнемане на лиценза на застрахователя от трета държава на друго основание, комисията взема необходимите мерки за защита интересите на потребителите на застрахователни услуги.

(3) Когато комисията в качеството си на орган по чл. 47 ал. 3 е отнела лиценза на застраховател от трета страна, тя незабавно уведомява компетентните органи на държавите членки, дали съгласие по реда на чл. 47 ал. 4, като посочва съображенията за взетото решение.

Изисквания към дейността

Чл. 46. (1) Клонът по Търговския закон на застрахователя от трета държава води търговските си книги на български език, съобразно законодателството на Република България и съхранява по адреса си цялата налична документация, свързана с упражняваната от него дейност в Република България.

(2) В 7-дневен срок от прекратяването на застрахователя от трета държава, управителят на клона предоставя на комисията решението на компетентния орган.

Предимства за чуждестранни застрахователи

Чл. 47. (1) Застраховател от трета държава, който иска или е получил разрешение за извършване на застрахователна дейност в Република България и в една или повече държави-членки, може да поиска от комисията да се ползва със следните предимства, които могат да се предоставят само заедно:

1. границата му на платежоспособност да се изчислява спрямо целия обем на дейността, извършвана в държавите-членки;

2. депозитът по чл. 41, ал. 2, т. 3 да бъде внесен само в една от държавите-членки, в които извършва дейност;

3. активите, представляващи средствата в размер на гаранционния капитал да се намират в една от държавите-членки, в които застрахователят извършва дейност.

(2) За да се ползва от предимствата по ал. 1 застрахователят от трета държава подава заявление до комисията и до компетентните органи на останалите държави-членки, в които иска да извършва или е получил разрешение да извършва дейност.

(3) В заявлението застрахователят от трета държава посочва компетентен орган на една от държавите-членки, в която иска да извършва или е получил разрешение да извършва дейност, който да осъществява надзор върху платежоспособността му във връзка с дейността на всички негови клонове, създадени в рамките на Европейския съюз и Европейското икономическо пространство, както и мотивите за избор на този орган. Депозитът по ал. 1, т. 2 се внася в държавата по изречение първо.

(4) Предимствата по ал. 1 се предоставят само при съгласие на компетентните органи на всички държави-членки, до които е подадено заявление по ал. 2. Комисията дава своето съгласие с решение след преценка на финансовото състояние на застрахователя от трета държава, включително неговата платежоспособност.

(5) Застрахователят от трета държава може да се ползва от предимствата по ал. 1, след като компетентният орган по ал. 3 уведоми останалите компетентни органи, че ще

осъществява надзор върху платежоспособността на застрахователя относно дейността на всички негови клонове, създадени в рамките на Европейския съюз и Европейското икономическо пространство.

(6) Комисията предоставя на съответния компетентен орган по ал. 3, цялата информация, необходима за осъществяване на надзор, с която разполага.

(7) Предоставените предимства се отнемат едновременно във всички държави-членки, в които застрахователят от трета държава извършва дейност, по предложение на компетентния орган на някоя от тези държави-членки.

Глава четвърта

ИЗВЪРШВАНЕ НА ДЕЙНОСТ В ДРУГА ДЪРЖАВА-ЧЛЕНКА ОТ ЗАСТРАХОВАТЕЛ СЪС СЕДАЛИЩЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ. ИЗВЪРШВАНЕ НА ДЕЙНОСТ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ОТ ЗАСТРАХОВАТЕЛ СЪС СЕДАЛИЩЕ В ДРУГА ДЪРЖАВА-ЧЛЕНКА

Раздел I

Извършване на дейност в друга държава-членка от застраховател със седалище в Република България

Право на установяване и свобода на предоставяне на услуги

Чл. 48. (1) Застраховател със седалище в Република България, получил лиценз за извършване на застрахователна дейност при условията и по реда на този кодекс, може да извършва дейността, за която му е издаден лиценз, на територията на друга държава-членка, при условията на правото на установяване и свободата на предоставяне на услуги.

(2) Взаимозастрахователната кооперация може да извършва дейност съгласно ал. 1, само ако притежава достатъчно собствени средства за покритие на гаранционния капитал по чл. 82, ал. 1.

Извършване на дейност при условията на правото на установяване

Чл. 49. (1) Застраховател, който възнамерява да създаде клон на територията на друга държава-членка, трябва предварително да уведоми за това комисията.

(2) Уведомлението по ал. 1 съдържа:

1. посочване на държавата-членка, в която застрахователят възнамерява да създаде клон, както и неговият адрес;

2. програма за дейността, включваща информация за видовете застраховки, по които застрахователят ще извършва дейност в държавата-членка на клона, както и организационната структура на клона;

3. името на упълномощения представител на клона, който трябва да притежава представителна власт с обем, който му позволява да поема задължения за застрахователя към трети лица и да го представлява пред държавните органи и съдилищата на държавата-членка на клона;

4. доказателства за членство в съответното национално бюро и национален гаранционен фонд на държавата-членка на клона, ако застрахователят възнамерява да извършва дейност по застраховки по т. 10.1 от раздел II, буква «А» от приложение № 1.

(3) Комисията предоставя на съответния компетентен орган на държавата-членка на клона информацията по ал. 2 в срок до три месеца от уведомяването по ал. 1, а когато са били поискани допълнителни документи и информация – в срок един месец от

получаването им, както и удостоверение че застрахователят разполага с достатъчно собствени средства за покритие на границата на платежоспособност и на минималния гаранционен капитал. Комисията уведомява незабавно застрахователя за предоставянето на информацията по изречение първо.

(4) Комисията може да откаже в срока по ал. 3 да предостави информацията по ал. 2 на съответния компетентен орган на държавата-членка на клона с мотивирано решение, ако административната структура на застрахователя, неговото финансово състояние, или професионалната квалификация и опит на лицата, които го управляват и представляват или на упълномощения представител на клона, са неподходящи или недостатъчни, с оглед застраховките, по които застрахователят възнамерява да извършва дейност в държавата-членка, както и в случаите когато застрахователят прилага план за оздравяване и в тази връзка интересите на застрахованите са застрашени. Комисията уведомява незабавно застрахователя за решението по изречение първо.

(5) Застрахователят може да създаде клон и да започне да извършва дейност на територията на държавата-членка след получаване на уведомление от съответния компетентен орган на тази държава, съответно след изтичане на два месеца от уведомяването по ал. 3 на съответния компетентен орган, ако в този срок не е получил уведомление.

(6) Застрахователят уведомява писмено комисията, както и съответния компетентен орган на държавата-членка на клона, за всяка промяна в данните и документите по ал. 2 най-малко един месец преди осъществяване на промяната. Алинея 4 се прилага съответно.

(7) Комисията уведомява незабавно съответния компетентен орган на държавата-членка на клона за отнемане на лиценза на застрахователя. Когато е приложила принудителна мярка по чл. 302, ал. 2, т. 11, комисията предлага на съответния компетентен орган на държавата-членка на клона да приложи същата мярка.

Извършване на дейност при условията на свободата на предоставяне на услуги

Чл. 50. (1) Застраховател, който възнамерява да извършва застрахователна дейност в друга държава-членка при условията на свободата на предоставяне на услуги, без да открива клон на територията ѝ, трябва предварително да уведоми за това комисията, като посочи видовете застраховки, които възнамерява да сключва в тази държава-членка.

(2) Комисията предоставя на съответния компетентен орган на държавата-членка по ал. 1 в едномесечен срок от уведомлението по ал. 1 информация относно видовете застраховки, по които застрахователят има право да извършва дейност в Република България, видовете застраховки, които възнамерява да сключва в държавата-членка на предоставяне на услуги, както и удостоверение, че застрахователят разполага с достатъчно собствени средства за покритие на границата на платежоспособност и на минималния гаранционен капитал. Комисията уведомява незабавно застрахователя за предоставянето на информацията по изречение първо.

(3) Комисията може да откаже в рамките на срока по ал. 2 да предостави информацията по ал. 2 на съответния компетентен орган на държавата-членка по ал. 1 с мотивирано решение, ако собствените средства на застрахователя не отговарят на границата на платежоспособност или застрахователят прилага план за оздравяване и в тази връзка интересите на застрахованите са застрашени.

(4) Застрахователят може да започне да извършва дейност на територията на съответната държава-членка от датата, на която е уведомен за предоставянето на информацията по ал. 2 от комисията на съответния компетентен орган на държавата-членка.

(5) Застрахователят уведомява писмено комисията за всяка промяна в данните и документите по ал. 2 най-малко един месец преди осъществяване на промяната.

Комисията уведомява съответния компетентен орган в държавата-членка за промените по изречение първо.

(6) Комисията уведомява незабавно съответния компетентен орган на държавата-членка на предоставяне на услуги за отнемане на лиценза на застрахователя. Когато е приложила принудителна мярка по чл. 302, ал. 2, т. 11, комисията предлага на съответния компетентен органи на държавата-членка на предоставяне на услуги да приложи същата мярка.

Предоставяне на информация

Чл. 51. (1) Застраховател, който извършва дейност при условията на правото на установяване и на свободата на предоставяне на услуги представя тримесечни и годишни справки в комисията поотделно за сключените сделки и за размера на застрахователните премии, включващи частта на презастрахователя, посочени по държава-членка и по видове застраховки по реда на чл. 99.

(2) Комисията предоставя получената информация по ал. 1 в обобщен вид на компетентните органи на съответните държави-членки по тяхно искане.

Раздел II

Извършване на дейност в Република България от застраховател със седалище в друга държава-членка

Право на установяване и свобода на предоставяне на услуги

Чл. 52. Застраховател, със седалище в друга държава-членка, получил разрешение за извършване на застрахователна дейност, може да извършва дейността, за която му е издадено разрешението, на територията на Република България при условията на правото на установяване или свободата на предоставяне на услуги.

Извършване на дейност при условията на правото на установяване

Чл. 53. (1) В двумесечен срок от получаване на информацията по чл. 49, ал. 2 от съответния компетентен орган относно застраховател от друга държава-членка, който възнамерява да създаде клон на територията на Република България, комисията уведомява застрахователя за получената на информация.

(2) В срока по ал. 1 комисията, ако е необходимо, предоставя на съответния компетентен орган на държавата-членка по произход на застрахователя, информация за условията, при които се извършва застрахователна дейност в Република България, с оглед защитата интересите на потребителите на застрахователни услуги.

(3) Застрахователят може да създаде клон и да започне да извършва дейност на територията на Република България след получаване на уведомление от комисията, съгласно ал. 1, съответно след изтичане на срока по ал. 1, ако в този срок не получи уведомление.

(4) Застрахователят уведомява писмено комисията за всяка промяна в информацията по ал. 1 най-малко 1 месец преди осъществяване на промяната. Алинея 3 се прилага съответно.

Извършване на дейност при условията на свободата на предоставяне на услуги

Чл. 54. (1) Застраховател от друга държава-членка, който възнамерява да извършва застрахователна дейност на територията на Република България при условията на свободата на предоставяне на услуги, без да открива клон, може да започне да извършва дейност от датата, на която е уведомен от съответния компетентен орган на държавата-членка по произход, че на комисията е предоставена информация относно рисковете, които застрахователят възнамерява да покрива в Република България, видовете застраховки, по които има право да извършва дейност в държавата-членка по произход, както и удостоверение, че застрахователят разполага със собствени средства за покриване на граница на платежоспособност и гаранционния капитал.

(2) Застрахователят, който извършва дейност в Република България при условията на свободата на предоставяне на услуги, уведомява писмено комисията за всяка промяна в информацията по ал. 1 най-малко 1 месец преди осъществяване на промяната.

Изисквания към застрахователите със седалище в друга държава-членка

Чл. 55. (1) Застраховател, който извършва дейност в Република България при условията на правото на установяване или свободата на предоставяне на услуги, е длъжен:

1. да предоставя в комисията и да публикува на български език в Република България всички документи и информация в сроковете, в които ги публикува в държавата-членка по произход;

2. да публикува друга информация, която се изисква по този кодекс и актовете по прилагането му.

(2) Застрахователят по ал. 1, който покрива рискове по застраховка по т. 10.1 от раздел II, буква „А” от приложение № 1 е длъжен да членува в Националното бюро на българските автомобилни застрахователи и да участва във финансирането на Гаранционния фонд.

(3) Застраховател, който извършва в Република България дейност при условията на свободата на предоставяне на услуги, назначава лице с постоянен адрес или седалище в Република България, което да го представлява в отношенията му със застраховани лица или увредени лица по задължителната застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите, които пребивават или имат седалище в страната. Представителят разполага с достатъчно правомощия да събира всички необходими сведения за уреждане на претенции на такива лица, както и да извършва плащания и да представлява застрахователя в съдебни и административни производства във връзка уреждането на претенцията. Представителят е длъжен да удостоверява пред комисията и други компетентни органи наличието и валидността на застрахователни полици по задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите.

(4) Представителят по ал. 3 не се счита за установяване на застрахователя от държавата членка. Когато обаче този застраховател е установил и клон на територията на Република България този клон може да осъществява функциите по представителството във връзка със задължителните застраховки „Гражданска отговорност” на автомобилистите, сключени при условията на свободата на предоставяне на услуги.

(5) С одобрението на комисията застрахователят, който предлага задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите в страната при условията на свободата на предоставяне на услуги може да възложи дейностите по ал. 3 на представителя за уреждане на претенции, назначен в Република България по реда на чл. 269, ал. 7.

Раздел III

Предоставяне на информация на Европейската комисия

Информация, която се предоставя на Европейската комисия

Чл. 56. (1) Комисията уведомява Европейската комисия за:

1. издаден лиценз на лице, върху което упражняват контрол пряко или чрез свързани лица, едно или повече контролиращи лица, като най-малко за едно от тях е приложимо правото на трета държава. В уведомлението се посочва и структурата на групата, към която принадлежат лицата по изречение първо;

2. придобито участие от контролиращо лице по т. 1 в застраховател със седалище в Република България, което му дава възможност да упражнява контрол върху него;

3. наличието на пречки за извършване на дейност в трета държава от застраховател със седалище в Република България.

(2) По искане на Европейската комисия, комисията спира за срок до три месеца производствата по подадени заявления от застраховател от трета държава за извършване на дейност в Република България, както и производствата във връзка с придобиване, пряко или чрез свързани лица, на участие от контролиращо лице, за което е приложимо правото на тази трета държава.

(3) По решение на Съвета на Европейската общност срокът по ал. 2 може да бъде продължен.

(4) Алинея 2 и 3 не се прилагат когато застрахователи от трета държава или контролирани от тях лица, получили лиценз за извършване на застрахователна дейност в рамките на Европейския съюз, придобиват контрол или участие в застраховател със седалище в Република България.

(5) По искане на Европейската комисия, в случаите когато компетентен орган в трета държава не прилага принципа за реципрочност при осигуряването на достъп на застраховател със седалище в Република България или в друга държава-членка до съответния чуждестранен застрахователен пазар или когато при извършване на дейност на територията на трета държава от застраховател със седалище в Република България или в друга държава-членка не му е предоставен режим на национално третиране, комисията я уведомява за:

1. постъпили заявления за издаване на лиценз от лице по ал. 1, т. 1;

2. уведомление от контролиращо лице по ал. 1, т. 1 за намерението му да придобие участие по ал. 1, т. 2.

(6) Уведомяването се преустановява след постигане на споразумение между органите на Европейския съюз и третата държава за възстановяване на националното третиране на застрахователите със седалище в Европейския съюз.

Дял втори ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ДЕЙНОСТТА НА ЗАСТРАХОВАТЕЛИ И ПРЕЗАСТРАХОВАТЕЛИ

Глава пета УПРАВЛЕНИЕ, СТРУКТУРА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТТА. ВЪТРЕШЕН КОНТРОЛ

Раздел I Управление, структура и организация на дейността на застрахователя и презастрахователя

Общи изисквания

Чл. 57 (1) Управителният орган на застрахователя или презастрахователя приема:

1. управленска и организационна структура на застрахователя или презастрахователя, определяща включително ръководните длъжности, извън длъжностите по чл. 13, ал. 1, и техните функции и правомощия;

2. програма за дейността на застрахователя или презастрахователя за срок от три години, която актуализира ежегодно;

3. правила за организация на оперативния контрол, включително правила и процедури за изпълнение и отчитане на дейността на отделните организационни звена.

(2) Управителният орган на застрахователя или презастрахователя представя пред общото събрание на акционерите или член-кооператорите годишен отчет за изпълнението на програмите, правилата и процедурите по предходната алинея.

Изисквания за лицата на ръководни длъжности

Чл. 58. (1) Лицата, заемащи ръководни длъжности по чл. 57, ал. 1, т.1, трябва да отговарят на изискванията по чл. 13, ал. 1, т. 3 и 4 и да притежават подходяща квалификация и опит.

Информационна система

Чл. 59. (1) Застрахователят или презастрахователят трябва да създаде и да поддържа в актуално състояние информационна система, в която информацията може да бъде обработвана, оформяна, съхранявана и архивирана на хартиен и/или друг траен носител, съобразно вътрешните актове на застрахователя и която следва да съдържа:

1. устава и другите вътрешни актове;

2. книгата на член-кооператорите;

3. протоколите от заседанията на общото събрание на акционерите, съответно от общото събрание на член-кооператорите и на органите на управление;

4. счетоводна информация, отразяваща точно и ясно вида, размера и основанията на сключените сделки, отражението им върху резултатите и финансовото състояние на застрахователя;

5. актюерска информация, отразяваща точно и ясно методите и изходните данни, послужили за определяне размера на премиите, техническите резерви и границата на платежоспособност.

(2) Застрахователите, които подлежат на допълнителен надзор по реда на чл. 299, ал.1., поддържат информационна система, която дава възможност да предоставят цялата информация, необходима за осъществяване на допълнителен надзор. В случаите на обмен на информация между застрахователи, които подлежат на допълнителен надзор по чл. 299, ал. 1, и свързаните с тях дружества и участващите в тях дружества, ограниченията за обмен на информация, предвидени в закон, подзаконов нормативен акт или договор, не се прилагат, ако такъв обмен на данни е необходим за целите на допълнителния надзор и поне едно от тези дружества е със седалище в държава-членка.. Комисията може да ограничи обмена на информация с лица със седалище в трети държави.

Раздел II

Прехвърляне на дейност от застраховател на трети лица

Определение

Чл. 60. (1) Прехвърлянето на дейност от застраховател представлява трайно възлагане на отделни дейности, включени в обхвата на дейността по застраховане, за извършване от трети лица, които не са застрахователи и чиято дейност по занятие включва дейности по чл. 3, т. 1-7.

(2) Застрахователят отговаря за дейността на лицата, на които е прехвърлил дейност си като за свои действия.

(3) Прехвърлянето на дейност се извършва на основата на писмен договор.

Извършване на прехвърлените дейности. Контрол. Държавен надзор.

Чл. 61. (1) Прехвърлените дейности се извършват според изискванията, установени за застрахователя.

(2) Прехвърлените дейности и лицата, на които са възложени, се обхващат от системите за управление и за вътрешен контрол на застрахователя.

(3) Договорите за прехвърляне на дейност се представят на заместник-председателя при поискване. Заместник-председателят може да разпорежда извършването на проверка при трето лице на което е прехвърлена дейност от застраховател за спазване на закона, по сигнали от страна на потребители на застрахователни услуги или във връзка с проверки при застраховател.

(4) Когато в дейността на лице на което застраховател е прехвърлил дейност са установени нарушения на закона или практика, която застрашава стабилността на застрахователя, правата и интересите на потребителите на застрахователни услуги или възпрепятства осъществяването на държавния надзор върху застраховането заместник-председателят разпорежда тяхното отстраняване в определен от него срок. Когато разпореждането не е било изпълнено, или макар да е било изпълнено, но лицето продължава да нарушава закона, да застрашава стабилността на застрахователя, правата на потребителите или да възпрепятства надзора, заместник-председателят разпорежда на застрахователя да прекрати взаимоотношенията си с това лице.

(5) Застрахователят не дължи неустойки и други обезщетения за вреди за предварително прекратяване на договор за прехвърляне на дейност в изпълнение на разпореждане по ал. 4.

Раздел III

Вътрешен контрол

Чл. 62. (1) Застрахователят създава специализирана служба за вътрешен контрол, чийто ръководител се избира от общото събрание на акционерите, съответно на член-кооператорите.

(2) Службата за вътрешен контрол подпомага органите на управление на застрахователя при вземане на решения във връзка с дейността и следи за тяхното изпълнение.

(3) При извършване на своята дейност специализираната служба за вътрешен контрол проверява и оценява:

1. спазването на закона и вътрешните актове при извършване на дейността на застрахователя;

2. системата за отчетност и информация;

3. точността, пълнотата и навременността на изготвяните счетоводни и други документи и отчети;

4. системите за управление и методите за оценка на риска;

5. защитата на активите на застрахователя от безстопанственост и злоупотреби;

6. адекватността и спазването на вътрешните процедури за сключване на застрахователни и презастрахователни договори, за приемане и разглеждане на претенции и за определяне на плащанията по тях;

7. извършването и отчитането на всички прехвърлени от застрахователя дейности.

(4) Ръководителят на службата за вътрешен контрол трябва да отговаря на изискванията по чл. 13, ал. 1 и ал. 3 и по чл. 14, ал.3. Прилага се и чл. 13, ал. 6 и 7.

(5) Ръководителят на службата за вътрешен контрол информира незабавно управителните органи за установените от него нарушения в дейността на застрахователя.

(6) Ръководителят на специализираната служба за вътрешен контрол изготвя годишен отчет за дейността на службата и го представя пред управителния орган и пред общото събрание на акционерите, съответно на членовете на кооперацията.

(7) Ръководителят на специализираната служба за вътрешен контрол незабавно информира заместник-председателя в случаите, когато в резултат на извършена проверка са констатирани нарушения и слабости в управлението на застрахователя, които са довели или могат да доведат до съществени вреди и за които счита, че не са предприети достатъчни мерки за тяхното отстраняване от управителния орган.

(8) Застрахователят приема вътрешни правила за организацията и дейността на службата за вътрешен контрол.

(9) Комисията приема наредба, с която определя изискванията към организацията и дейността на службата за вътрешен контрол на застрахователя и на лицата, включени в застрахователна група.

Глава шеста **ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ**

Раздел I

Изисквания за платежоспособност на застрахователя и презастрахователя

Общи положения

Чл. 63. С цел гарантиране на възможността за точно изпълнение на задълженията по сключените застрахователни и презастрахователни договори, застрахователят е длъжен по всяко време да:

1. определя и прилага в дейността си премии, съответстващи на размера на поетия риск и на разходите си;

2. образува достатъчни по вид и размер технически резерви съгласно изискванията на закона;

3. покрива техническите резерви с подходящи активи;

4. разполага с достатъчно собствени средства, които да покриват границата на платежоспособност и гаранционния капитал.

Преизчисляване на финансови показатели за надзорни цели

Чл. 64. (1) Когато застрахователят е изчислил размера на техническите резерви, стойността на активите, пасивите, приходите и разходите и други показатели, отразени в отчетите и справките, представени в комисията, в нарушение на закон или подзаконов нормативен акт заместник-председателят може за целите на осъществявания застрахователен надзор да преоцени всеки от тези показатели.

(2) Когато в резултат на преоценката се констатират нарушения по този кодекс се прилагат мерките предвидени в него.

Застрахователни премии

Чл. 65. (1) Застрахователните премии трябва да бъдат достатъчни, изчислени на базата на разумно актюерско допускане, така че да осигуряват изпълнение на всички задължения на застрахователя, включително образуването на достатъчни технически резерви.

(2) За изпълнение на изискването по ал. 1, финансовото състояние на застрахователя и неговата платежоспособност в дългосрочен план се прогнозира само въз основа на премиите като единствен източник на приход.

Видове резерви

Чл. 66. (1) Застрахователят е длъжен да създаде общи и технически резерви.

(2) Общите резерви се състоят от:

1. фонд "Резервен" по чл. 246 от Търговския закон, съответно чл. 34 от Закона за кооперациите;

2. други фондове, ако е предвидено в устава на застрахователя.

(3) Застрахователят е длъжен по всяко време да поддържа достатъчни по размер технически резерви, отговарящи на цялостната му дейност, с които да гарантира покритие на поетите застрахователни рискове.

(4) Видовете технически резерви, които застрахователите трябва да поддържат, се определят съгласно чл. 68.

(5) Увеличението на техническите резерви се включва в присъщите разходи, а намалението – в присъщите приходи на застрахователя при формиране на финансовия резултат.

Раздел II Технически резерви

Определение

Чл. 67. Размерът на техническите резерви се изчислява въз основа на стойността на поетите от застрахователя задължения, които се очаква да бъдат изпълнени в бъдеще по влезли в сила застрахователни или презастрахователни договори, разходите, свързани с изпълнението на тези задължения, както и стойността на възможното неблагоприятно отклонение от това очакване.

Видове технически резерви

Чл. 68. (1) Застраховател, получил лиценз за застраховане, което обхваща застраховки по Раздел I от Приложение № 1, е длъжен да образува технически резерви, както следва:

1. запасен фонд;
2. резерв за предстоящи плащания;
3. пренос-премиен резерв;
4. математически резерв;
5. капитализирана стойност на пенсиите;
6. резерв за бъдещо участие в дохода;
7. резерви по застраховки "Живот", свързани с инвестиционен фонд;

8. резерв за бонуси и отстъпки;
 9. други резерви, одобрени от заместник-председателя или образувани по негово предписание.
- (2) Застраховател, получил лиценз за застраховане, което обхваща застраховки по Раздел II от Приложение № 1, е длъжен да образува технически резерви, както следва:
1. запасен фонд;
 2. резерв за предстоящи плащания;
 3. пренос-премиен резерв;
 4. резерви за неизтекли рискове;
 5. резерв за бонуси и отстъпки;
 6. други резерви, одобрени от заместник-председателя или образувани по негово предписание.
- (3) Клон на застраховател от трета държава, получил лиценз за извършване на застрахователна дейност на територията на Република България, образува технически резерви по ал. 1 или ал. 2, които да покриват задълженията му по сключените застрахователни и презастрахователни договори в Република България.
- (4) Редът и методиката за образуване на техническите резерви, принципите, които се прилагат за изчисляване на размера им, правила за определяне и оценка на активите за покритие на техническите резерви, както и максималният размер на техническата лихва за застраховките по Раздел I на Приложение № 1, се определят с наредба.

Общи правила за образуване на техническите резерви

- Чл. 69.** (1) Техническите резерви се изчисляват по всеки вид застраховка, за която е получен лиценз, като частта на презастрахователите не се приспада.
- (2) Застрахователят поддържа достатъчни по размер техническите резерви по чл. 68, в съответствие с общия обем на неговата дейност и задълженията по сключените от него застрахователни договори, доколкото е възможно тяхното основателно предвиждане.
- (3) Основата и методите за изчисляване на техническите резерви по застраховки те по Раздел I от Приложение № 1 са публични. Застрахователят е длъжен да ги предостави на всяко заинтересовано лице при поискване.

Технически резерви при презастраховане и съзастраховане

- Чл. 70.** (1) При извършване на активно презастраховане техническите резерви по чл. 68 се образуват съгласно условията на презастрахователния договор.
- (2) При извършване на пасивно презастраховане застрахователят, отчита дела на презастрахователите в образуваните технически резерви съгласно условията на презастрахователните договори.
- (3) При извършване на съзастраховане застрахователят образува видовете резерви по чл. 68, като отчита дела си съгласно условията на съзастрахователния договор.

Валута, в която се образуват техническите резерви

- Чл. 71.** (1) Когато задълженията по застрахователен или презастрахователен договор са определени в чуждестранна валута или договорът съдържа клауза за индексация в чуждестранна валута, техническите резерви се образуват в същата валута.
- (2) Когато задълженията по ал. 1 не са определени в конкретна валута, резервите се образуват във валутата на държавата-членка, в която е разположен рискът. В този случай застрахователят може да образува резервите във валутата, в която е договорена премията,

ако може да се направи обосновано заключение, че изплащането на обезщетението ще се извърши в тази валута.

(3) Когато е предявена претенция за плащане в определена валута, различна от валутата, определена по реда на ал. 1 или 2, резервът за предстоящи плащания се образува във валутата, в която е предявена претенцията.

(4) В случаите на съзастраховане в рамките на Европейския съюз, резервът за предстоящи плащания не може да бъде по-нисък от размера съгласно законодателството и установените практики в държавата-членка по седалището на водещия съзастраховател.

(5) Когато размерът на претенцията е определен във валута, различна от определената по ал. 1-3, и това е известно на застрахователя, той може да определи резерва за предстоящи плащания в тази валута.

Раздел III

Покритие на технически резерви

Общи правила

Чл. 72. (1) Застрахователят, съответно презастрахователят, е длъжен да покрие brutния размер на техническите резерви с подходящи активи, при посочените в чл. 74 съотношения. Застраховател от трета държава покрива техническите резерви, образувани по реда на чл. 68, ал. 3 за своя клон при условията на този раздел.

(2) Заместник-председателят може да забрани свободното разпореждане с активи на застраховател или презастраховател, който не изпълнява задължението по ал. 1 след като е уведомил за намерението си компетентните органи на държавите-членки, където е разположен рискът.

(3) Активите по ал. 1 трябва да отразяват особеностите на дейността на застрахователя или презастрахователя по такъв начин, че да се гарантират сигурност, доходност и ликвидност посредством диверсификация и подходящо разпределение.

Видове активи за покритие на технически резерви

Чл. 73. (1) За покритие на техническите резерви могат да се използват само следните активи:

1. ценни книжа, приети за търговия на регулиран пазар на ценни книжа в Република България или в държава-членка, както и акции, квалифицирани облигации и други квалифицирани дългови ценни книжа, приети за търговия на международно признати и ликвидни регулирани пазари на ценни книжа в трета държава;

2. ценни книжа, издадени или гарантирани от Република България или от държава-членка, както и квалифицирани дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети държави, техните централни банки или международни организации, в които членува Република България или държава-членка;

3. акции и дялове, издадени от инвестиционни дружества и договорни фондове, които извършват дейност при условията и по реда на Закона за публичното предлагане на ценни книжа, както и акции и дялове на колективни инвестиционни схеми, чието седалище се намира в държава-членка;

4. право на собственост върху земя и сгради;

5. вземания към презастрахователи, включително дела на презастрахователите в техническите резерви;

6. депозити и вземания към цеденти;

7. вземания от застраховани лица и посредници, произтичащи от застрахователни и презастрахователни договори;

8. вземания по заеми срещу застраховки "Живот";

9. парични средства на каса и по разплащателни сметки или депозити в банки, които имат право да извършват банкова дейност в Република България или в държава-членка;

10. отложени аквизиционни разходи;

11. безспорно установени вземания във връзка с възстановяване на данъци.

(2) Квалифицирани дългови ценни книжа по смисъла на ал. 1 са дългови ценни книжа с инвестиционен рейтинг от международно призната рейтингова агенция.

(3) Всички активи се оценяват в съответствие с принципа за предпазливост, като се отчита рискът от невъзможност за тяхното осребряване. Стойността на вземанията, признати за покритие на техническите резерви, се изчислява при спазване на принципа за предпазливост, като се отчита рискът от възможното им неудовлетворяване.

(4) Деривати на ценни книжа, включително опции, фючърси и суапове, свързани с активи за покритие на технически резерви се признават за покритие на техническите резерви, само ако допринасят за намаляването на инвестиционния риск или улесняват ефективното управление на портфейла. Те се оценяват при спазване на принципа за предпазливост и могат да се вземат предвид при оценката на базовите активи.

(5) Вземания към трети лица се признават за покритие на техническите резерви, след като се приспаднат всички насрещни задължения към третите лица.

(6) Не се признават за покритие на техническите резерви:

1. имуществени права, обременени със залог, ипотека или други тежести;

2. инвестиции в контролирано дружество или в дружество, с което застрахователят е свързано лице;

3. вземания, които са просрочени с повече от три месеца след датата на падежа.

(7) При извънредни обстоятелства и по мотивирано искане на застрахователя, комисията може временно да допусне използването на други видове активи, за покритие на техническите резерви, ако са спазени изискванията по чл. 72, ал. 3.

Общи правила за диверсификация

Чл. 74. (1) Застрахователят инвестира brutния размер на образуваните технически резерви в активи по чл. 73 при спазване на следните ограничения:

1. до 20 на сто в недвижими имоти, но не повече от 10 на сто в отделен недвижим имот или в група недвижими имоти, които по своето местоположение могат да се считат за една инвестиция;

2. до 80 на сто в ценни книжа по чл. 73, ал. 1, т. 1 и 3, но не повече от 30 на сто в други активи, различни от квалифицирани облигации и други квалифицирани дългови ценни книжа;

3. неограничено в активи по чл. 73, ал. 1, т. 2;

4. до 5 на сто в ценни книжа, издадени от един емитент, като ограничението не се прилага за активите по чл. 73, ал. 1, т. 2.

6. до 50 на сто в банкови депозити, но не повече от 25 на сто от brutния размер в една банка;

7. до 3 на сто в парични средства на каса и по разплащателни сметки;

(2) Максималният размер на инвестициите в недвижими имоти по ал. 1, т. 1 не може да надвишава 30 на сто от разликата между brutния размер на образуваните технически резерви и вземанията от презастрахователи, преобразувани по реда на чл. 75, ал. 1 и 2.

(3) Максималният размер по ал. 1, т. 4 може да бъде 10 на сто в случай, че застрахователят инвестира не повече от 40 на сто от brutния размер на техническите

резерви в ценни книжа на емитенти, към всеки от които има експозиция над 5 на сто от активите си. Максималният размер по ал. 1, т. 4 може да бъде 20 на сто в случай, че застрахователят инвестира техническите резерви в дългови ценни книжа издадени от кредитна институция със седалище в държава-членка, и подлежаща на специален надзор по смисъла на закона с цел защита на държателите на такива ценни книжа. По-специално вноските получени срещу издаване на ценни книжа по изречение второ следва да се инвестират съгласно разпоредбите на закона в активи, които през целия период на валидност на ценните книжа могат да покриват вземанията по тези ценни книжа и които в случай на неплатежоспособност на емитента ще се използват за предпочитително удовлетворяване на вземанията за главницата и натрупаните лихви.

(4) Активите по ал. 1 не могат да се залагат, да се ипотекират и да се обременяват с други тежести.

(5) Активите за покритие на техническите резерви се диверсифицират и разпределят, така че нито една категория активи, инвестиционен пазар или отделна инвестиция не е със значителен дял.

(6) Инвестиция в категории активи, които са с висока степен на риск, поради същността си или характеристиките на емитента, както и делът на активите за покритие на техническите резерви, които имат ниска ликвидност, трябва да бъдат ограничени до благоразумни равнища.

Инвестиции във вземания

Чл. 75. (1) Вземане към презастраховател, включително делът на презастраховател в техническите резерви, може да се признае за покритие на техническите резерви след като се приспадат задържаните депозити и задълженията към съответния презастраховател.

(2) Вземане, съответно дял по ал. 1, се признава за покритие на технически резерви до:

1. 100 на сто от преобразуваната по ал. 1 стойност, ако презастрахователят има инвестиционен кредитен рейтинг от поне една от рейтинговите агенции, определени с решение на комисията;

2. 50 на сто от преобразуваната по ал. 1 стойност, ако презастрахователят има кредитен рейтинг от поне една от рейтинговите агенции по т. 1 извън инвестиционния клас;

3. 20 на сто от преобразуваната по ал. 1 стойност, ако презастрахователят няма кредитен рейтинг от поне една от рейтинговите агенции по т. 1.

(3) Депозити в цеденти и вземания към цеденти се признават за покритие на техническите резерви до размера на образуваните технически резерви във връзка със сключени презастрахователни договори със съответния цедент.

(4) Вземания към застраховани или застрахователни и презастрахователни посредници, произтичащи от застрахователни и презастрахователни договори, се признават за покритие на техническите резерви на стойност до 20 на сто от разликата между brutния размер на образуваните пренос-премиен резерв, математически резерв и капитализирана стойност на пенсиите и дела на презастрахователя в тях, преобразувано по реда на ал. 1 и 2.

(5) Вземания по заеми, отпуснати по полици по застраховки “Живот”, се признават за покритие на техническите резерви до размера на откупната стойност по съответните полици, по които са отпуснати заемите.

Отложени аквизиционни разходи

Чл. 76. За покритие на brutния размер на образуваните технически резерви се признават отложените аквизиционни разходи, намалени със свързаните презастрахователни комисиони, отложени за следващ период.

Правила за териториално разпределение

Чл. 77. (1) Техническите резерви по застрахователни договори, покриващи рискове в Република България или в държава-членка, се покриват с активи, разположени на територията на Република България или на територията на държава-членка.

(2) Изискването за териториално разпределение на активите по ал. 1 не се отнася за случаите, когато техническите резерви са покрити от инвестиции във вземания към презастрахователи в съотношението, определено в чл. 75.

(3) Активите, покриващи техническите резерви, образувани от клон на застраховател от трета държава, който не се ползва от предимствата по чл. 47, ал.1, покриващи рискове в страната, трябва да бъдат разположени на територията на Република България.

(4) Местоположението на активите е:

1. за правото на собственост върху недвижим имот – местоположението на недвижимия имот;

2. за ценните книжа:

а) седалището на емитента;

б) седалището на банката – когато ценните книжа са гарантирани от банка;

в) седалището на депозитаря - когато ценните книжа са безналични;

3. за депозитите – мястото, където е сключен договорът за влог;

4. за останалите вземания – седалището на длъжника;

5. за дяловете в инвестиционни фондове – местоположението на активите с преобладаващ дял, включени във фонда, определени съгласно условията по т. 1-4.

(5) В случаите на съзастраховане застрахователят може да инвестира техническите резерви, създадени по съзастрахователните договори със застрахователи, получили разрешение за извършване на застрахователна дейност от компетентния орган на държавата-членка, в активи по чл. 73, разположени в Република България или в държавата-членка по седалището на водещия съзастраховател.

Правила за валутно съответствие

Чл. 78. (1) Когато покритието по застрахователен договор е определено в дадена валута, задълженията на застрахователя се отчитат като дължими в същата валута. Активите, покриващи техническите резерви са в същата валута, в която са задълженията, възникващи от договорите, по които техническите резерви са образувани.

(2) Застрахователят може да не прилага правилото по ал. 1 при покриването на техническите резерви, включително на математическия резерв, с активи, ако прилагането на този принцип би довело до поддържане на активи в тази валута в размер на не повече от 7 на сто от активите в други валути.

(3) Алинея 1 не се прилага за покритието на технически резерви във валута, различна от лева или от валутата на една от държавите-членки, ако инвестициите в тази валута са регулирани, ако тя е обект на трансферни ограничения или поради други подобни причини не е подходяща за покритие на техническите резерви.

(4) До 20 на сто от общия размер на техническите резерви може да се покрива с активи във валута, различна от тази, в която те са образувани, при условие, че общият размер на активите за покритие на техническите резерви във всички валути е най-малко равен на общия размер на задълженията във всички валути.

(5) Когато техническите резерви са образувани в лева, в евро или в друга валута на държава-членка, активите за тяхното покритие могат да бъдат в евро.

Особени правила за покритието на резерва по застраховка „Живот”, свързана с инвестиционен фонд

Чл. 79. (1) Резервът по застраховка „Живот”, свързана с инвестиционен фонд, когато инвестиционният риск се носи от застрахованото лице, се покрива с активите, договорени в застрахователния договор. Когато задълженията на застрахователя по такъв договор са обвързани със стойността на индекс, резервите се покриват с активи, които възможно най-пълно отразяват стойността на този индекс и имат подходяща сигурност и ликвидност.

(2) Членове 72, ал. 3, 74, 75 и 78 не се прилагат за активите по ал. 1.

(3) Когато по застраховка „Живот”, свързана с инвестиционен фонд, част от задълженията на застрахователя са гарантирани, техническите резерви, които представляват тяхната стойност, се покриват с активи по общия ред.

Раздел IV

Собствени средства. Граница на платежоспособност. Гаранционен капитал

Собствени средства

Чл. 80. (1) Собствените средства на застрахователя, намалени с нематериалните активи, трябва да бъдат по всяко време най-малко равни на границата на платежоспособност или на минималния размер на гаранционния капитал, когато той е по-висок от границата на платежоспособност.

(2) Собствените средства на застрахователя се състоят от неговите активи, намалени с предвидимите задължения. Елементите, които се включват при изчисляване на размера на собствените средства, се определят с наредба.

(3) Взаимозастрахователна кооперация, чийто брутен годишен премиен приход не превишава 10 000 000 лева, е длъжна да поддържа собствени средства в размер на границата на платежоспособност или на минималния гаранционен капитал по чл. 82, ал. 4, когато той е по-висок от нея.

(4) Когато в продължение на три последователни години взаимозастрахователната кооперация ежегодно е надхвърляла размера на премиения приход по ал. 3 от четвъртата година тя е длъжна да поддържа собствени средства в размера по чл. 82, ал. 1, т. 2, при условие че границата ѝ на платежоспособност не надвишава този размер

(5) Собствените средства на клон на застраховател от трета държава в размер на минималния изискуем гаранционен капитал се инвестират в Република България, а над този размер в Република България или в друга държава-членка.

Граница на платежоспособност

Чл. 81. (1) Границата на платежоспособност е минималният размер, на който трябва да се равни собствените средства на застрахователя, намалени с нематериалните активи, необходим за осигуряване изпълнението на договорните задължения на застрахователя в дългосрочен план, в съответствие с общия обем на неговата дейност.

(2) Застрахователят е длъжен да поддържа собствени средства, необходими за осигуряване изпълнението на договорните му задължения в дългосрочен план в съответствие с общия обем на дейността му.

(3) Границата на платежоспособност и методите, по които тя се изчислява, се определят с наредбата по чл. 80, ал.2.

(4) За изчисляването на границата на платежоспособност на клон на застраховател от трета държава се взема в предвид само дейността на клона.

Гаранционен капитал

Чл. 82. (1) Гаранционният капитал съставлява една трета от границата на платежоспособност, но не може да бъде по-малък от:

1. 4 000 000 лева за застраховател, получил лиценз за застраховане, който обхваща видове застраховки по раздел II, буква „А”, точки 1-9, 16-18 от приложение № 1;

2. 6 000 000 лева за застраховател, получил лиценз за застраховане, който обхваща видове застраховки по раздел I и раздел II, буква „А”, т. 10-15 от приложение № 1.

(2) Когато застраховател извършва застраховане по няколко вида застраховки по раздел II от приложение № 1, за размер на гаранционния капитал се приема по-голямата стойност.

(3) Когато застрахователят е получил лиценз за активно презастраховане, както и когато презастраховател е получил лиценз за застраховане, минималният размер на гаранционния капитал, определен съгласно ал. 1, се увеличава с една трета.

(4) Взаимозастрахователната кооперация по чл. 80, ал. 3 поддържа минимален гаранционен капитал съгласно приложение № 2.

(5) Гаранционният капитал на клон на застраховател от трета държава съставлява една трета от границата на платежоспособност, но не може да бъде по-малък от половината от размера по ал. 1, т. 1 или 2, съобразно получения от комисията лиценз. Част от гаранционният капитал е депозитът по чл. 41, ал. 2, т. 3.

Раздел V

Допълнителни изисквания за платежоспособността на застрахователи от застрахователна група

Информация за сделките в рамките на застрахователна група

Чл. 83. (1) Подлежат на надзор сделките на застрахователя по чл. 299, ал. 1 със следните лица:

1. свързано с него дружество;
2. участващо в него дружество;
3. свързано с участващо в него дружество;
4. физическо лице, което притежава участие в застрахователя или в свързано с него дружество;
5. физическо лице, което притежава участие в дружество, което участва в застраховател;
6. физическо лице, което притежава участие в дружество, свързано с участващо в застрахователя дружество.

(2) Сделките по ал. 1 включват:

1. заеми и други форми на кредитиране;
2. гаранции и задбалансови операции;
3. сделки със собствени средства, които служат за покритие на границата на платежоспособност;
4. инвестиции;
5. презастрахователни операции;

6. разпределяне на разходи;
7. други.

(3) Процедурите за управление на риска, за вътрешен контрол и счетоводно отчитане на застрахователя трябва да осигуряват условия за наблюдение, оценка и контрол на сделките по ал. 1. Заместник председателят може да предписва изменение и допълнени на тези процедури, когато те не гарантират в достатъчна степен платежоспособността на застрахователя.

(4) Застрахователят предоставя заедно с тримесечните справки отчет за значителните сделки по ал. 1.

(5) Ако въз основа на прегледа на процедурите по ал. 3 или на предоставената информация по ал. 4 заместник-председателят прецени, че е застрашена платежоспособността прилага следните мерки:

1. разпорежда изготвянето на план по чл. 86;
2. прилага принудителна административна мярка по чл. 302.

Коригирана платежоспособност на застрахователи в рамките на застрахователна група

Чл. 84. (1) Коригираната платежоспособност на застрахователите по чл. 299, ал. 1, т. 1 се изчислява по методи, определени в наредба.

(2) При изчисляване на коригираната платежоспособност в съответствие с ал. 1 се включват свързаните със застрахователя дружества, участващите в застрахователя дружества и дружествата, свързани с участващите в застрахователя дружества.

(3) Ако коригираната платежоспособност, изчислена по реда на ал. 1, е отрицателна величина, заместник-председателят прилага мерките по чл. 83, ал. 5.

Допълнителен надзор върху застраховател, чието контролиращо лице е застрахователен холдинг, презастраховател или застраховател от трета държава

Чл. 85. (1) По отношение на застрахователите по чл. 299, ал. 1, т. 2 се прилага метод за допълнителен надзор, определен с наредба.

(2) При прилагането на метода по ал. 1 се взема предвид дейността на всички дружества които са свързани със застрахователния холдинг, презастрахователя или застрахователя от трета държава.

(3) Ако в резултат от приложения метод по ал. 1 се установи, че платежоспособността на застрахователя по чл. 229, ал. 1, т. 2 е или може да бъде застрашена, заместник-председателят прилага мерките по чл. 83, ал. 5.

Раздел VI

Мерки за оздравяване на финансовото състояние

План за възстановяване на платежоспособността и краткосрочен план

Чл. 86. (1) Когато собствените средства на застрахователя спаднат под размера на границата на платежоспособност застрахователят е длъжен да изготви план за достигане на платежоспособността и да го представи за одобряване на заместник-председателя.

(2) Когато собствените средства на застрахователя спаднат под размера на гаранционния капитал, застрахователят е длъжен да изготви краткосрочен план за допълнително набиране на собствени средства и да го представи за одобряване на заместник-председателя.

(3) При настъпване на обстоятелствата по ал. 1 и 2 застрахователят е длъжен в 3-дневен срок да уведоми комисията, а в 30-дневен срок да представи съответния план.

(4) Когато обстоятелствата по ал. 1 и 2 са установени от заместник-председателя, той разпорежда незабавно на застрахователя изготвянето на съответния план и определя срок за неговото изготвяне, който не може да бъде по-дълъг от 30 дни.

(5) В планове по ал. 1 и 2 се посочват срока, в който застрахователят ще осигури собствени средства за покритие на границата на платежоспособност, съответно на гаранционния капитал, конкретните мерки за привеждането им в съответствие с изискванията на кодекса, както и източниците на средствата за изпълнението им. Срокът за покриване на гаранционния капитал не може да бъде по-дълъг от 6 месеца, а за достигане на границата за платежоспособност – от 12 месеца.

(6) Заместник-председателят се произнася в срок 30 дни от представяне на плана и отказва да го одобри, когато предлаганите мерки не гарантират в достатъчна степен платежоспособността на застрахователя или интересите на застрахованите.

План за оздравяване

Чл. 87. (1) Заместник-председателят може да задължи застрахователя да изготви план за оздравяване, когато прецени, че с оглед финансовото му състояние са застрашени интересите на застрахованите.

(2) Планът за оздравяване обхваща дейността за 3 години, считано от датата на неговото изготвяне, и съдържа най-малко:

1. оценка на разходите за управление и комисионните;
2. детайлна прогноза за приходите и разходите от основната дейност, активното и пасивното презастраховане;
3. прогнозен баланс;
4. оценка на финансовите средства, които трябва да покрият предстоящите задължения и границата на платежоспособност;
5. обща презастрахователна програма.

(3) Заместник-председателят може да приложи мерките по чл. 302, ал. 2, както и:

1. да увеличи административно размера на границата на платежоспособност на застрахователя въз основа на данните по представения план;

2. да преизчисли размера на техническите резерви, както и да преоцени всички елементи на собствените средства, особено в случаите, когато е налице значителна промяна на пазарната оценка на тези елементи в сравнение с предходната финансова година;

3. да понижи нормата на намаление, основаваща се на презастраховането, при определяне границата на платежоспособност, когато надеждността на презастрахователното покритие е променена значително за последната финансова година или чрез презастрахователните договори не се прехвърля или се прехвърля незначителен риск.

Надзор върху финансовото състояние във връзка с дейността при условията на правото на установяване и свободата на предоставяне на услуги

Надзор върху финансовото състояние

Чл. 88. (1) Комисията и заместник-председателят осъществяват надзор по прилагане разпоредбите на тази глава върху застрахователите със седалище в Република България и във връзка с дейността им при условията на правото на установяване или свободата на предоставяне на услуги.

(2) Надзорът по ал. 1 включва контрол върху платежоспособността, образуванияте технически резерви и активите, които служат за покритието им, с оглед цялостната дейност на застрахователя. Надзорът по ал. 1 включва и надзора върху техническите ресурси за непосредствено предоставяне на помощ при пътуване от застрахователи, получили лиценз по т. 18 от Раздел II, буква А на Приложение № 1. При извършване на проверка на техническите ресурси по изречение второ министърът на транспорта, министърът на здравеопазването и други компетентни ведомства са длъжни да оказват съдействие на комисията и заместник председателя.

(3) При осъществяване на надзора по ал. 1 комисията, след като предварително уведоми за това компетентния орган на държавата-членка на клона, може да извършва проверки на място, самостоятелно или съвместно с този орган.

(4) Компетентен орган на държава-членка може, след като предварително е уведомил за това комисията, да извършва проверки на място в клонове на застрахователи със седалище в пределите на неговата национална юрисдикция, установени на територията на Република България. Комисията може да изпрати представител за участие в проверката.

Уведомяване

Чл. 89. В случаите, когато комисията прецени, че застраховател със седалище в друга държава-членка, покриващ рискове на територията на Република България при условията на правото на установяване или на свободата на предоставяне на услуги, с дейността си застрашава финансовата си стабилност, тя уведомява за това компетентния орган на държавата-членка по произход на застрахователя.

Глава седма

РАЗКРИВАНЕ НА КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ. ЗАСТРАХОВАТЕЛНА ТАЙНА

Раздел I

Конфликт на интереси

Разкриване на конфликт на интереси

Чл. 90. (1) Всеки член на управителен или контролен орган, всяко друго лице на ръководна длъжност, както и всяко друго лице, оправомощено да управлява или представлява застраховател, уведомява писмено управителния орган на застрахователя, когато сключва със застрахователя договор, който излиза извън обичайната дейност на застрахователя или съществено се отклонява от обичайните пазарни условия.

(2) Разпоредбата на ал. 1 се прилага и когато страна по сделка със застрахователя е:

1. член на семейството на лице по ал. 1;
2. дружество, в което лице по ал. 1 или член на неговото семейство притежава пряко или чрез свързани лица квалифицирано участие по чл. 16, ал. 1;

3 дружество, в което лице по ал. 1 или член на неговото семейство е съдружник, член на управителен или контролен орган, длъжностно лице с ръководни функции, или лице, оправомощено да управлява или представлява дружеството.

(3) Всяко лице по ал. 1 уведомява писмено, най-малко веднъж на 6 месеца, управителния орган на застрахователя за дружествата, в които лицето или членовете на неговото семейство притежават пряко или чрез свързани лица квалифицирано участие по чл. 16, ал. 1, в които са съдружници, членове на управителен или контролен орган, длъжностни лица с ръководни функции, или лица, оправомощени да управляват или представляват дружеството.

(4) Лице по ал. 1 не участва в преговорите, обсъждането и вземането на решение за сключване на сделка със застрахователя, по която е страна или по която е страна лице по ал. 2.

(5) Лицата по ал. 1, както и другите служители на застрахователя, са длъжни при изпълнение на функциите си да предпочитат интересите на застрахователя и на неговите потребители пред своите собствени интереси.

(6) Застрахователят е длъжен да изгради вътрешната организация на дейността си по начин, който да не позволява лицата по ал. 1 да се поставят в положение, при което техните задължения към потребител на застрахователна услуга влизат в конфликт със задълженията им към друг потребител или техните собствени интереси влизат в конфликт със задълженията им към потребител.

(7) Застрахователят приема правила, с които урежда реда за разкриване на конфликт на интереси и за осигуряване на доверителност, за да не се допуска увреждане на интерес на потребител на застрахователна услуга за сметка на друг потребител, на лице по ал. 1 или на служител на застраховател, както и на интерес на застраховател за сметка на интерес на негов служител или на лице по ал. 1.

Последици от неспазване на изискванията при конфликт на интереси

Чл. 91. Когато се установи, че лице по чл. 90, ал. 1 нарушава правилата за разкриване на конфликт на интереси, се прилагат принудителни мерки по чл. 302.

Особени изисквания за избягване на конфликт на интереси

Чл. 92. Застраховател, който покрива рискове по застраховка срещу правни разноси, трябва да предприеме необходимите мерки за избягване на конфликт на интереси, като изпълни поне едно от следните условия:

1. не допуска негови служители, на които е възложено уреждането на претенции или даването на юридически съвети по застраховка на правни разноси, едновременно с това да извършват сходна дейност във връзка с други видове застраховки по раздел II от приложение № 1 за негова сметка или за сметка на друг застраховател, с който застрахователят се намира в търговски, финансови или административни връзки;

2. ако извършва покритие на рискове по застраховки на правни разноси и по други застраховки по раздел II от приложение № 1, да прехвърли уреждането на претенции по застраховки на правни разноси на друго юридическо лице при условията и по реда на чл. 60, което следва да отговаря на условията по т. 1;

3. да предостави на застрахованото лице правото да упълномощи адвокат по свой избор за защита на неговите интереси, от момента, в който за застрахованото лице е възникнало правото да получи обезщетение по застраховката.

Раздел II

Застрахователна тайна

Опазване на застрахователна тайна

Чл. 93. (1) Застрахователят, членовете на управителните и контролните органи, одиторите, актюерите, както и всички други лица, които работят за застрахователя, включително и лицата, с които застрахователят е сключил договори по чл. 60, са длъжни да пазят в тайна информацията, която им е станала известна във връзка с изпълнение на техните функции. Лицата по изречение първо не могат да използват придобитата информация за лично облагодетелстване или за облагодетелстване на друго лице, както и за други цели, освен за изпълнение на техните функции.

(2) Задължението по ал. 1 се отнася и за застрахователните и презастрахователните посредници и техните служители.

(3) Всички служители и членове на управителни и контролни органи на застрахователя при назначаване на длъжност подписват декларация за опазване на застрахователна тайна. Задължението по изречение първо се отнася и за физическите лица, които представляват юридически лица - членове на управителните и контролните органи на застрахователя и застрахователния и презастрахователния посредник.

(4) Застрахователните агенти и лицата, с които застрахователят е сключил договори по чл. 60 подписват декларация по ал. 3 при сключване на договора, с който се уреждат отношенията им със застрахователя. Лицата по изречение първо са длъжни да запознаят своите служители със задълженията по ал. 1.

(5) Разпоредбата на ал. 1 се отнася и за случаите, когато лицата по ал. 1-4 са прекратили правоотношението си със застрахователя, във връзка с което е възникнало задължението за опазване на застрахователна тайна.

Разкриване на застрахователна тайна

Чл. 94. Освен на комисията, на заместник-председателя, и на оправомощените служители от администрацията на комисията, информацията по чл. 93, ал. 1 може да се разкрива само:

1. с изричното писмено съгласие на лицето, за което се отнася;
2. пред органите на съда, прокуратурата, следствието и полицията по установения в закона ред;
3. пред Агенцията за финансово разузнаване при условията и по реда, определени в Закона за мерките срещу изпирането на пари;
4. пред Гаранционния фонд и Национално бюро на българските автомобилни застрахователи във връзка с дейността им по този кодекс;
5. за целите на създаването на информационни системи за предотвратяване на застрахователни измами.

Глава осма АКТЮЕРСКО ОБСЛУЖВАНЕ. ОТЧЕТНОСТ

Раздел I Актюерско обслужване

Отговорен актюер

Чл. 95. (1) Актюерското обслужване на застраховател или презастраховател се извършва от отговорен актюер. Отговорен актюер е физическо лице с призната правоспособност, което организира, ръководи и отговаря за актюерското обслужване на застрахователя или презастрахователя.

(2) Отговорният актюер трябва да:

1. не е осъждан за умишлено престъпление от общ характер;
2. не е бил в последните три години преди определената от съда начална дата на неплатежоспособността член на управителен или контролен орган или неограничено отговорен съдружник в дружество, за което е открито производство по несъстоятелност, или в прекратено поради несъстоятелност дружество, ако са останали неудовлетворени кредитори;
3. не е обявяван в несъстоятелност и да не се намира в производство по несъстоятелност;
4. не е лишен от право да заема материалноотговорна длъжност.
5. има висше образование с придобита образователно-квалификационна степен не по-ниска от магистър с покрит хорариум по висша математика, съгласно изисквания определени в наредба на комисията;
6. има поне тригодишен опит като актюер на застраховател, презастраховател, здравноосигурително дружество, пенсионноосигурително дружество, в органи осъществяващи надзор върху дейността на тези лица, или като хабилитиран преподавател по животозастраховане или актюерство;
7. е с призната правоспособност на отговорен актюер от комисията след успешно полагане на изпит ;

(3) Редът и условията за провеждането на изпита и признаването на правоспособността по ал. 2, т. 7 се определя с наредба на комисията. За целите на този кодекс се признава правоспособността на отговорния актюер, призната по реда на Кодекса за социално осигуряване или по Закона за здравното осигуряване, когато положеният изпит за правоспособност включва преценка на знанията в областта на застраховането.

(4) По предложение на заместник-председателя комисията отнема правоспособността на отговорен актюер, ако се установи, че той:

1. е престанал да отговаря на изискванията по ал. 2, т.1 – 4;
2. при извършване на дейност по актюерско обслужване на застраховател или презастраховател е извършил груби или системни нарушения на този кодекс или на подзаконовите актове по неговото прилагане;
3. е представил неверни данни или документи с невярно съдържание, въз основа на които е била призната правоспособността му.

(5) В случаите на отнемане на правоспособност по ал. 4 лицето може да иска признаване на правоспособност на отговорен актюер не по-рано от три години от влизане на решението в сила. С отнемането на правоспособност на някое отоснованията по ал. 4 се счита за отнета и правоспособността на лицето като отговорен актюер, призната по реда на Кодекса за социално осигуряване или по Закона за здравното осигуряване.

Допълнителни изисквания към отговорния актюер

Чл. 96 (1) Отговорният актюер не може да бъде съпруг или роднина по права или по съребрена линия до четвърта степен включително или по сватовство до трета степен с член на управителен или контролен орган на застрахователя, както и да не е член на управителен или контролен орган на друг застраховател.

(2) Отговорният актюер се избира от общото събрание на застрахователя или презастрахователя, пред което предварително удостоверява с декларация липсата на обстоятелства по ал. 1. Застрахователят или презастрахователят уведомява заместник-председателя за взетото решение за избор на отговорен актюер в срок до седем дни от датата на вземане на решение като представя и заверено копие на декларация по предходното изречение.

(3) При промяна на обстоятелствата по ал. 1 или при отнемане на правоспособност на отговорен актюер по чл. 95 общото събрание на застрахователя или презастрахователя

е длъжно да освободи отговорния актюер и да избере нов в тримесечен срок от узнаване на обстоятелствата.

Актюерско обслужване

Чл. 97. (1) Отговорният актюер отговаря за:

1. разработване на достатъчни по размер премии;
2. образуване на достатъчни по размер технически резерви, за правилното изчисляване на границата на платежоспособност, както и за коректното използване на актюерските методи в практиката на застрахователя или презастрахователя;
3. коректността на схемата за разпределение на дохода от инвестиции на активите между застрахования и застрахователя в животозастраховането.

(2) Във връзка с дейността по ал. 1 отговорният актюер:

1. изготвя и заверява справките на застрахователя във връзка с актюерската дейност;
2. изготвя годишен актюерски доклад – до 31 март на годината следваща година, за която се отнася докладът.

(3) При изпълнение на задълженията си отговорният актюер има достъп до цялата необходима информация, а управителните органи и служителите на застрахователя или презастрахователя са длъжни да му оказват съдействие.

(4) Актюерът уведомява незабавно комисията за всяко обстоятелство, което му е станало известно при изпълнение на неговите функции и което се отнася до застрахователя или презастрахователя и съставлява съществено нарушение на този кодекс или актовете по прилагането му, или може да повлияе неблагоприятно върху осъществяването на дейността на застрахователя или презастрахователя.

(5) В случаите по ал. 4 не се прилагат ограниченията за разкриване на информация, предвидени в закон, подзаконов нормативен акт или договор. Добросъвестното разкриване на информация от отговорния актюер пред комисията и заместник-председателя по ал. 4 не съставлява основание за понасяне на юридическа отговорност.

(6) Формата на актюерската заверка и формата и съдържанието на актюерския доклад и на справките, които отговорният актюер заверява, се определят с наредба на комисията.

Раздел II Отчетност

Организация на счетоводната отчетност

Чл. 98 (1) Управителните органи на застрахователя и презастрахователя отговарят за организацията и функционирането на счетоводната отчетност, която да гарантира точното отразяване на неговите резултати и финансово състояние.

(2) Органите по ал. 1 съобразяват процедурите във връзка с документооборота и отчетността с особеностите и обема на дейността на предприятието.

(3) Застрахователи, получили лиценз по раздел I от Приложение № 1 и застрахователи, получили лиценз по раздел II на Приложение № 1 и които са свързани в рамките на застрахователна група не могат да сключват споразумения и да прилагат други уговорки, които водят до некоректно представяне на счетоводните им резултати и по-специално влияят на структурата на техните приходи и разходи.

Годишни и периодични отчети на застрахователи

Чл. 99. (1) Застрахователят представя за целите на финансов надзор в комисията:

1. годишен финансов отчет - до 31 март на следващата година;
2. годишни справки, доклади и приложения - **до 30 април** на следващата година;
3. тримесечни отчети, справки, доклади и приложения - до края на месеца, следващ тримесечието;
4. месечни справки - до края на следващия месец.

(2) Застраховател от трета държава, който е получил лиценз да открие клон в Република България представя също така и консолидираните годишните отчети, които е длъжен да изготвя съгласно закона по своето седалище заедно с превод на български език от заклет преводач.

(3) Минималните изисквания за организацията на счетоводната отчетност на застрахователите, както и формата и съдържанието на отчетите, справките, докладите и приложенията по ал. 1 се определят с наредба.

(4) Комисията и заместник-председателят обменят документи и сведения във връзка с осъществявания надзор върху застраховането с компетентните органи, осъществяващи застрахователния надзор в държавите членки.

Отчетност на застрахователна група

Чл. 100. Застрахователите, които са част от застрахователна група по чл. 299, ал. 1, изготвят и представят за целите на финансов надзор консолидираните си отчети в комисията до 30 юни на следващата година.

Уведомления

Чл. 101. (1) Застрахователят е длъжен да уведомява комисията за:

1. нововъзникнали факти и обстоятелства, които подлежат на вписване в регистъра на комисията;

2. промени на вписаните в търговския регистър обстоятелства;

3. други обстоятелства, определени с наредбата по чл. 99, ал. 3.

(2) Задължението по ал. 1 се изпълнява в 7-дневен срок от настъпване или узнаване на съответния факт или обстоятелство, а когато то подлежи на вписване в търговския регистър – в 7-дневен срок от постановяване на вписването. Към уведомлението се прилагат документите, удостоверяващи извършената промяна.

Одит и заверка на годишния финансов отчет

Чл. 102. (1) Застрахователят представя в комисията и годишния финансов отчет по чл. 26 от Закона за счетоводството, който се заверява от двама регистрирани одитори, включени в списък, утвърден от заместник-председателя.

(2) Одиторите по ал. 1 трябва да отговарят на изискванията по чл. 13, ал. 1, т. 3-5 и 7, както и най-малко на едно от следните изисквания:

1. да имат не по-малко от три години опит в одитирането на застраховател, презастраховател, банка или друга финансова институция;

2. да имат не по-малко от три години професионален опит като счетоводител или служител от службата за вътрешен контрол на застраховател или презастраховател, или като хабилитиран преподавател в областта на застрахователното счетоводство;

3. да са били членове на управителен или контролен орган на застраховател или презастраховател в продължение на не по-малко от 3 години.

(3) Одиторите по ал. 1 уведомяват незабавно комисията за всяко обстоятелство, което им е станало известно при извършване на одита и което се отнася до застрахователя,

или до лице по чл. 299, ал. 1 или 2, когато застрахователят е част от застрахователна група, и съставлява съществено нарушение на този кодекс или на актовете по прилагането му, или може да повлияе неблагоприятно върху осъществяването на дейността на застрахователя, или представлява основание за отказ за изразяване на мнение, основание за изразяване на резерви или основание за изразяване на отрицателно мнение.

(4) Одиторите по ал. 1 уведомяват комисията и за всяко обстоятелство по ал. 3, което им е станало известно при извършване на одит на свързано лице със застрахователя.

(5) В случаите по ал. 3 и 4 не се прилагат ограниченията за разкриване на информация, предвидени в закон, подзаконов нормативен акт или договор. Добросъвестното разкриване на информация от одитора пред комисията и заместник-председателя по ал. 3 и 4 не съставлява основание за понасяне на юридическа отговорност.

Утвърждаване на одитори

Чл. 103. (1) За включване в списъка по чл. 102, ал. 1 регистрираният одитор подава до комисията писмено заявление по образец, към което прилага необходимите документи.

(2) Заместник-председателят се произнася в 1-месечен срок от постъпване на заявлението. При констатиране на нередовности или ако е необходима допълнителна информация съответно се прилага чл. 33, ал. 2, 4 и 5, като срокът за отстраняване на нередовностите или предоставянето на допълнителна информация е не по-кратък от 15 дни.

(3) Заместник-председателят отказва включване в списъка по чл. 102, ал. 1, ако заявителят:

1. не отговаря на изискванията по чл. 102, ал. 2;
2. не е отстранил констатираните непълноти или несъответствия или не е представил поисканата допълнителна информация и документи в определения срок;
3. е представил документи, които съдържат неверни сведения или данни.

(4) Заместник-председателят публикува по подходящ начин актуален списък на лицата, които могат да бъдат одитори на застраховател.

Глава девета ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТТА ПО УРЕЖДАНЕ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНИ ПРЕТЕНЦИИ

Вътрешни правила

Чл. 104 (1) Управителният съвет съответно съветът на директорите на застрахователя приема вътрешни правила за дейността по уреждане на претенции по застрахователни договори.

(2) Правилата уреждат процедурите, по които застрахователят приема претенциите по застрахователните договори, събира доказателствата за установяване на техните основания и размер, извършва оценка на причинените вреди, определя размерите на обезщетенията, извършва разплащанията с потребителите и разглежда жалби подадени от тях.

(3) Правилата не могат да противоречат на закона и трябва да гарантират правата на потребителите за бързо, прозрачно и справедливо уреждане на техните претенции.

(4) Правилата, заедно с последващите им изменения и допълнения се предоставят на комисията за сведение в седемдневен срок от приемането им. Заместник-председателят

може да дава задължителни предписания за отстраняване на противоречия със закона, както и в случаи на необосновано ограничаване на правата на потребителите.

(5) Правилата са публични. Застрахователят ги публикува на страницата си в интернет и осигурява безплатно достъп до тях в местата, където извършва дейност.

Завеждане на застрахователни претенции. Доказателства

Чл. 105. (1) Застрахователните претенции се завеждат по реда и в сроковете, предвидени в застрахователния договор пред застрахователя.

(2) Застрахователят удостоверява всяка заведена претенция.

(3) Когато потребителят на застрахователната услуга е увредено лице по застраховки на гражданска отговорност или трето ползващо се лице по други застраховки, застрахователят го уведомява за доказателствата, които то следва да представи за установяване на основанието и размера на претенцията си. Допълнителни доказателства може да се изискват само в случай, че необходимостта от тях не е можела да бъде предвидена към датата на завеждане на претенцията и най-късно в срок до един месец от датата на представяне на доказателствата, изискани при завеждане по предходното изречение.

(4) Когато потребителят на застрахователната услуга е страна по застрахователния договор, застрахователят го уведомява за допълнителните доказателства най-късно в едномесечен срок от представянето на доказателствата, определени с договора и правилата по чл. 104, които не са били предвидени в застрахователния договор при сключването му и които са необходими за установяването на основанието и размера на неговата претенция.

(5) Не се допуска изискване на доказателства, с които потребителят на застрахователната услуга не може да се снабди поради съществуващи нормативни пречки или поради липсата на правна възможност за осигуряването им, както и на такива, за които може да бъде направена благоразумна преценка, че нямат съществено значение за установяване на основанието и размера на претенцията и целят необосновано забавяне и удължаване на процедурата по уреждане на претенцията.

Съдействие от държавни органи и трети лица

Чл. 106. (1) За нуждите на установяването на застрахователното събитие и на вредите, причинени от него, застрахователят, лицето, което търси обезщетение, Гаранционният фонд или Националното бюро на българските автомобилни застрахователи има право да получи необходимата информация, съхранявана от органите на Министерството на вътрешните работи, следствието, другите държавни органи, личния лекар, лечебните заведения и лицата, които имат право да удостоверяват настъпването на обстоятелства, както и заверени преписи от документи. Когато исканата информация е част от материалите по предварителното производство, прокурорът разрешава достъпа до нея.

(2) Когато информацията по ал. 1 представлява защитена от закона тайна, при предоставянето ѝ на лицата, писмено и срещу подпис, се разясняват задълженията им да не я разгласяват, както и последиците от нейното нерегламентирано разгласяване.

Заклучение на застрахователя. Плащане.

Чл. 107. В срок до 15 дни от представянето на всички доказателства по чл. 105 застрахователят трябва:

1. да определи и изплати размера на обезщетението или застрахователната сума или
2. мотивирано да откаже плащането

Глава десета **ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН ПОРТФЕЙЛ**

Прехвърляне

Чл. 108. (1) Застраховател може да прехвърли всички или част от застрахователните си портфейли (прехвърлящ застраховател) на друг застраховател (поемач застраховател) след писмено разрешение на заместник-председателя.

(2) В застрахователния портфейл се включват сключените от застрахователя договори по отделен вид застраховка.

(3) Прехвърляне на застрахователен портфейл се допуска при условие, че:

1. поемащият застраховател притежава лиценз за видовете застраховки, включени в застрахователния портфейл, който е предмет на прехвърляне;

2. след прехвърлянето поемащият застраховател разполага със собствени средства, които съответстват на границата на платежоспособност;

3. с прехвърлянето на застрахователния портфейл не се засягат интересите на застрахованите.

Заявление за издаване на разрешение за прехвърляне на застрахователен портфейл

Чл. 109. (1) За издаване на разрешение за прехвърляне на застрахователен портфейл се подава заявление, към което се прилагат:

1. договор за прехвърляне на застрахователния портфейл;

2. списък на прехвърляните застрахователни договори, посочени общо и по видове застраховки;

3. справка за техническите резерви, съответстващи на договорите, предмет на прехвърляне, и за активите, които ще се прехвърлят за покритието им, както и доказателства за притежаването на активите;

4. прогноза за размера на границата на платежоспособност и собствените средства на поемащия застраховател след прехвърлянето на портфейла;

5. други документи.

(2) Заместник-председателят се произнася по заявлението за прехвърляне на застрахователен портфейл в 2-месечен срок от постъпване на заявлението. Член. 33, ал. 2, 4 и 5 се прилагат съответно, като срокът за отстраняване на нередовности или предоставяне на допълнителна информация е не по-дълъг от 1 месец.

(3) Заместник-председателят отказва да издаде разрешение, когато поемащият застрахователят изпълнява план за оздравяване, ако не са спазени изискванията на този кодекс и актовете по неговото прилагане или не са защитени интересите на застрахованите.

(4) Заместник-председателят може по искане на прехвърлящия и поемащия застраховател да разреши прехвърляне на активи за покритие на техническите резерви, които не съответстват на изискванията по чл. 73, но са достатъчно ликвидни и са оценени по справедлива стойност, когато това се налага за защитата интересите на застрахованите и финансовото състояние на поемащия застраховател няма да бъде застрашено. В изключителни случаи заместник-председателят може да разреши прехвърляне на активи с недостатъчна ликвидност или в по-малък размер от необходимия за покритие на техническите резерви.

Уведомяване на заинтересованите лица. Право на прекратяване на договора

Чл. 110. (1) Поеманият застраховател уведомява писмено застрахованите за прехвърлянето и неговите условия в 14-дневен срок от прехвърлянето.

(2) Застрахованият има право да прекрати договора, като писмено уведоми поемания застраховател в срок 60 дни от получаването на уведомлението.

(3) Застрахованите по застраховки “Живот” имат право да получат премийния резерв, който съответства на застрахователния договор към деня на прехвърлянето, а застрахованите по други застраховки – съответна част от премията за неизтеклия срок на договора при условие че не е платено или не предстои плащане на застрахователно обезщетение.

Действие на прехвърлянето

Чл. 111. (1) Прехвърлянето на застрахователен портфейл има действие от издаване на разрешението по чл. 108, ал. 1.

(2) В случай, че застрахованият не се е възползвал от правото си по чл. 110 ал. 2 прехвърлянето поражда действието си по отношение на всички лица, които имат права или задължения по договора.

(3) След прехвърлянето прехвърлящият застраховател се освобождава от задълженията си по прехвърлените застрахователни договори.

(4) Едновременно с прехвърлянето на застрахователните договори се прехвърлят и активите за покритие на техническите резерви.

Прехвърляне на застрахователен портфейл в рамките на Европейския съюз

Чл. 112. (1) Застраховател може да прехвърли всички или част от застрахователните си портфейли от договори, сключени при условията на правото на установяване или свободата на предоставяне на услуги, на поемащ застраховател със седалище в друга държава-членка след разрешение от заместник-председателя. Членове 108-111 се прилагат съответно.

(2) Заместник-председателят издава разрешение след получаване от компетентния орган на държавата-членка по произход на поемания застраховател на документ, удостоверяващ, че след прехвърлянето поеманият застраховател ще разполага със собствени средства, които съответстват на границата на платежоспособност.

(3) Когато застрахователят прехвърля застрахователни договори, сключени чрез негов клон, заместник-председателят иска становището на компетентния орган на държавата-членка на клона.

(4) В случаите по ал. 1 и 3 заместник-председателят издава разрешение след получаване на съгласието на компетентните органи на държавите-членки, където е разположен риска.

(5) Ако в тримесечен срок след получаване на искането за изразяване на становище, съответно съгласие от компетентните органи на държавите-членки по ал. 3 и 4 заместник-председателят не получи отговор, се счита, че е налице положително становище, съответно мълчаливо съгласие.

(6) В случаите по ал. 1 и 3 поеманият застраховател публикува съобщение за прехвърлянето на застрахователния портфейл съгласно законодателството на държавата-членка, където е разположен риска.

Прехвърляне на застрахователен портфейл от клон на застраховател от трета държава в рамките на Европейския съюз

Чл. 113. (1) Клон на застраховател от трета държава, създаден в Република България, може да прехвърли всички или част от застрахователните си портфейли на поемащ застраховател със седалище в Република България или в друга държава-членка след разрешение от заместник-председателя. Членове 108-111 се прилагат съответно.

(2) При прехвърляне на застрахователен портфейл на поемащ застраховател от друга държава-членка заместник-председателят издава разрешение след получаване от компетентния орган на държавата-членка по произход на поемащия застраховател на документ, удостоверяващ че след прехвърлянето застрахователят ще разполага със собствени средства, които съответстват на границата на платежоспособност.

(3) В случаите, когато застрахователният портфейл се прехвърля на клон на застраховател от трета държава, създаден на територията на Република България, ако е необходимо, заместник-председателят издава разрешение след получаване на документ от компетентния орган по чл. 47, ал. 3, удостоверяващ, че след прехвърлянето застрахователят ще разполага със собствени средства, които съответстват на границата на платежоспособност. В случаите, когато застрахователният портфейл се прехвърля на клон на застраховател от трета държава, създаден на територията на друга държава-членка, заместник-председателят издава разрешение след получаване на документ от компетентния орган на държавата-членка на клона или, ако е необходимо, от компетентния орган по чл. 47, ал. 3, удостоверяващ, че след прехвърлянето поемащият застраховател ще разполага със собствени средства, които съответстват на границата на платежоспособност, че законодателството на държавата-членка на клона позволява такова прехвърляне и компетентният орган е съгласен то да бъде извършено.

(4) В случаите по ал. 1-3 заместник-председателят издава разрешение след получаване на съгласие на компетентния орган на държавата-членка, където е разположен риска, когато тази държава не е Република България.

(5) Ако в тримесечен срок след получаване на искането за изразяване на становище, съответно съгласие от компетентните органи на държавите-членки по ал. 2-4 заместник-председателят не получи отговор, се счита, че е налице положително становище, съответно мълчаливо съгласие.

(6) В случаите по ал. 1-3 поемащият застраховател публикува съобщение за прехвърлянето на застрахователния портфейл съгласно законодателството на държавата-членка, където е разположен рискът.

Даване на съгласие при прехвърляне на застрахователен портфейл в рамките на Европейския съюз

Чл. 114. (1) При прехвърляне на застрахователен портфейл в рамките на Европейския съюз, включващ договори, по които Република България е държавата-членка, където е разположен рискът, заместник-председателят дава съгласие за прехвърлянето в 3-месечен срок от получаването на искането на компетентния да издаде разрешение за прехвърлянето орган, ако са защитени интересите на застрахованите лица.

(2) При непознаване в срока по ал. 1 се счита, че е налице мълчаливо съгласие.

Удостоверяване границата на платежоспособност на застраховател със седалище в Република България при прехвърляне на портфейл от застраховател със седалище в държава-членка

Чл. 115. (1) В тримесечен срок от получаване на искане от съответния компетентен орган на държавата-членка по произход на прехвърлящия застраховател, който възнамерява да прехвърли застрахователен портфейл от договори, сключени при условията на правото на установяване или свободата на предоставяне на услуги, на застраховател със седалище в Република България, заместник-председателят издава

документ, удостоверяващ, че след прехвърлянето поемащият застраховател ще разполага със собствени средства, съответстващи на границата на платежоспособност.

(2) Заместник-председателят отказва издаването на документ по ал. 1, ако след прехвърлянето поемащият застраховател няма да разполага със собствени средства, съответстващи на границата на платежоспособност, както и когато поемащият застраховател прилага план за оздравяване и в тази връзка интересите на застрахованите са застрашени.

**Удостоверяване границата на платежоспособност на застраховател със седалище в
Република България при прехвърляне на портфейл от застраховател от трета
държава със седалище в държава-членка**

Чл. 116. (1) В тримесечен срок от получаване на искане от съответния компетентен орган на държавата-членка на клона на застраховател от трета държава, който възнамерява да прехвърли застрахователен портфейл на застраховател със седалище в Република България или на клон на застраховател от трета държава, създаден в Република България, както и в случаите, когато комисията е компетентен орган по чл. 47, ал. 3, заместник-председателят издава документ, удостоверяващ, че след прехвърлянето поемащият застраховател ще разполага със собствени средства, съответстващи на границата на платежоспособност.

(2) Заместник-председателят отказва издаването на документ по ал. 1, ако след прехвърлянето поемащият застраховател няма да разполага със собствени средства, съответстващи на границата на платежоспособност, както и в случаите, когато негов клон прилага план за оздравяване и в тази връзка интересите на застрахованите са застрашени.

**Дял трети
ПРЕОБРАЗУВАНЕ И ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛ**

**Глава единадесета
ПРЕОБРАЗУВАНЕ НА ЗАСТРАХОВАТЕЛ**

Условия за преобразуване на застраховател

Чл. 117. (1) Преобразуване на застраховател се извършва с разрешение на комисията при условие, че:

1. се гарантират правата на потребителите на застрахователни услуги;
2. след преобразуването застрахователят разполага със собствени средства, съответстващи на границата на платежоспособност.

(2) Доколкото в тази глава не е предвидено друго, се прилагат съответно разпоредбите на Търговския закон или на Закона за кооперациите. Преобразуване чрез промяна на правната форма, както и промяна на предмета на дейност не се допускат.

(3) Преобразуване чрез сливане или вливане се извършва само между застрахователи при спазване изискването на чл. 9, ал. 1.

(4) При преобразуване чрез разделяне или отделяне новоучредените дружества също трябва да бъдат застрахователи.

Разрешение за преобразуване на застраховател

Чл. 118. (1) За издаване на разрешение по чл. 117, ал. 1 се подава заявление по образец, определен от заместник-председателя, към което се прилагат:

1. решението на компетентния съгласно устройствените актове орган на всяко от преобразуващите се дружества за осъществяване на преобразуването;

2. договор или план за преобразуване;

3. доклад на управителния орган на всяко от преобразуващите се и приемащите дружества, посочващ и причините, поради които се налага преобразуването;

4. други документи, определени в наредба.

(2) Комисията се произнася по заявлението за преобразуване в 4-месечен срок от постъпване на заявлението. При констатиране на нередовности или ако е необходима допълнителна информация съответно се прилага чл. 33, ал. 2, 4 и 5, като срокът за отстраняване на нередовностите или предоставянето на допълнителна информация е не по-кратък от 15 дни.

(3) Комисията издава разрешението за преобразуване едновременно с издаването на лиценз за извършване на застрахователна дейност на новоучредените дружества.

(4) Комисията отказва да издаде разрешение, ако не са спазени изискванията на кодекса или не са защитени интересите на застрахованите лица.

(5) Застрахователите участващи в преобразуването са длъжни да уведоми застрахованите лица за осъщественото преобразуване. Член 110 се прилага съответно.

Глава дванадесета **ЛИКВИДАЦИЯ И НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ**

Раздел I **Ликвидация**

Прекратяване на застраховател

Чл. 119. Застрахователят се прекратява:

1. доброволно – само по решение на общото събрание и при спазване разпоредбата на чл. 121;

2. принудително – при отнемане на лиценз по чл. 36, ал. 1, т. 1-5 и т. 7 и 8, и ал. 2, т. 1-3;

3. при обявяване в несъстоятелност.

Доброволно прекратяване

Чл. 120. (1) Доброволно прекратяване се извършва по решение на общото събрание и след получаване на разрешение на комисията. За издаване на разрешение за прекратяване застрахователят подава заявление по образец, определен от заместник-председателя, към което се прилагат:

1. протокол от общото събрание, на което е взето решение за доброволно прекратяване и предложение за назначаване на ликвидатор от съда;

2. план за ликвидация със съдържание, определено в наредба;

3. договор с друг застраховател за прехвърляне на застрахователния портфейл, сключен при условията на чл. 295 от Търговския закон;

4. други документи, определени с наредба.

(2) Договорът за прехвърляне на застрахователен портфейл по ал. 1, т. 3 може да бъде сключен с повече от един застраховател и предвижда прехвърляне на всички застрахователни договори, включително договорите, по които са заведени претенции за плащане, както и на активите за покритие на техническите резерви.

(3) След вземане на решението по чл. 119, т. 1 застрахователят е длъжен да преустанови сключването на нови договори, както и продължаването на срока и разширяването на покритието на действащите застрахователни договори.

Издаване на разрешение за доброволно прекратяване

Чл. 121. (1) Комисията се произнася в 2-месечен срок от постъпване на заявлението При констатиране на нередовности или ако е необходима допълнителна информация съответно се прилага чл. 33, ал. 2, 4 и 5, като срокът за отстраняване на нередовностите или предоставянето на допълнителна информация е не по-кратък от 15 дни.

(2) Едновременно с разрешението за прекратяване комисията отнема лиценза на застрахователя.

(3) Последващи изменения в плана за ликвидация се извършват по реда на ал. 1-3.

Решение на съда

Чл. 122. (1) Застрахователят представя необходимите документи в съда за вписване на прекратяването и образуване на производство по ликвидация в срок от три работни дни след получаване на решението по чл. 121, ал. 2, като прилага и заверен препис от решението.

(2) Застрахователят е длъжен да представи в комисията препис от решението на съда за откриване на производство по ликвидация в срок от три работни дни от узнаването за решението.

Принудително прекратяване

Чл. 123. (1) В случаите по чл. 119, т. 2 производството по ликвидация се образува по искане на комисията от окръжния съд по седалището на застрахователя. В искането се посочва основанията за отнемане на лиценза и предложение за назначаване на ликвидатор от съда, като към него се прилага заверен препис от решението за отнемане на лиценза.

(2) Въз основа на искането съдът образува производство за ликвидация на застрахователя и назначава ликвидатор. Съдът е длъжен в деня на постановяване на решението за откриване на производство по ликвидация или най-късно на следващия работен ден да изпрати препис от решението на комисията.

(3) В 3-месечен срок от назначаването му ликвидаторът изготвя и представя на заместник-председателя план за ликвидация по чл. 121, ал. 1, т. 2. Планът може да предвижда прехвърляне на застрахователния портфейл.

(4) В едномесечен срок от получаването на плана за ликвидация заместник-председателят се произнася с решение, с което одобрява плана, или определя други условия в него.

Ликвидатор

Чл. 124. (1) Ликвидатор е физическо лице, което отговаря на изискванията по чл. 13, ал. 1, т. 1-7, и не е свързано лице със застрахователя по смисъла на Търговския закон.

(2) Когато с действията си ликвидаторът нарушава разпоредбите на този кодекс, актовете по прилагането му, одобрения план за ликвидация или застрашава правата на застрахованите лица, заместник-председателят издава задължителни предписания на ликвидатора във връзка с дейността му, които подлежат на незабавно изпълнение.

(3) В случаите по ал. 2 заместник-председателят може да поиска от съда освобождаване на ликвидатора.

Отчети на ликвидатора

Чл. 125. Ликвидаторът уведомява съда и комисията за хода на производството и представя баланс и отчет пред нея за всяко тримесечие, не по-късно от 15-о число на месеца, следващ тримесечието. При поискване от заместник-председателя ликвидаторите са длъжни да предоставят информация за дейността си и за състоянието на застрахователя в ликвидация по начин и в срок, определени от заместник-председателя.

Предявяване на вземанията на кредиторите

Чл. 126. Вземанията на застрахованите, вписани в търговските книги на застрахователя, се считат предявени.

Правомощия на ликвидатора в другите държави-членки

Чл. 127. Ликвидаторът може да упражнява правомощията, с които разполага съгласно закона, на територията на другите държави-членки, като спазва тяхното законодателство.

Приложимост на Търговския закон и Закона за кооперациите

Чл. 128. Доколкото в този раздел не е предвидено друго, се прилагат правилата за ликвидация по Търговския закон, съответно по Закона за кооперациите.

Раздел II Несъстоятелност

Основания за откриване на производство по несъстоятелност

Чл. 129. (1) Производство по несъстоятелност се открива, когато комисията е отнела лиценза на основание чл. 36, ал. 1, т. 6 и ал. 2, т. 4 и 5, поради неплатежоспособност на застрахователя.

(2) Застрахователят е неплатежоспособен, когато общата стойност на задълженията му, в това число техническите резерви, изчислени съгласно този кодекс и актовете по прилагането му, надвишава общата стойност на неговите активи;

(3) Неплатежоспособността се предполага, когато:

1. планът по чл. 86, ал. 1 или 2 не е представен в определения срок, не е одобрен, или не се изпълнява;

2. застрахователят неправомерно отказва плащане, плаща със закъснение или частично изискуеми и ликвидни парични задължения.

(4) Производство по несъстоятелност се открива и когато в хода на производство по ликвидация се установи някое от обстоятелствата по ал. 2 или по ал. 3, т. 2.

(5) Застраховател, който стане неплатежоспособен, е длъжен в 15-дневен срок да уведоми заместник-председателя.

(6) Уведомлението по ал. 5 се подава от управителния орган, съответно ликвидатора на застрахователя.

Откриване на производството по несъстоятелност

Чл. 130. (1) Производство по несъстоятелност на застраховател се открива само по искане на комисията.

(2) В искането се посочват само основанията за отнемане на лиценза и предложение за назначаване на синдик, и се прилага заверен препис от влязлото в сила решение за отнемане на лиценза за извършване на застрахователна дейност.

(3) Съдът образува делото в деня на получаване на искането по ал. 1 и насрочва заседание не по-късно от 14 дни след образуването му.

(4) Искането по ал. 1 се разглежда от съда в заседание при закрити врата с участието на прокурор, като се призовават застрахователят и комисията.

Решение на съда за откриване на производството по несъстоятелност

Чл. 131. (1) Ако искането на комисията отговаря на изискванията по чл. 130, ал. 2, съдът с решението си:

1. обявява неплатежоспособността и определя началната ѝ дата;
2. открива производство по несъстоятелност;
3. обявява застрахователя в несъстоятелност;
4. прекратява правомощията на органите на застрахователя;
5. постановява обща възбрана и заповед върху имуществото на застрахователя;
6. лишава застрахователя от правото да управлява и да се разпорежда с имуществото, включено в масата на несъстоятелността;
7. постановява започване на осребряване на имуществото, включено в масата на несъстоятелността, и разпределяне на осребреното имущество;
8. назначава синдик.

(2) Съдът е длъжен в деня на постановяване на решението за откриване на производство по несъстоятелност или най-късно на следващия работен ден да изпрати препис от решението на комисията.

Синдик

Чл. 132. (1) Синдикът е физическо лице, което отговаря на изискванията по чл. 655 от Търговския закон и:

1. има висше икономическо или юридическо образование и стаж по специалността не по-малко от пет години, от които три години в областта на застраховането, счетоводството или финансите;
2. не е бил член на управителен или контролен орган на застрахователя през последните пет години, предхождащи датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност;
3. не е лишен от право да заема материалноотговорна длъжност;
4. не е временен синдик или синдик на друг търговец;
5. не е бил член на управителен или контролен орган или неограничено отговорен съдружник в дружество, когато то е прекратено поради несъстоятелност, ако са останали неудовлетворени кредитори;
6. е включен в утвърден от комисията списък на лицата, които могат да бъдат синдици на застраховател.

(2) Освен на основанията по чл. 657 от Търговския закон съдът освобождава синдика и в случай, че престане да отговаря на изискванията по ал. 1.

(3) Освобождаване на синдик може да иска и комисията в случаите, когато синдикът не изпълнява задълженията си и с действията си застрашава правата на застрахованите.

Отчети на синдика

Чл. 133. Синдикът уведомява съда и комисията за хода на производството и представя писмен отчет за всяко тримесечие не по-късно от 15-о число на следващия месец. При поискване от комисията синдикът е длъжен незабавно да предостави информация за дейността си и за хода на производството по несъстоятелност.

Предявяване на вземанията

Чл. 134. (1) Кредиторите предявяват писмено своите вземания пред синдика в срок два месеца от обнародването на решението по чл. 131.

(2) Кредиторите по ал. 1 посочват в молбата си основанията, размера на вземането, привилегиите и обезпеченията, адреса за кореспонденция и прилагат писмени доказателства.

(3) Вземанията на застрахованите се считат за предявени. Това не отменя правото на застрахованите да предявят пред синдика вземанията си в срока по ал. 1.

Осребряване на имуществото на застрахователя

Чл. 135. (1) Комисията или синдикът могат да поискат от съда да разреши продажбата на застрахователя като предприятие.

(2) Когато искането по ал. 1 е направено от синдика, съдът одобрява продажбата след получаване на писмено становище от комисията. Становището се представя не по-късно от 30 дни след поискването му.

(3) Прехвърляне на собствеността преди окончателното плащане на цената не се допуска.

Класове вземания

Чл. 136. (1) При извършване разпределение на осребреното имущество задълженията се изплащат по реда на чл. 722 Търговския закон като вземанията на застрахованите се удовлетворяват след изплащане на разносните по несъстоятелността и преди изплащането на вземанията по чл. 722, ал. 1, т. 4 от Търговския закон.

(2) Вземанията на застрахованите по ал. 1 се изплащат в следната последователност:

1. вземанията по договорите за задължително застраховане;
2. вземанията по застраховки "живот";
3. вземанията по останалите видове застраховки;

Правомощия на синдика в другите държави-членки

Чл. 137. Синдикът може да упражнява правомощията, с които разполага съгласно закона, на територията на другите държави-членки, като спазва тяхното законодателство.

Приложимост на Търговския закон

Чл. 138. Доколкото в този раздел не е предвидено друго, се прилагат разпоредбите на Търговския закон с изключение на чл. 615, 625, чл. 629, ал. 1, чл. 635, 656, чл. 658, ал. 1, т. 10 и 11, чл. 666 - 684, 696 - 709, 722, 734, 740, 741 и 743.

Раздел III

Особени правила за производствата по ликвидация и несъстоятелност

Действие на решението за откриване на производство по ликвидация или несъстоятелност

Чл. 139. (1) Решението на съда за откриване на производство по ликвидация или несъстоятелност на застраховател със седалище в Република България има действие за всички негови клонове на територията на другите държави-членки.

(2) Едновременно с обнародването на решението за откриване на производство по ликвидация или несъстоятелност в “Държавен вестник” съдът публикува извлечение от решението в “Официалния вестник на Европейския съюз”, както и информация за приложимия закон, компетентния съд и назначения ликвидатор, съответно синдик.

(3) Комисията уведомява незабавно съответните компетентни органи на другите държави-членки за решението за откриване на производство по ликвидация или несъстоятелност на застрахователя и за неговите правни последици.

Действие на решението за откриване на производство по ликвидация или несъстоятелност на застраховател, получил лиценз в друга държава-членка

Чл. 140. (1) Решението за откриване на производство по ликвидация или несъстоятелност на застраховател, получил лиценз в друга държава-членка, поражда действие в Република България от момента, в който има действие в съответната държава-членка.

(2) Когато комисията е била уведомена за откриване на производство по ликвидация или несъстоятелност от компетентния орган на друга държава-членка, комисията взема мерки за уведомяване на обществеността.

Правомощия на ликвидатора или синдика

Чл. 141. (1) Назначаването на ликвидатор или синдик на застраховател, получил лиценз в друга държава-членка се доказва чрез представянето на заверен препис на решението на съответния компетентен орган за назначаването му. Решението се съпровожда от превод на български език, който не се легализира.

(2) Ликвидаторът или синдикът по ал. 1 може да упражнява на територията на Република България всички правомощия, с които разполага съгласно законодателството на държавата-членка, където застрахователя е получил лиценз, освен използване на принуда и произнасяне по правни спорове.

(3) При упражняване на правомощията си ликвидаторът или синдикът по ал. 1 спазва законодателството на Република България.

Вписване в публичен регистър

Чл. 142. Ликвидаторът или синдикът по чл. 141, ал. 1 може да поиска вписване на решението за откриване на производството по ликвидация или несъстоятелност в съответните публични регистри, които се водят в Република България. Лицето по изречение първо е длъжно да поиска вписване, когато вписването в регистрите е задължително.

Уведомяване на известните кредитори от държавите-членки

Чл. 143. (1) Ликвидаторът или синдикът изпраща писмено съобщение по образец, определен от заместник-председателя, на известните кредитори с постоянно пребиваване или седалище в друга държава-членка за откритото производство по ликвидация или несъстоятелност. В съобщението се посочва правото им да предявят вземанията си, органът, пред който се предявяват, срока за тяхното предявяване и последиците при неспазване на срока, както и дали кредиторите с привилегировани или обезпечени вземания е необходимо да предявяват вземанията си.

(2) Съобщението по ал. 1 се изготвя на български език и е с наименование “Покана за предявяване на вземане. Спазете срока!”, съответно “Покана за представяне на обяснения във връзка с вземане. Спазете срока!” на всички официални езици на Европейския съюз.

(3) В съобщението по ал. 1 до кредиторите, чиито вземания произтичат от застрахователен договор, се посочва правото им да представят обяснения, както и последиците от ликвидацията или несъстоятелността за техните права и задължения и се изготвя на официалния език на държавата-членка, където е постоянното им пребиваване или седалище. Вземания, които произтичат от застрахователен договор са и застрахователните премии, които застрахователят дължи при прекратяване на застрахователния договор в съответствие със закона, приложим към тези договори преди откриването на производството по ликвидация или несъстоятелност. Резервите за предстоящи плащания също се считат за вземания по застрахователния договор.

Предявяване на вземания от кредитори от държави-членки

Чл. 144. (1) Кредиторите, които имат постоянно пребиваване или седалище в друга държава-членка се ползват от същите права, които имат кредиторите с постоянен адрес или седалище в Република България; и имат право да предявят своите вземания, съответно да представят обяснения във връзка с вземанията си.

(2) Кредиторите по ал. 1 предявяват вземанията си, като посочват вида на вземането си, неговия размер, датата на възникването му, както и дали се позовават на залог, ипотека, право на запазване на собствеността по договор за продажба или друга привилегия, и представят доказателства.

(3) Вземанията съответно обясненията във връзка с тях се предявяват на официалния език на държавата членка по тяхното постоянно пребиваване или седалище с наименование “Предявяване на вземане”, съответно “Обяснения във връзка с вземане” на български език.

Предоставяне на информация за хода на производството

Чл. 145. (1) Ликвидаторът или синдикът публикува по подходящ начин периодичните отчети за дейността си.

(2) При поискване от съответните компетентни органи на другите държави членки комисията предоставя информация за хода на производството по ликвидация или несъстоятелност.

Приложимо право

Чл. 146. (1) В производството по ликвидация или несъстоятелност на застраховател се прилага българското законодателство, доколкото не е уредено друго в този раздел.

(2) За трудовите договори и трудовите правоотношения се прилагат разпоредбите на правото на държавата членка, приложимо към тези договори или правоотношения.

(3) За договори, с които се предоставя право на ползване или се прехвърля право на собственост върху недвижима вещ, чието местонахождение е на територията на държава членка, се прилага правото на тази държава членка.

(4) За правата на застрахователя върху недвижима вещ, кораб или самолет, вписани в публичен регистър в държава членка, се прилага правото на тази държава членка.

Последици от откриването на производството по ликвидация или несъстоятелност

Чл. 147. (1) Откриването на производството по ликвидация или несъстоятелност не засяга вещните и обезпечителните права на кредиторите или на третите лица по отношение на имущество на застрахователя, включващо материални и нематериални активи, недвижими или движими вещи, поотделно или в съвкупност, което към датата на откриването на производството се намира на територията на друга държава членка.

(2) Правата по ал. 1 включват:

1. правото на разпореждане с това имущество и удовлетворяване от цената или от доходите от него по силата на залог или ипотeka;

2. правото на предпочтително удовлетворение по силата на залог върху вземането или по силата на прехвърляне на вземането като обезпечение;

3. правото да се иска връщане и/или възстановяване на имуществото от всяко трето лице, което го владее или ползва без правно основание;

4. вещното право на плодopolзване;

5. всяко вписано в публичен регистър и противопоставимо на трети лица право, по силата на което може да се придобие вещно или обезпечително право по т. 1-4.

(3) Откриването на производството по ликвидация или несъстоятелност на застраховател не засяга :

1. правата на продавача по сключен със застрахователя договор за продажба със запазване на собствеността до изплащане на цената, когато към датата на откриване на производството вещта се намира на територията на друга държава членка;

2. правото на купувача да придобие собствеността върху продадената от застрахователя вещ и не е основание за прекратяване или разваляне на договора за продажба, ако вещта е предадена на купувача, когато към датата на откриване на производството вещта се намира на територията на друга държава членка;

3. правото на прихващане на кредиторите на застрахователя, когато прихващането е допустимо по закона, приложим към вземането на застрахователя.

(4) Извън случаите по ал. 1 и 2 последиците от откриването на производството по ликвидация или несъстоятелност върху правата и задълженията по сделки, сключени на регулиран пазар, се уреждат от правото, приложимо към този регулиран пазар.

(5) Когато след откриване на производството по ликвидация или несъстоятелност застрахователят се е разпоредил възмездно с недвижим имот, кораб или самолет, които подлежат на вписване в публичен регистър, както и с прехвърлими или други ценни книжа, чието съществуване или прехвърляне предполага вписване в регистър или сметка, водени на законно основание, или които са включени в централна депозитарна система, регулирана от закона на друга държава членка, действителността на сделката или действието се урежда от правото на държавата членка, на чиято територия се намира недвижимият имот, съответно в която се води регистърът, сметката или депозитарната система.

(6) Действието на откритото производство по ликвидация или несъстоятелност върху висящо съдебно производство относно вещ или право, отнето от застрахователя, се урежда от закона на държавата членка по седалището на съда, пред който се разглежда делото.

Права на ликвидатора, синдика и кредиторите за запазване имуществото на застрахователя

Чл. 148. (1) Член 147, ал. 1 и 3 не ограничават правата на ликвидатора, синдика или кредиторите съгласно Търговския закон и Закона за задълженията и договорите да се позовават на нищожност или да искат обявяване на унищожаемост или на недействителност по отношение на кредиторите на действия и сделки.

(2) Член 147, ал. 4 не ограничава правата на ликвидатора, синдика или кредиторите съгласно Търговския закон и Закона за задълженията и договорите да се позовават на нищожност или да искат обявяване на унищожаемост или на недействителност по отношение на кредиторите на действия или сделки, сключени на регулиран пазар съгласно приложимото към него право.

(3) Ликвидаторът, синдикът, или кредиторите не могат да се позовават на нищожност или да искат обявяване унищожаемост или на недействителност по отношение на кредиторите на действия и сделки съгласно Търговския закон и Закона за задълженията и договорите, ако трето лице, което е придобило права по тях, докаже, че действието или сделката се уреждат от правото на друга държава членка и че съгласно него те са действителни.

Чл. 149. Член 139, ал. 1 и 3, чл. 140, 146 и 147 се прилагат съответно при налагане на мерките по чл. 302, ал. 2, т. 3 и 11.

ЧАСТ ТРЕТА

ЗАСТРАХОВАТЕЛНИ И ПРЕЗАСТРАХОВАТЕЛНИ ПОСРЕДНИЦИ

Глава тринадесета

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Определение

Чл. 150. (1) Застрахователни и презастрахователни посредници са застрахователните брокери и застрахователните агенти, които срещу възнаграждение извършват застрахователно и/или презастрахователно посредничество.

(2) Застрахователните и презастрахователните посредници могат да извършват и друга търговска дейност, доколкото в този кодекс или в друг закон не е предвидено друго.

(3) Не са застрахователни и презастрахователни посредници лицата, които предоставят услуги по посредничество във връзка със застрахователни договори, ако са налице следните условия:

1. застрахователният договор изисква само познаването на предоставяното застрахователно покритие;

2. застрахователният договор не покрива рискове по застраховка "Живот";

3. застрахователният договор не покрива рискове по т. 10-13 от раздел II, буква „А” от приложение № 1;

4. основната професионална дейност на лицето не е застрахователно посредничество;

5. застраховката е допълнение към предоставен продукт или услуга и покрива:

а) риска от погиване, загуба или повреда на предоставена стока, или

б) повреда или загуба на багаж и други рискове, свързани с пътуване, включително когато застраховката покрива рискове по т. 2 или 3, при условие че това покритие е спомагателно по отношение на основното покритие, свързано с пътуването;

6. размерът на годишната премия не надхвърля 1 000 лв. и общата продължителност на застрахователния договор, включително след подновяването му, не е повече от 5 години.

Чл. 151. (1) Разпоредбите на тази част не се прилагат по отношение на извършвано застрахователно и презастрахователно посредничество относно рискове, разположени в трети държави.

(2) Разпоредбите на тази част не се прилагат относно дейността на застрахователите и презастрахователите, осъществявана чрез застрахователни и презастрахователни посредници, разположени в трети държави.

Фирма

Чл. 152. Лице, което не е вписано в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 9 от Закона за Комисията за финансов надзор, не може да използва в своето наименование, рекламна или друга дейност думи на български или чужд език, означаващи извършване на застрахователно или презастрахователно посредничество.

Глава четиринадесета

ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН БРОКЕР

Раздел I

Общи положения

Определение

Чл. 153. (1) Застрахователният брокер е търговско дружество или едноличен търговец, вписан във водения от комисията регистър по чл. 30, ал. 1, т. 9 от Закона за Комисията за финансов надзор, който срещу възнаграждение по възлагане от потребител на застрахователни услуги извършва застрахователно посредничество и по възлагане от застраховател или презастраховател извършва презастрахователно посредничество.

(2) Отношенията между потребителя на застрахователни услуги, съответно застрахователя, и застрахователния брокер се уреждат с писмен договор, освен при посредничество във връзка със задължителните застраховки по чл. 249, т. 1 и 2.

(3) При извършване на застрахователно посредничество възнаграждението на застрахователния брокер се включва в застрахователната премия и се дължи от застрахователя.

(4) При осъществяване на дейността си застрахователният брокер извършва пълен анализ на застрахователните рискове, предложенията за застрахователно или презастрахователно покритие, предоставя консултантски услуги, администрира сключването на застрахователния или презастрахователния договор, следи сроковете за подновяване на договорите и съдейства на потребителя на застрахователни услуги при уреждането на претенциите при настъпване на застрахователно събитие.

Ограничения на дейността

Чл. 154. (1) Застрахователният брокер не може да извършва дейност като застрахователен агент.

(2) Ограничението по ал. 1 се прилага и за членовете на управителните и контролните органи на застрахователния брокер, за всички други лица, оправомощени да управляват и представляват застрахователния брокер, както и за неговите служители, непосредствено заети с извършване на застрахователно или презастрахователно посредничество.

(3) Застрахователният брокер не може да бъде акционер или съдружник, или член на управителен или контролен орган на застрахователен агент.

Раздел II

Условия за извършване на дейност като застрахователен брокер

Финансово състояние на застрахователния брокер

Чл. 155. (1) Застрахователният брокер е длъжен да поддържа постоянно собствени средства в размер 4 на сто от общия размер на застрахователните проеми по застрахователни и/или презастрахователни договори сключени с неговото посредничество през предходната финансова година, но не по-малко от 30 000 лв.

(2) Паричните средства, платени на застрахователния брокер от потребителите на застрахователни услуги, се считат за изплатени на застрахователя, а паричните средства, платени на застрахователния брокер от застрахователя, не се считат за изплатени на потребителя на застрахователни услуги, докато последният не ги получи, освен ако същите са изплатени на застрахователния брокер от застрахователя по изричното упълномощаване за това, дадено от потребителя на застрахователната услуга с пълномощно с нотариална заверка на подписа.

(3) Паричните средства по ал. 2 не влизат в масата на несъстоятелността при откриване на производство по несъстоятелност за застрахователния брокер.

Поддържане на задължителна застраховка “Професионална отговорност”

Чл. 156. (1) Застрахователният брокер е длъжен да поддържа задължителна застраховка “Професионална отговорност”, валидна за цялата територия на Европейската общност и която покрива отговорността за вреди, настъпили на територията на държава членка при извършване на дейност по застрахователно и/или презастрахователно посредничество вследствие на негово виновно действие или бездействие. Минималната застрахователна сума е 2 000 000 лв. за всяко застрахователно събитие и 3 000 000 лв. за всички застрахователни събития за една година.

(2) Застраховката по ал. 1 покрива отговорността за вреди, причинени и от виновно действие или бездействие на служители на застрахователния брокер при или по повод извършването на застрахователно или презастрахователно посредничество.

Изисквания към застрахователния брокер

Чл. 157. (1) Застрахователният брокер трябва :

1. да има висше образование;
2. да има професионален опит в областта на застраховането или да е преминал успешно изпит за професионална квалификация, организиран от комисията;
3. да не е осъждан за престъпления против собствеността, против стопанството или против финансовата, данъчната и осигурителната система, освен ако е реабилитиран;
4. да не е лишаван от право да заема материалноотговорна длъжност;
5. да не е бил член на управителен или контролен орган или неограничено отговорен съдружник в дружество, за което е открито производство по несъстоятелност, или в прекратено поради несъстоятелност дружество, ако са останали неудовлетворени кредитори;
6. да не е обявяван в несъстоятелност и да не се намира в производство по несъстоятелност.

(2) Когато застрахователният брокер е юридическо лице членовете на неговия управителен орган и всички други лица, оправомощени да го управляват и представляват трябва да отговарят на изискванията по ал. 1, т. 3-6. Най-малко една трета от членовете на неговия управителен орган, както и другите лица, оправомощени да го управляват и представляват във връзка с извършваната посредническа дейност трябва да отговарят и на изискванията по ал. 1, т. 1 и 2

(3) Когато член на управителен или контролен орган на застрахователния брокер е юридическо лице изискванията по ал. 1 се отнасят за физическите лица, които ги предствляват в тези органи.

(4) Служителите на застрахователния брокер, непосредствено заети с извършването на застрахователно или презастрахователно посредничество, трябва да имат поне средно образование и да отговарят на изискванията на ал. 1, т. 3-6.

(5) Професионален опит по ал. 1, т. 1 означава най-малко две последователни години работа на ръководна длъжност или непосредствено свързана със сключването и изпълнението на застрахователни договори в застраховател, презастраховател, застрахователен брокер или застрахователен агент.

(6) Застрахователният брокер е длъжен да осигури обучение на служителите по ал. 4, което да съответства на изискванията, свързани с предлаганите от тях застрахователни продукти.

(7) Условиата и реда за провеждането на изпит за професионална квалификация по ал.1, т. 2 се определя от комисията с наредба.

(8) Професионалните изисквания по този член и по чл. 156 към застрахователните брокери, членовете на техните органи на управление и техните служители трябва да се спазват постоянно.

Раздел III

Регистрация на застрахователен брокер

Необходими документи за вписване в регистъра

Чл. 158. (1) За вписване на застрахователен брокер в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 9 от Закона за Комисията за финансов надзор се подава заявление по образец, определен от заместник-председателя, към което се прилагат:

1. уставът или дружественият договор, ако е юридическо лице;
2. данни за лицата по чл. 157, ал. 2 и 3, ако е юридическо лице и документи, удостоверяващи спазването на изискванията на чл. 157, ал. 1;

3. данни за адреса на офиса или клона където ще се извършва дейността по застрахователно посредничество;

4. други документи.

Произнасяне по заявлението

Чл. 159. Заместник-председателят се произнася с решение по заявлението за вписване в регистъра в едномесечен срок от постъпването му. При констатиране на нередовности или ако е необходима допълнителна информация съответно се прилага чл. 33, ал. 2, 4 и 5, като срокът за отстраняване на нередовностите или предоставянето на допълнителна информация е не по-кратък от 15 дни.

Удостоверение за регистрация

Чл. 160. (1) След вписването на застрахователния брокер в регистъра комисията му издава удостоверение за регистрация по образец, определен от заместник-председателя, който съдържа фирмата, седалището и адреса на управление на застрахователния брокер, регистъра, в който е вписан, начините, по които вписването може да се удостовери, както и имената на лицата, оправомощени да управляват и представляват застрахователния брокер.

(2) Удостоверението за регистрация се предоставя на застрахователния брокер след представяне в Комисията за финансов надзор на заверено копие от сключена задължителна застраховка „Професионална отговорност” съгласно изискванията на чл.156.

(3) Удостоверението за регистрация по ал. 1 се прилага към искането за вписване в търговския регистър и е условие за разглеждането му от съда.

Основания за отказ

Чл. 161. (1) Заместник-председателят отказва вписване в регистъра, когато:

1. не са изпълнени изискванията на този кодекс;

2. заявителят е представил неверни данни или документи с невярно съдържание.

(2) Отказът на заместник-председателя за вписване в регистъра се мотивира писмено.

(3) В случай на отказ заявителят може да подаде ново заявление за вписване в регистъра не по-рано от 6 месеца от влизането в сила на решението за отказ.

Уведомления

Чл. 162. (1) Застрахователният брокер е длъжен да уведомява комисията за:

1. нововъзникнали факти и обстоятелства, които подлежат на вписване в регистъра на комисията;

2. промени на вписаните в търговския регистър обстоятелства.

(2) Задължението по ал. 1 се изпълнява в 7-дневен срок от настъпването или узнаването на съответния факт или обстоятелство, а когато то подлежи на вписване в търговския регистър – в 7-дневен срок от постановяване на вписването. Към уведомлението се прилагат документите, удостоверяващи извършената промяна.

Основания за заличаване от регистъра

Чл. 163. (1) Заместник-председателят заличава с решение застрахователния брокер от регистъра:

1. когато е представил неверни данни, които са послужили като основание за вписването му в регистъра;
2. когато не е започнал да извършва дейност по застрахователно посредничество в срок една година от вписването му в регистъра;
3. когато е престанал да извършва дейността си за повече от 6 месеца;
4. когато е престанал да отговаря на условията за извършване на дейност като застрахователен брокер;
5. когато е в производство по несъстоятелност или ликвидация;
6. когато е нарушил грубо или нарушава системно този кодекс и актовете по прилагането му;
7. при смърт на физическото лице - едноличен търговец;
8. по искане на застрахователния брокер.

(2) След заличаването от регистъра застрахователният брокер не може да извършва застрахователно и презастрахователно посредничество. Застрахователният брокер е длъжен да върне издаденото от комисията удостоверение за регистрация в 7-дневен срок след като бъде уведомен за заличаването.

Глава петнадесета

ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН АГЕНТ

Раздел I

Общи положения

Определение

Чл. 164. (1) Застрахователният агент е физическо лице или търговец, вписано в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 9 от Закона за Комисията за финансов надзор, което срещу възнаграждение по възлагане от застраховател, извършва застрахователно посредничество от негово име и за негова сметка.

(2) Отношенията между застрахователя и застрахователния агент се уреждат с писмен договор (“договор за застрахователно агентство”).

Ограничения на дейността

Чл. 165. (1) Застрахователният агент не може да работи за застрахователен брокер.

(2) Упражняването на дейност като застрахователен агент от физическо лице е свободна професия.

(3) Застрахователният агент – физическо лице, не може да бъде в трудови правоотношения със застраховател.

Обвързаност на застрахователния агент

Чл. 166. (1) Застрахователният агент може да посредничи за един застраховател, който е получил лиценз за извършване на застраховане, което обхваща застраховки по раздел I от приложение № 1, и за един застраховател, получил лиценз за извършване на застраховане, което обхваща застраховки по раздел II от приложение № 1.

(2) Със съгласието на лицата по ал. 1 застрахователният агент може да извършва застрахователно посредничество и за други застрахователи, ако извършва посредничество по застраховки, различни от вида застраховки, за които е упълномощен от застрахователите по ал. 1.

Раздел II

Условия за извършване на дейност като застрахователен агент

Изисквания към застрахователния агент

Чл. 167. (1) Застрахователният агент – физическо лице или лицата, които управляват и представляват застрахователния агент – юридическо лице трябва да се ползват с добро име, да имат поне средно образование и да отговарят на изискванията по чл. 157, ал. 1, т. 3-6. Служителите на застрахователния агент, непосредствено заети със застрахователно посредничество, трябва да отговарят на изискванията на чл. 157, ал. 4.

(2) Застрахователният агент е длъжен да поддържа задължителна застраховка “Професионална отговорност”, валидна за цялата територия на Европейската общност и която покрива отговорността за вреди, настъпили на територията на държава-членка при извършване на дейност по застрахователно посредничество вследствие на неговото виновно действие или бездействие. Минималната стойност на застраховката е 2 000 000 лв. за всяко застрахователно събитие и 3 000 000 лв. за всички застрахователни събития за една година.

(3) Застраховката по ал. 2 покрива отговорността за вреди, причинени и от виновно действие или бездействие на застрахователен агент–физическо лице или на негови служители, ако той е юридическо лице, по повод извършването на застрахователно посредничество.

(4) Задължението по ал. 2 и 3 се счита за изпълнено, ако застрахователният агент представи декларация от застрахователя/застрахователите, които са го упълномощили да извършва застрахователно посредничество, относно поемане на пълна отговорност за неговите действия като посредник.

(5) Паричните средства, платени на застрахователния агент от потребителите на застрахователни услуги, се считат за изплатени на застрахователя, а паричните средства, платени на застрахователния агент от застрахователя, не се считат за изплатени на потребителя на застрахователни услуги, докато последният не ги получи.

Обучение на застрахователните агенти

Чл. 168. (1) Застрахователите са длъжни да осигурят обучение на застрахователните агенти, с които са сключили договор за застрахователно агентство, както и на техните служители, непосредствено заети с извършването на застрахователно

посредничество. Обучението трябва да съответства на изискванията, свързани с предлаганите от застрахователните агенти застрахователни продукти.

(2) Застрахователят е длъжен да проведе изпит на края на обучението и да издаде удостоверение на успешно издържалите изпита застрахователни агенти.

Проверка за спазване на изискванията

Чл. 169. (1) Преди да сключи договор за застрахователно агентство, застрахователят установява дали лицето, с което сключва договор, отговаря на изискванията на чл. 167, ал.1 във връзка с чл. 157, ал. 1, т. 3-6.

(2) В случай че лицето по ал. 1 няма застраховка “Професионална отговорност” или не отговаря на изискванията на чл. 167, застрахователят, който е сключил договор с него, носи пълна отговорност за неговите действия във връзка с извършването на застрахователното посредничество по договора.

Вписване в регистъра

Чл. 170. (1) Застрахователят води списък на лицата, с които има сключени договори за застрахователно агентство, по образец, определен от заместник-председателя. Към списъка се прилагат съответните документи по чл. 158, ал. 1.

(2) Застрахователят подава заявление до комисията за вписване в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 9 от Закона за Комисията за финансов надзор на лицата, включени в списъка по ал. 1.

(3) Застрахователят е длъжен да уведоми комисията за всяка промяна в списъка по ал. 1.

(4) Задължението по ал. 3 се изпълнява в 7-дневен срок от настъпването или узнаването на съответния факт или обстоятелство. Към уведомлението се прилагат документите, удостоверяващи извършената промяна.

Удостоверение за легитимация

Чл. 171. След вписването на застрахователния агент в регистъра, застрахователят му издава удостоверение за легитимация по образец, определен от заместник-председателя, което съдържа най-малко следните данни:

1. името и адреса на физическото лице, съответно фирмата, седалището и адреса на управление на застрахователния агент –едноличен търговец,

2. изключителния район на действие на агента и адреса на офиса или клона, в който се извършва дейността,

3. видовете застраховки, които може да предлага и максималния размер на застрахователната сума, до която може да сключва такива застраховки,

4. имената на лицата, оправомощени да управляват и представляват застрахователния агент-юридическо лице,

5. регистъра, в който е вписан и начините, по които вписването може да се удостовери.

Основания за заличаване от регистъра

Чл. 172. (1) За заличаването на застрахователния агент от регистъра се прилага съответно чл. 163, ал. 1. Заместник-председателят заличава с разпореждане застрахователния агент от регистъра и при прекратяване на договора за застрахователно агентство.

(2) След заличаването от регистъра застрахователният агент не може да извършва застрахователно посредничество. Застрахователният агент е длъжен да върне издаденото удостоверение за легитимация.

Глава шестнадесета

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ДЕЙНОСТТА НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНИТЕ ПОСРЕДНИЦИ

Принципи

Чл. 173. При осъществяване на дейността си застрахователните посредници са длъжни да спазват принципа на доброволността и добросъвестно и с дължимата грижа да разясняват правата и задълженията по застрахователния договор с оглед защитата на интересите на потребителите на застрахователни услуги.

Опазване на тайна

Чл. 174. При осъществяване на дейността си застрахователният брокер и застрахователният агент са длъжни да пазят търговската тайна и доброто име на застрахователя и презастрахователя, както и застрахователната тайна, като не използват получената информация за други цели, освен за упражняване на правата и за изпълнение на задълженията по застрахователното правоотношение.

Документи за легитимиране

Чл. 175. При извършване на дейността си застрахователният брокер се легитимира с издаденото от комисията удостоверение за регистрация, а застрахователният агент – с издаденото от застрахователя удостоверение за легитимация.

Отчетност и контрол на застрахователния агент

Чл. 176. (1) Застрахователният агент се отчита пред застрахователя по ред и начин, предвидени в договора за застрахователно агентство.

(2) Застрахователният агент подлежи на контрол от службата за вътрешен контрол на застрахователя, за когото извършва застрахователно посредничество.

Предоставяне на информация на потребители на застрахователни услуги

Чл. 177. (1) При сключване на застрахователен договор и ако е необходимо, при неговото изменение или подновяване, застрахователният брокер и застрахователният агент предоставят на потребителя на застрахователни услуги най-малко следната информация:

1. името и адреса си, съответно фирмата, седалището и адреса на управление;
2. регистъра, в който е вписан, и начините, по които вписването може да се удостовери;
3. дали притежава пряко или чрез свързани лица повече от 10 на сто от гласовете в общото събрание или от капитала на застраховател;
4. дали застраховател или контролиращо дружество на застраховател притежава пряко или чрез свързани лица акции или дялове, представляващи повече от 10 на сто от гласовете в общото събрание или от капитала на застрахователния брокер или застрахователния агент;
5. реда, по който могат да се подават жалби от потребители на застрахователни услуги и други заинтересувани лица срещу застрахователния брокер или застрахователния агент, както и реда за извънсъдебно уреждане на спорове между тях.

(2) При сключване на застрахователния договор застрахователният брокер и застрахователният агент уведомяват потребителя на застрахователни услуги и за това дали във връзка с предлагания договор:

1. дава съветите си въз основа на задължението по ал. 4, или
2. има договорно задължение да извършва застрахователно посредничество изключително за един или повече застрахователи; в този случай по искане на потребителя на застрахователни услуги застрахователният брокер или застрахователният агент му предоставят имената на тези застрахователи, или
3. няма договорно задължение да извършва застрахователно посредничество изключително за един или повече застрахователи и не дава съветите си въз основа на задължението по ал. 4; в този случай по искане на потребителя на застрахователни услуги застрахователният брокер или застрахователният агент му предоставят имената на застрахователите, за които може да извършва и извършва застрахователно посредничество.

(3) Когато застрахователният брокер или застрахователният агент уведомява потребителя на застрахователни услуги, че дава съветите си въз основа на справедлив анализ, той е длъжен да дава тези съвети след анализ на достатъчно голям брой застраховки, за да бъде в състояние да направи професионална препоръка относно застраховката, която ще бъде най-подходяща с оглед потребностите на потребителя на застрахователни услуги.

(4) Преди сключване на конкретен застрахователен договор застрахователният брокер и застрахователният агент са длъжни въз основа на писмено предоставена от потребителя на застрахователни услуги информация да определят неговите изисквания и потребности, както и основанията си за дадените на потребителя съвети относно конкретен застрахователен продукт.

(5) Изискванията за предоставяне на информация по ал. 1, 2, 4 и 5 не се прилагат, когато застрахователният брокер или застрахователният агент извършват застрахователно посредничество по застраховането на големи рискове, както и при извършване на презастрахователно посредничество.

Изисквания към предоставяната информация

Чл. 178. (1) Информацията по чл. 171 се предоставя на хартиен или друг траен носител на информация, достъпен за потребителя на застрахователни услуги, на официалния език на държавата членка, където е разположен рискът или на друг език, за

който страните са се договорили, и трябва да бъде ясна, точна и разбираема за потребителя на застрахователни услуги.

(2) Информацията по чл. 177 може да бъде предоставена устно по искане на потребителя на застрахователни услуги, както и когато е необходимо незабавно покритие. В тези случаи информацията се предоставя на потребителя на застрахователни услуги по реда на ал. 1 незабавно след сключването на застрахователния договор.

Глава седемнадесета

ИЗВЪРШВАНЕ НА ДЕЙНОСТ ОТ ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН БРОКЕР И ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН АГЕНТ ОТ РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ В ДРУГА ДЪРЖАВА ЧЛЕНКА. ИЗВЪРШВАНЕ НА ДЕЙНОСТ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ОТ ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН БРОКЕР И ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН АГЕНТ ОТ ДРУГА ДЪРЖАВА ЧЛЕНКА

Раздел I

Извършване на дейност от застрахователен брокер и застрахователен агент от Република България в друга държава членка

Право на установяване и свобода на предоставяне на услуги

Чл. 179. Застрахователен брокер и застрахователен агент, регистриран при условията и по реда на глава четиринадесета, съответно глава петнадесета, може да извършва дейност на територията на друга държава-членка при условията на правото на установяване и свободата на предоставяне на услуги.

Уведомяване и започване на дейност

Чл. 180. (1) Застрахователният брокер и застрахователният агент, който възнамерява да извършва дейност в една или повече приемащи държави-членки при условията на правото на установяване или свободата на предоставяне на услуги, предварително уведомява за това комисията.

(2) В едномесечен срок от получаване на уведомлението по ал. 1 комисията уведомява съответния компетентен орган на приемащата държава-членка, ако тя желае да бъде уведомявана, за намерението на застрахователния брокер или застрахователния агент да извършва дейност на нейната територия. Комисията незабавно уведомява застрахователния брокер, съответно застрахователния агент, за уведомяването на компетентния орган на приемащата държава-членка.

(3) Застрахователният брокер, съответно застрахователният агент, може да започне да извършва дейност на територията на приемащата държава-членка след изтичането на един месец от уведомяването му по реда на ал. 2. Ако приемащата държава-членка не желае да бъде уведомявана, застрахователният брокер, съответно застрахователният агент, може незабавно да започне да извършва дейността си при спазване на закона на приемащата държава-членка.

(4) Комисията уведомява незабавно съответния компетентен орган на приемащата държава, в случай че застрахователният брокер, съответно застрахователният агент, бъде заличен от регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 9 от Закона за Комисията за финансов надзор.

Раздел II

Извършване на дейност в Република България от застрахователни посредници от друга държава членка

Право на установяване и свобода на предоставяне на услуги

Чл. 181. Застрахователен посредник, регистриран в държава-членка, може да извършва дейност на територията на Република България при условията на правото на установяване и свободата на предоставяне на услуги.

Започване на дейност

Чл. 182. Застрахователен посредник по чл. 181 може да започне да извършва дейност на територията на Република България при условията на правото на установяване или свободата на предоставяне на услуги след изтичането на един месец от уведомяването на комисията от съответния компетентен орган на държавата по произход за намерението на застрахователния посредник да извършва дейност в Република България.

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА

ЗАСТРАХОВАТЕЛЕН ДОГОВОР

Глава осемнадесета ОБЩА ЧАСТ

Определение

Чл. 183. (1) С договора за застраховка застрахователя се задължава да поеме определен риск срещу плащане на премия и при настъпване на застрахователно събитие да заплати на застрахования или на трето ползващо се лице застрахователно обезщетение или парична сума.

(2) За застрахователните договори се прилагат общите правила на Търговския закон и Закона за задълженията и договорите, доколкото в този кодекс не е предвидено друго.

Форма

Чл. 184. (1) Застрахователният договор се сключва писмено във формата на застрахователна полица или друг писмен акт. По искане на застрахования за удостоверяване на сключен застрахователен договор, застрахователят издава и застрахователно удостоверение, сертификат или свидетелство. Застрахователят задължително издава застрахователно удостоверение, сертификат или друг писмен документ, удостоверяващ сключен застрахователен договор, когато е задължен за това по закон.

(2) Писменото предложение или искане до застрахователя за сключване на застрахователен договор или писмените отговори на застрахования на поставени от застрахователя въпроси относно обстоятелства, имащи значение за естеството и размера на риска, са неразделна част от застрахователния договор.

(3) Застрахователният договор трябва да съдържа:

1. имената, съответно наименованията и адресите на страните;
2. предмета на договора;
3. покритите застрахователни рискове;
4. срока на договора, включително началото и края на периода на застрахователното покритие;
5. застрахователната сума или начина на определянето ѝ;
6. застрахователната премия или начина на определянето ѝ, както и сроковете и редът за нейното плащане;
7. размерът на самоучастието, ако такова е уговорено между страните;
8. имената и адреса на застрахователния посредник, ако договорът е сключен чрез посредник, а за застрахователните агенти – и номера на легитимационния им документ;;
9. датата и мястото на сключване на договора;
10. подписите на страните.

(4) При сключването на застрахователен договор в полза на трето лице, договорът трябва да съдържа и имената, съответно наименованието и адреса на ползващото се лице или начина, по който то може да бъде определено.

(5) Когато договорът се сключва със застраховател, който извършва дейност в Република България при условията на свободата на предоставяне на услуги в документа по ал. 1 се вписва и името (фирмата) и адреса на представителя по член 55, ал. 3, съответно на клона или на представителя по чл. 269, ал. 7, натоварени с изпълнение на неговите функции.

(6) Писмената форма на застрахователния договор се счита за спазена и когато същият е съставен във формата на електронен документ по Закона за електронния подпис и електронния документ.

(7) Застрахователният договор може да бъде сключен и чрез средства за дистанционна комуникация при спазване на разпоредбите на този кодекс, доколкото това е предвидено в закон.

(8) Застрахователят е длъжен в 7-дневен срок от поискването да снабди застрахования със заверено копие от писмения документ по ал. 1. Липсата на оригинален екземпляр не е основание за отказ или намаляване на застрахователното плащане.

Информация за потребителите на застрахователни услуги

Чл. 185. (1) Застрахователят е длъжен да предоставя на всеки потребител на застрахователни услуги преди сключването на застрахователен договор по Раздел I на Приложение № 1 информация в подходяща писмена форма за съответния вид застраховка, която да съдържа:

1. фирмата (наименованието) на застрахователя и правно организационната му форма;
2. седалището, адреса на управление на застрахователя, както и на клона, посредством който се сключва застраховката;
3. покритите и изключените рискове, възможностите за изменение на застрахователния договор съобразно общите условия;
4. срока и начините за прекратяване на договора;
5. начина за определяне на премиите, срока и начините за плащането им, както и последиците от неплащането;
6. предпоставките и срока за плащане на застрахователно обезщетение или парична сума;
7. начините за калкулиране и разпределяне на бонуси, ако има предвидени такива;

8. начина на изчисляване на откупната стойност и на намалената застрахователна сума в случай на предсрочно прекратяване на плащанията, както и размера, до който те са гарантирани- при договорите за застраховки по раздел I, т. 1, 2, 3 и 5 от Приложение № 1;

9. изчерпателно посочване на конкретните фондове, в които могат да бъдат инвестирани средствата при договор за застраховка "Живот", свързана с инвестиционен фонд по раздел I, т. 3 от Приложение № 1 и характеристика на активите, от които фондовете се състоят;

10. процедурите за извънсъдебно уреждане на спорове между страните по застрахователния договор, ако има предвидени такива;

11. условията, при които е възможно едностранно прекратяване на договора;

12. обща информация относно данъците и таксите във връзка с този договор;

13. приложимия закон към договора, когато страните нямат право на свободен избор на приложимо право, съответно предлагания от застрахователя приложим закон, когато страните имат право на свободен избор.

(2) Застрахователят по ал. 1 е длъжен по време на действие на договора да предоставя на застрахованото лице:

1. сведения за всяка промяна в обстоятелствата по ал. 1, т. 1 и 2;

2. информацията по ал. 1, т. 3-9 в случай на промяна на общите условия или на закона, приложим към застрахователния договор и

3. ежегодна информация за състоянието на бонусите;

(3) Застрахователят е длъжен да предоставя на всеки потребител на застрахователни услуги - физическо лице преди сключването на застрахователен договор по Раздел II на Приложение № 1 информация в подходяща писмена форма за съответния вид застраховка, която да съдържа обстоятелствата по ал. 1, т.1, 2, 10 и 13. Информацията по ал. 1, т. 1 и 2 се посочва във всеки документ, който се изпраща на застрахованото лице.

(4) Когато застрахователният договор се сключва чрез застрахователен брокер или застрахователен агент, информацията по ал. 1 или ал. 3 се предоставя от тях.

(5) Този член не се прилага при договори за застраховка на големи рискове.

Общи условия

Чл. 186. (1) Общите условия на застрахователя, установени отнапред за сключването на определен вид застраховка, обвързват застрахования, ако са му били предадени при сключването на застрахователния договор и той е заявил писмено, че ги приема. Приетите от застрахования общи условия са неразделна част от застрахователния договор. При несъответствие между застрахователния договор и общите условия има сила уговореното в договора.

(2) Общите условия на застрахователя се приемат от неговия управителен орган, като датата на приемането им и на последващите изменения и допълнения задължително се посочва в тях.

(3) Застрахователят е длъжен да даде на потребителя на застрахователни услуги общите условия по застраховката преди сключване на застрахователния договор. Когато по застраховката има изготвен въпросник, общите условия се дават заедно с него.

(4) Изменението или замяната на общите условия с нови по време на действието на застрахователния договор има сила за застрахования, само ако, измененията или новите общи условия са му били дадени и застрахованият писмено ги е потвърдил.

(5) Общите условия трябва да определят ясно и недвусмислено:

1. покритите рискове и изключенията от покритие;

2. условията за плащане на премиите от страна на застрахования и последиците от неплащане или от неточно плащане;

3. задълженията на застрахователя, срока за плащане и начина за определяне размера на плащанията;

4. задълженията на застрахования при настъпване на застрахователното събитие и неговото доказване;

5. обстоятелствата, свързани с промени в застрахователното правоотношение (унищожаване, откупуване, промяна, замяна на застраховката и др.);

6. условията и размера на предварителните плащания или заеми срещу застрахователни полици "Живот" и откупуването им.

Влизане в сила на застрахователен договор

Чл. 187. Застрахователният договор влиза в сила след плащането на цялата дължима премия или на първата вноска от нея при разсрочено плащане на премията, освен ако със закон или в договора е уговорено друго.

Задължение за обявяване

Чл. 188. (1) При сключване на застрахователния договор застрахованият е длъжен да обяви точно и изчерпателно същественият обстоятелства, които са му известни и са от значение за риска.

(2) За съществени по ал. 1 се смятат само обстоятелствата, за които застрахователят писмено е поставил въпрос.

(3) Неотговарянето на въпрос, без да има укриване на съществено за риска обстоятелство, не е основание за недействителност.

Съзнателно неточно обявяване или премълчаване

Чл. 189. (1) Ако застрахованият съзнателно е обявил неточно или е премълчал обстоятелство, при наличието на което застрахователят не би сключил договора, ако е знаел за това обстоятелство, застрахователят може да прекрати договора. Той може да упражни това право в едномесечен срок от узнаване на обстоятелството.

(2) В случая по ал. 1 застрахователят задържа платената част от премията и има право да иска плащането ѝ за периода до прекратяването на договора.

(3) Ако съзнателно неточно обявеното или премълчаното обстоятелство е от такъв характер, че застрахователят би сключил договора, но при други условия, той може да поиска изменението му. Това право може да се упражни в едномесечен срок от узнаване на обстоятелството. Ако застрахованият не приеме предложението за промяна в двуседмичен срок от получаването му, договорът се прекратява с последиците по ал. 2.

(4) Когато в случаите по ал. 1 или ал. 3 застрахователното събитие настъпи, застрахователят може да откаже изцяло или частично плащане на застрахователно обезщетение или сума само ако неточно обявеното или премълчаното обстоятелство е оказало въздействие за настъпването на събитието. Когато обстоятелство по ал. 1 или 3 е оказало въздействие само за увеличаване размера на вредите, застрахователят не може да откаже плащане, но може да го намали съобразно съотношението между размера на платената премия и на премията, която трябва да се плати според реалния застрахователен риск.

(5) Ако застрахованият е сключил договора чрез пълномощник или за сметка на трето лице, достатъчно е укритото обстоятелство да е било известно на застрахования или на пълномощника му, съответно на третото лице.

Несъзнателно неточно обявяване

Чл. 190. (1) Ако при сключване на застрахователния договор обстоятелство по чл. 188, ал. 1 не е било известно на страните, всяка от тях може в двуседмичен срок от узнаването му да предложи изменение на договора.

(2) Ако другата страна не приеме предложението по ал. 1 в двуседмичен срок от получаването му, предложителят може да прекрати договора, за което писмено уведомява другата страна.

(3) Ако договорът бъде прекратен, застрахователят възстановява частта от платената премия, която съответства на неизтеклия срок на застрахователния договор.

(4) При настъпване на застрахователното събитие преди изменението или прекратяването на договора застрахователят не може да откаже плащане на застрахователно обезщетение или сума, но може да го намали съобразно съотношението между размера на платената премия и на премията, която трябва да се плати според реалния застрахователен риск.

Обявяване на новонастъпили обстоятелства

Чл. 191. (1) По време на действие на застрахователния договор застрахованият е длъжен да обявява пред застрахователя всички новонастъпили обстоятелства, за които при сключването на договора застрахователят писмено е поставил въпрос. Обявяването на обстоятелствата трябва да се извърши незабавно след узнаването им.

(2) При неизпълнение на задължението по ал. 1, чл. 188, и чл. 189 се прилагат съответно.

(3) В случай на промяна на указания в застрахователния договор адрес на застрахования, последният е длъжен незабавно писмено да съобщи на застрахователя новия си адрес. До получаване на съобщението за промяна на адреса от страна на застрахователя, съобщенията изпратени от него на адреса на застрахования, обявен в застрахователния договор, се считат за връчени и получени от застрахования с всички предвидени в закона или договора правни последици.

Застрахователна премия

Чл. 192. (1) Цялата премия или първата вноска, при разсрочено плащане на премията, се плаща при сключване на застрахователния договор, освен ако е уговорено друго.

(2) Ако през периода на договора застрахователният риск значително се увеличи или намали всяка от страните може да иска съответно увеличение или намаление на застрахователната премия или прекратяване на договора.

Плащане на застрахователно обезщетение или сума

Чл. 193. (1) При настъпване на застрахователно събитие застрахователят е длъжен да плати на застрахователно обезщетение или сума.

(2) Застрахователят не може да бъде задължаван над застрахователната сума, освен когато това е предвидено в този кодекс или когато е уговорено друго между страните.

Самоучастие

Чл. 194. (1) Страните по застрахователния договор могат да уговорят самоучастие на застрахования, което се изразява в поемане от него на част от отговорността в случай

на настъпване на застрахователно събитие. Самоучастието може да бъде безусловно или условно.

(2) При безусловното самоучастие застрахованият поема отговорността от настъпване на застрахователно събитие до определен размер при всяка вреда.

(3) При условното самоучастие застрахователят заплаща целия размер на вредата, ако той надвишава размера на самоучастието, определен в застрахователния договор. Вредите, които не надвишават установения по застрахователния договор размер на условното самоучастие се поемат от застрахования.

(4) Размерът на самоучастието не може да надхвърля 50 на сто от застрахователната сума по договора.

(5) Самоучастие не се допуска по задължителните застраховки на рискове във връзка с живота и здравето на физически лица, по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, както и по застраховки „Живот“.

Застрахователен интерес

Чл. 195. (1) Недействителен е застрахователен договор, сключен при липса на застрахователен интерес.

(2) Застрахованият може да иска връщане на цялата платена премия или на платената част от нея при разсрочено плащане, освен ако е знаел или е трябвало да знае за липсата на застрахователен интерес .

(3) Застрахователният договор се прекратява, ако интересът отпадне по време на неговото действие. Застрахователят има право да задържи частта от премията, съответстваща на изтеклия срок на застрахователния договор, до неговото прекратяване.

Прекратяване

Чл. 196. (1) Застрахователният договор се прекратява с изтичане на срока, за който е сключен, както и в случаите, предвидени в този кодекс.

(2) Застрахователният договор може да се прекрати и на основания, предвидени в него, когато те не противоречат на правилата на добрите нрави и интересите на потребителите на застрахователни услуги не се засягат необосновано.

Давност

Чл. 197. Правата по застрахователния договор се погасяват с тригодишна давност от деня на настъпване на застрахователното събитие, а при застраховки „Живот“ и „Злополука“ и при застраховки на гражданска отговорност по т. 10 – 13 на раздел II, буква „А“ от приложение № 1 - с петгодишна давност от деня на настъпване на събитието.

Несеквестируемост

Чл. 198. (1) Не се допуска принудително изпълнение върху застрахователна сума по застраховка "Живот" и "Злополука", както и върху обезщетение по застраховка гражданска отговорност.

(2) Принудително изпълнение върху застрахователно обезщетение по имуществена застраховка се допуска, ако то е могло да се насочи върху застрахованото имущество

Съзастрахователен договор

Чл. 199. (1) Със съзастрахователния договор двама или повече застрахователи разпределят помежду си отговорността по вече сключен от един от тях застрахователен договор или по договор, който предстои да бъде сключен.

(2) В съзастрахователния договор страните задължително определят:

а) водещ застраховател,

б) пропорцията, в която застрахователите поемат отговорността

в) разпределението на застрахователната премия

г) приложимите общи условия.

(3) Отношенията със застрахования по застрахователния договор се осъществяват от водещия застраховател, ако не е уговорено друго.

Глава деветнадесета ИМУЩЕСТВЕНО ЗАСТРАХОВАНЕ

Раздел I Общи положения

Предмет на застрахователния договор

Чл. 200. Предмет на застрахователния договор за имуществено застраховане може да бъде всяко право, което за застрахования е оценимо в пари.

Сключване на договор без пълномощие

Чл. 201. (1) Който от свое име застрахова чуждо имущество, отговаря лично за плащането на застрахователната премия.

(2) Договорът за застраховка на чуждо имущество има сила, ако е налице одобрение от собственика на имуществото.

(3) Ако премията е редовно платена, одобрението на застрахователния договор има сила и когато е направено след настъпването на застрахователното събитие.

Разсрочено плащане на застрахователната премия

Чл. 202. (1) В случаите на разсрочено плащане, разсрочените вноски от застрахователната премия се плащат в уговорения в застрахователния договор срок. При неплащането на разсрочена вноска от застрахователната премия застрахователят може да намали застрахователната сума, да измени договора или да го прекрати.

(2) Застрахователят може да упражни правата по ал. 1 не по-рано от петнадесет дни от деня, в който застрахованият е получил писмено предупреждение.

(3) Когато е настъпило застрахователно събитие преди застрахователната премия да е издължена изцяло от застрахования, застрахователят може да удържи размера на неиздължената премия от размера на застрахователното обезщетение..

(4) Ако е уговорено застрахователното покритие да започне, без да е платена цялата премия или първата вноска при разсрочено плащане, застрахователят има право да иска плащането ѝ със законната лихва от деня на забавата.

Застрахователна сума

Чл. 203. (1) Застрахователната сума не може да надвишава действителната или възстановителната стойност на имуществото.

(2) За действителна се смята стойността, срещу която вместо застрахованото имущество може да се купи друго от същото качество.

(3) За възстановителна стойност се смята цената за възстановяване на имуществото от същия вид, в това число всички присъщи разходи за доставка, строителство, монтаж и други, без прилагане на обезценка.

(4) Когато не е уговорено друго се приема, че застрахователната сума е определена съгласно действителната стойност на имуществото. За установяване на действителната стойност застрахователят има право да прегледа имуществото.

Надзастраховане

Чл. 204. (1) Ако е уговорена по-голяма застрахователна сума от действителната, съответно възстановителната стойност на застрахованото имущество, договорът остава в сила, като застрахователната сума се намалява до размера на действителната, съответно възстановителната стойност.

(2) Застрахователят не е длъжен да върне частта от платената премия, която съответства на разликата между уговорената застрахователна сума и действителната, съответно възстановителната стойност на застрахованото имущество, освен ако застрахованият е бил добросъвестен.

Подзастраховане

Чл. 205. (1) Ако е уговорена по-малка застрахователна сума от действителната, съответно възстановителната стойност на застрахованото имущество и то погине или бъде повредено, обезщетението се определя според съотношението между застрахователната сума и действителната, съответно възстановителната стойност.

(2) Ако застрахователният договор е сключен с уговорка срещу първи риск, обезщетява се пълният размер на вредата, доколкото тя не надвишава застрахователната сума.

Задължение за съобщаване

Чл. 206. (1) При настъпване на застрахователно събитие застрахованият, е длъжен в седемдневен срок от узнаването да уведоми застрахователя, освен ако в договора е предвиден друг подходящ срок.

(2) Срокът за уведомяване по договора не може да бъде по кратък от три дни от узнаването, или по-кратък от 24 часа от узнаването при застраховки срещу рисковете от кражба или грабеж.

(3) Застрахователят има право да откаже плащането, ако застрахованият е нарушил задълженията си по ал. 1 и 2 с цел да попречи на застрахователя да установи обстоятелствата, при които е настъпило събитието, или неизпълнението е направило невъзможно за застрахователя да установи обстоятелствата.

Предотвратяване и ограничаване на вредите

Чл. 207. (1) Застрахованият е длъжен да вземе мерки за предпазване на застрахованото имущество от вреди, да спазва предписанията на застрахователя и на компетентните органи за отстраняване на източниците на опасност за причиняване на вреди и да допуска застрахователят да прави проверки.

(2) При неизпълнение на задълженията по ал. 1 застрахователят има право да прекрати застрахователния договор, само ако не е настъпило застрахователно събитие. В случай на настъпване на застрахователно събитие застрахователят може да намали съответно застрахователното обезщетение. Ако настъпването на застрахователното събитие е следствие на неизпълнението на задължението по ал. 1 застрахователят може да откаже плащане само, ако изрично е предвидил това в договора.

(3) При настъпване на застрахователно събитие застрахованият е длъжен да допусне застрахователя за извършване на оглед на увреденото имущество и да представи поисканите от застрахователя документи, пряко свързани с установяването на събитието и на размера на вредите.

(4) Застрахованият е длъжен да извърши необходимите действия за ограничаване на вредите от застрахователното събитие и да следва указанията на застрахователя.

Застрахователно обезщетение

Чл. 208. (1) При настъпване на застрахователното събитие застрахователят е длъжен да плати застрахователно обезщетение в уговорения срок. Срокът не може да бъде по-дълъг от 15 дни и започва да тече от деня, в който застрахованият е изпълнил задълженията си по чл. 206, ал. 1 или 2 и чл. 207, ал. 3.

(2) Застрахователят обезщетява застрахования отделно за разходите, които е направил за ограничаване на вредите, когато е действал с необходимата за случая грижа, дори ако усилията му са останали безрезултатни. В този случай застрахователят може да бъде задължаван и над застрахователната сума, когато разходите са били направени в изпълнение на негови указания.

(3) Обезщетението трябва да бъде равно на размера на вредата към деня на настъпването на събитието. Застрахователят не дължи обезщетение за пропуснати ползи освен ако е уговорено друго в застрахователния договор.

(4) Когато за едно имуществено право са сключени два или повече застрахователни договора при еднакви покрити застрахователни рискове, като сборът на отделните застрахователни суми надвишава действителната стойност на застрахованото имущество, всеки застраховател отговаря в такава пропорция, в каквата застрахователната сума по сключената с него застраховка се отнася към общата застрахователна сума на всички застраховки. Застрахованият е длъжен да уведоми всеки от застрахователите за наличието и на други застрахователни договори, като посочи другите застрахователи и застрахователните суми по сключените с тях договори.

(5) Ако след плащане на застрахователното обезщетение противозаконно отнетото или изгубено застраховано имущество бъде намерено, застрахованият е длъжен да прехвърли правото на собственост върху него на застрахователя. В случай че застрахованият желае да задържи намереното имущество, той е длъжен да върне на застрахователя полученото обезщетение.

Възстановяване на вреди

Чл. 209. (1) При настъпване на застрахователно събитие застрахователят може да възстанови претърпените от застрахования вреди и в натура.

(2) Срокът за възстановяване на вреди не може да бъде по-дълъг от 45 дни от деня, в който застрахованият е изпълнил задълженията си по чл. 206, ал. 1, или ал. 2 и чл. 207, ал. 3.

Частично погиване

Чл. 210. При частично погиване на застрахованото имущество то се смята за застраховано до изтичане срока на застрахователния договор в размер, равен на разликата между първоначалната застрахователна сума и изплатеното застрахователно обезщетение.

Отказ за плащане на застрахователно обезщетение

Чл. 211. (1) Застрахователят може да откаже плащане на обезщетение само:

1. при умишлено причиняване на застрахователното събитие от застрахования или от трето ползващо се лице;
2. при неизпълнение на задължение по застрахователния договор, което е значително с оглед интереса на застрахователя и е било предвидено в закон или в застрахователния договор;
3. в други случаи, предвидени със закон.

Прехвърляне на застрахованото имущество

Чл. 212. (1) Ако застрахованото имущество бъде прехвърлено, приобретателят встъпва в правата по застрахователния договор, освен ако е уговорено друго. Прехвърлителят или приобретателят уведомяват писмено застрахователя за прехвърлянето в 7-дневен срок.

(2) Приобретателят е солидарно отговорен за неплатената част от премията до встъпването.

(3) Застрахователят има право да иска премията от прехвърлителя, докато прехвърлянето не му бъде съобщено.

(4) Застрахователят и приобретателят могат да прекратят договора с предизвестие до другата страна, направено не по-късно от 30 дни от уведомяването по ал. 1.

Встъпване в правата на застрахования

Чл. 213. (1) С плащането на застрахователното обезщетение застрахователят встъпва в правата на застрахования срещу причинителя на вредата – до размера на платеното обезщетение. В случаите когато причинителят на вредата има сключена застраховка на гражданска отговорност застрахователят по имуществената застраховка встъпва в правата на застрахования срещу причинителя на вредата или неговия застраховател по застраховка на гражданска отговорност - до размера на платеното обезщетение.

(2) Ако лицето, причинило вредата, е възходящ, низходящ или негов съпруг, както и ако принадлежи към домакинството на застрахования, застрахователят има правата по ал. 1, ако то е действало умишлено.

(3) Застрахованият е длъжен да съдейства на застрахователя при упражняване на правата му срещу причинителя на вредата.

(4) Ако имуществото на причинителя на вредата е недостатъчно, застрахователят се удовлетворява след застрахования.

(5) В случай, че причинителят на вредата е обезщетил застрахования в пълен размер, застрахователят се освобождава от задължението си да плати застрахователно обезщетение.

Договор за абонаментно застраховане

Чл. 214. (1) С договора за абонаментно застраховане се предвижда обхващане на права и задължения на застрахования за определен период от време.

(2) Застрахованият е длъжен да уведоми предварително застрахователя за застрахованото имущество за всеки отделен случай по ред, предвиден в застрахователния договор. В тези случаи по искане на застрахования застрахователят е длъжен да издава отделен документ.

(3) Всяка от страните може да прекрати договора с писмено предизвестие от един месец, освен ако е уговорено друго.

Застраховане срещу рисковете по превоза

Чл. 215. (1) Застрахователният договор при сухопътни, въздушни и речни превози покрива всички рискове, на които е изложен превозваният товар, освен ако е уговорено друго.

(2) Превозваните товари могат да се застраховат до пазарната цена, която имат в местоназначението.

(3) Застрахователният договор влиза в сила с предаването на товара за превоз и има действие до предаването му на получателя, включително и при претоварване и складиране, освен ако е уговорено друго.

(4) Застрахователят не покрива рисковете след прекъсване на превоза или отклонение от пътя, освен ако е уговорено друго.

(5) Ако получателят по превозния договор приеме товара преди да са установени вредите, застрахователят не дължи обезщетение.

(6) Ако повредите не са могли да се забележат външно при получаването, а са установени след това, но в срока според правилата за съответния вид превоз, застрахователят дължи обезщетение само ако получателят му изпрати съобщение, но не по-късно от 15 дни от получаването на товара.

Договор за морска застраховка

Чл. 216. Договорът за морска застраховка се урежда в Кодекса на търговското корабоплаване.

Раздел II

Застраховане на правни разноски

Същност

Чл. 217. (1) С договора за застраховка на правни разноски застрахователят се задължава да поеме разноските на застрахования във връзка с участието в съдебни, досъдебни, административни и арбитражни производства и да предостави други услуги, пряко свързани със застрахователния договор, по-специално когато застрахованият:

1. претендира обезщетение за претърпени от него вреди или
2. бива представляван или защитаван във връзка с всякакви претенции предявени спрямо него.

(2) Разпоредбите на този раздел не се прилагат:

1. в случаите на правни спорове и рискове, произтичащи от или във връзка с използването на морски плавателни съдове;
2. в случаите на защита и представителство на застрахованото лице, във връзка с договор за застраховка гражданска отговорност, които застрахователят осигурява за защита и на своите интереси.

(3) Не се допуска застраховането на задължения за плащане на глоба, конфискация или друга имуществена санкция, по смисъла на наказателна или административно-наказателна разпоредба.

Форма на договора за застраховка на правни разноски. Задължително съдържание

Чл. 218. (1) Договорът за застраховане на правни разноски се сключва:

1. отделно от договора за покритие на други рискове , или
2. като обособена част от договор за покритие на други рискове, в която се посочват размерът на премията и вида на покритите правни разноски.

(2) В договора да застраховка на правни разноски изрично се посочва:

1. начинът за уреждане на претенции по чл. 92, приет от застрахователя;
2. правата на застрахования по чл. 219 и 220.

Право на избор

Чл. 219. (1) Застрахованият има право по свой избор да упълномощи адвокат или друго лице, което има право да дава юридически съвети или да осъществява процесуално представителство в производството по чл. 217, ал. 1 в съответствие със закона по седалището на органа, пред който се развива производството.

(2) Застрахованият има правото по ал. 1 и в случай на конфликт на интереси в отношенията със застрахователя.

(3) Лицата, упълномощени от застрахования в съответствие с ал. 1 или 2, не могат да получават указания във връзка с дейността си от застрахователя.

Извънсъдебно решаване на спорове

Чл. 220. Застрахованото лице има право да се отнесе до обективен и безпристрастен орган за извънсъдебно решаване на спорове във всеки случай на разногласие със застрахователя във връзка с договора за застраховка на правни разноски. Правото на иск пред съда не може да се ограничава .

Уведомяване на застрахованото лице

Чл. 221. Във всеки случай на конфликт на интереси или на разногласие между застрахования и застрахователя съответно лицето за уреждане на претенции по чл. 92, т. 2 последните са длъжни да уведомят застрахования за правата му по чл. 219 и 220.

Раздел II

Застраховка „Помощ при пътуване”

Същност

Чл. 222. (1) С договора за застраховка „Помощ при пътуване” застрахователят се задължава срещу заплащането на застрахователна премия да осигури непосредствена помощ на лице, което в резултат на случайно събитие е попаднало в затруднение по време на пътуване. Събитията и условията за предоставяне на помощта се определят със застрахователния договор.

(2) Застрахователят предоставя помощта в пари или в натура съобразно уговореното в договора.

(3) Договорът за застраховка „Помощ при пътуване” не покрива поправка, ремонт и гаранционно обслужване на имущество, както и направените разходи за посредничество при намиране и предоставяне на помощ.

Глава двадесета ЗАСТРАХОВАНЕ НА ГРАЖДАНСКА ОТГОВОРНОСТ

Определение

Чл. 223. (1) С договора за застраховка гражданска отговорност застрахователят се задължава да покрие в границите на определената в договора застрахователна сума отговорността на застрахования за причинените от него на трети лица имуществени и неимуществени вреди.

(2) Застрахователят заплаща обезщетение включително за пропуснати ползи, които представляват пряк и непосредствен резултат от увреждането, и за лихви за забава, когато застрахованият отговаря за тяхното плащане пред увреденото лице. Застрахователят отговаря за лихвите за забава, начислени в тежест на застрахования, считано от датата на съобщаването по чл. 224.

(3) Застрахователят заплаща и разноските по дела, водени срещу застрахования за установяване на гражданската му отговорност, когато е бил привлечен в процеса.

Съобщаване и привличане. Представителство.

Чл. 224. (1) Застрахованият е длъжен в 7-дневен срок от узнаването да съобщава на застрахователя обстоятелствата, които биха могли да доведат до възникване на гражданска отговорност. В същия срок застрахованият е длъжен да уведоми застрахователя за предявените срещу него искове или за плащанията, които е извършил.

(2) При предявен иск от увредения застрахованият е длъжен да иска привличане на застрахователя в процеса, когато това е допустимо от закона.

(3) Застрахователят или определено от него лице може по упълномощаване от страна на застрахования да го представлява в съдебни производства или при извънсъдебно уреждане на претенции във връзка с гражданската му отговорност, когато това е в интерес и на застрахователя. Разноските във връзка с упълномощаването и представителството са за сметка на застрахователя. Обстоятелствата, установени в актовете на съда, постановени при участието на лица по изречение първо обвързват застрахователя.

Прилагане на правилата за имущественото застраховане

Чл. 225. При застраховка гражданска отговорност се прилагат правилата по чл. 202, 207, ал. 3 и 4 и 208, ал. 1.

Пряк иск

Чл. 226. (1) Увреденият, спрямо който застрахованият е отговорен, има право да иска обезщетението пряко от застрахователя.

(2) Застрахователят може да прави възраженията, които произтичат от договора и от гражданската отговорност на застрахования, с изключение на възраженията по чл. 207, ал. 3 и 4 и чл. 224, ал. 1. Когато застраховката на гражданска отговорност е задължителна по закон, застрахователят не може да прави и възраженията за самоучастие на застрахования.

(3) Застрахователят отговаря спрямо увредения и когато застрахованият го е увредил умишлено.

Регресен иск

Чл. 227. Застрахователят има право на регресен иск срещу застрахования:

1. в случаите по чл. 226, ал. 3 за всичко платено на увредения;
2. за платените лихви за забава, съответстващи на периода от датата на настъпване на застрахователното събитие до датата на съобщаване на обстоятелствата по чл. 224 от застрахованото лице, или до датата на предявяване на прекия иск, освен ако застрахованото лице не е изпълнило задълженията си по причини, които не могат да му се вменят във вина;
3. за размера на договореното самоучастие.

Спогодба

Чл. 228. (1) Спогодбата между увредения и застрахования, както и признаването на задължението от застрахования имат действие за застрахователя, ако той ги одобри.

(2) Спогодба, постигната със знанието и съгласието на представител по чл. 224, ал. 3, се счита одобрена от застрахователя.

Право на застрахования

Чл. 229. Застрахованият има право да получи застрахователното обезщетение, ако е удовлетворил увреденото лице.

Глава двадесет и първа ЗАСТРАХОВКИ “ЖИВОТ” И “ЗЛОПОЛУКА”

Предмет на застрахователния договор

Чл. 230. (1) Договорите за застраховки “живот” и “злополука” се сключват срещу събития, свързани с живота, здравето или телесната цялост на физическо лице.

(2) Договорът за застраховка “живот” може да бъде с покритие за случай на смърт или за случай на преживяване, или да бъде със смесено покритие.

(3) Недействителен е договор за застраховка “живот” или “злополука” с покритие за случай на смърт на малолетно или на напълно запретено лице, както и с покритие на рисковете от аборт или раждане на мъртво дете. Застрахователят е длъжен да върне застрахователните премии, получени в изпълнение на договор за застраховка “живот” или “злополука” с покритие на тези рискове. Когато застрахованият съзнателно е укрил информация относно лицата по изречение първо, чийто живот е предмет на договор за застраховка “живот” или “злополука” застрахователят има право да прихване стойността на направените разходи за сключване на договора за застраховка от размера на премията, която подлежи на връщане.

Групово застраховане

Чл. 231. (1) С един договор за застраховка “живот” или “злополука” могат да се застраховат две или повече лица, чийто брой е определен или определяем. В този случай не е необходимо договорът да съдържа имената и адресите на застрахованите, ако те са определени по друг недвусмислен начин, включително чрез посочване на определено тяхно качество.

(2) Груповата застраховка може да се сключи от работодател, като застраховани са неговите служители и/или работници, чиито живот, здраве и работоспособност са предмет на застраховката.

(3) Работодателят по ал. 2 е длъжен да даде на застрахованите си работници и/или служители цялата информация, която е получил от застрахователя относно сключения договор за застраховка "живот" или "злополука" и която е необходима на застрахованите за упражняване на правата им по застрахователния договор.

Взаимно застраховане

Чл. 232 Договор за взаимно застраховане могат да сключват съпрузи, лица, живеещи във фактическо съжителство, лица в родствена връзка, съдружници в дружество по чл. 357 от Закона за задълженията и договорите, както и съдружници в събирателно дружество, командитно дружество или адвокатско дружество.

(2) При развод на съпрузи взаимните застраховки се разделят. Това правило не се прилага, ако договорът е сключен в полза на дете от прекратения брак.

(3) При прекратяване на дружествата по ал. 1 взаимните застраховки се разделят.

(4) При прекратяване на връзката между лицата, живеещи във фактическо съжителство, същите могат да поискат разделяне на застраховките, освен ако договорът е сключен в полза на дете, родено и припознато от тези лица.

Застраховка "живот" или "злополука" върху трето лице

Чл. 233. (1) (1) Застрахованият може да сключи договор за застраховка "живот" или "злополука", чийто предмет е животът, здравето или телесната цялост на трето лице. Този договор има сила само ако е сключен с изричното писмено съгласие на третото лице.

(2) Лицето, върху чиито живот е сключен договора, винаги може да го прекрати с едностранно писмено изявление, отправено до застрахователя. В този случай, ако договорът е поддържан поне две години, застрахователят е длъжен да заплати на застрахования премиения резерв по застраховката.

(3) Ако застрахованият почине преди третото лице, върху чийто живот, здраве или телесна цялост е сключен договорът, същият се прекратява, освен ако не е уговорено друго.

(4) В случая по ал. 3, ако договорът за застраховка "живот" е поддържан поне две години, застрахователят е длъжен да плати на наследниците на застрахования или на трето ползващо се лице премиения резерв по застраховката.

(5) Застрахователят не изплаща суми по договора, ако застрахованият умишлено причини застрахователното събитие.

Застраховки "живот" и "злополука" в полза на трето лице

Чл. 234. (1) При сключване на договора за застраховка "живот" или "злополука", както и по всяко време на действието му, застрахованият може да определи трето ползващо се лице.

(2) За сключване на застрахователен договор в полза на трето лице не е необходимо съгласието на това лице. Ползващото се лице трябва да даде своето изрично писмено съгласие, ако предмет на договора при условията на чл. 233 е животът, здравето или телесната цялост на трето лице, различно от застрахования.

(3) Когато застрахователният договор е сключен в полза на децата на застрахования, ползващи се лица са и децата, родени след сключването на договора, освен ако е уговорено друго.

(4) Ако застрахователният договор е сключен в полза на съпруг на застрахования, правото принадлежи на лицето, което се намира в брак със застрахования към деня на настъпването на застрахователното събитие, освен ако е уговорено друго.

(5) Когато ползващите се лица са няколко, те имат равни права, освен ако е уговорено друго.

(6) Ако третото ползващо се лице почине преди застрахования и по договора няма определени други ползващи се лица, застрахователната сума се изплаща на застрахования или на неговите наследници.

(7) Третото ползващо се лице губи правата си по договора, ако умишлено е причинило застрахователното събитие. Ако ползващите се лица са няколко, частта на ползващото се лице, умишлено причинило застрахователното събитие, се разпределя по равно между останалите, освен ако е уговорено друго.

(8) В хипотезата на ал. 7 ако няма определени други ползващи се лица, застрахователната сума се изплаща на застрахования, съответно на неговите наследници.

(9) Ако по иск на кредиторите на застрахования застрахователният договор бъде отменен, третото ползващо се лице отговаря до размера на получената сума, но за не повече от платената от застрахования премия.

Право на третото ползващо се лице

Чл. 235. (1) Застрахователната сума не влиза в наследствената маса на застрахования, дори когато за ползващи се лица са определени наследниците му.

(2) Ако ползващо се лице е наследник, то има право на застрахователната сума, дори ако се откаже от наследството.

Плащане на премията

Чл. 236. (1) Ако застрахованият по застраховка "живот" не плати някоя дължима текуща премия при разсрочено плащане на премията, застрахователят няма право да търси заплащането ѝ по съдебен ред.

(2) Застрахователят е длъжен да покани писмено застрахования да плати текущата премия в срок, който не може да бъде по-малък от един месец от получаването на поканата.

(3) Ако текущата премия не бъде платена в срока по ал. 2, застрахователят може да намали застрахователната сума до размера на откупната стойност, когато текущите премии по застрахователния договор са платени поне за две години. В противен случай застрахователят може да развали договора.

(4) Ако застрахователното събитие настъпи преди намаляването на застрахователната сума или развалянето на договора при условията на ал. 3, се смята, че застрахователната сума е намалена или че договорът е развален.

Право на едностранно прекратяване на договора

Чл. 237. (1) Физическо лице, сключило индивидуален застрахователен договор по застраховка "Живот" със срок повече от шест месеца, има право едностранно да прекрати договора в срок от 30 дни от датата, на която е било уведомено за сключване на застрахователния договор.

(2) Лицето по ал. 1 упражнява правото си на прекратяване на договора с едностранно писмено съобщение, отправено до застрахователя. От датата на уведомяване на застрахователя застрахователният договор се прекратява, застрахованият се

освобождава от задълженията си по него и има право да получи заплата на застрахователна премия освен частта, съответстваща на времето, през което застрахователят е носил риск, ако не е настъпило застрахователно събитие. Застрахователят връща частта от премията в тридесет-дневен срок от получаването на съобщението.

Застрахователна сума

Чл. 238. (1) При настъпване на застрахователно събитие или на определени в договора условия застрахователят е длъжен да плати застрахователната сума или частта от нея, определена в застрахователния договор.

(2) Застрахователна сума се изплаща и в случаите, когато този, който е причинил вредата, е длъжен да обезщети застрахования или вече го е обезщетил, както и ако застрахованият е получил плащане по друг застрахователен договор.

(3) Застрахователят извършва плащането в срок от 15 дни от датата, на която застрахованото лице е представило поисканите доказателства за установяване на застрахователното събитие и размера на плащането..

(4) При определяне на размера на плащането за нетрудоспособност, причинена от застрахователно събитие, освен в случаите на загуба на крайници и други органи, застрахователят може да предвиди срок за стабилизиране на нетрудоспособността, който не може да надхвърля една година от датата на настъпване на застрахователното събитие. В този случай в срока по ал. 3 застрахователят определя и изплаща предварителен размер, който не може да бъде по-малък от минималния безспорен размер на плащането.

(5) Застрахователната сума се изплаща на застрахования или на третите ползващи се лица.

(6) В случай на смърт на застрахования, ако застраховката не е сключена в полза на трети лица, застрахователната сума се изплаща на наследниците на застрахования, а ако няма такива - на лицата, живели със застрахования в едно домакинство.

(7) При договори по застраховка „живот” или застраховка "злополука" застрахователят, който е платил застрахователната сума, не може да встъпи в правата на застрахования срещу лицето, причинило събитието.

Исключени рискове

Чл. 239. (1) Доколкото не е уговорено друго, застрахователят се освобождава от задълженията си по застрахователния договор, ако:

1. преди да е изтекла една година от сключването на договора, застрахованият съзнателно причини собствената си смърт;

2. нараняването, увреждането на телесната цялост, изгубването на трудоспособността или смъртта последва при извършване от застрахования на престъпление от общ характер;

3. смъртта е настъпила в резултат на изпълнение на смъртно наказание, наложено с влязла в сила присъда.

4. смъртта е настъпила при война, военни действия или в резултат на терористичен акт.

(2) Страните могат да договорят и други изключени рискове.

(3) При застраховка "живот", ако текущите премии са платени най-малко за две пълни години, застрахователят плаща на наследниците на застрахования или на други трети ползващи се лица математическия резерв по застраховката.

Право на откуп. Право на заем.

Чл. 240. (1) При застраховка "живот" по искане на застрахования застрахователят е длъжен да плати откупната стойност по застрахователния договор, ако от началото на периода на застрахователно покритие са изминали поне две години и са платени всички премии за този период. Откупната стойност се плаща от застрахователя в 20-дневен срок от поискването.

(2) В застрахователния договор трябва да бъдат посочени условията, при които застрахованият може да иска заплащане на откупната стойност, както и размерът на откупната стойност за всяка година от срока на договора.

(3) Ако договорът е сключен с определяне на ползващо се лице и то е заявило, че приема уговорката в негова полза, право да получи откупната стойност има ползващото се лице.

(4) Срещу застраховката до размера на откупната стойност на застрахования може да бъде отпуснат заем от застрахователя. Условията и редът за отпускането, погасяването и лихвата по заема се уреждат в застрахователния договор. Когато застрахователното събитие е настъпило и заемът не е бил погасен, договорът остава в сила за намалена застрахователна сума.

Застраховка „живот”, свързана с инвестиционен фонд

Чл. 241. При застраховка „живот”, свързана с инвестиционен фонд, застрахованото лице носи риска от инвестицията на математическия резерв в избраните от него активи, доколкото не е уговорено друго.

Предоставяне на информация

Чл. 243. (1) Преди сключване на договор за застраховка "живот" или "злополука", както и по време на действие на договора, застрахователят има право да получи подробна и точна информация относно възрастта, пола и здравословно състояние на лицето, чийто живот, здраве или телесна цялост са предмет на застраховане.

(2) При настъпване на застрахователно събитие застрахователят има право на достъп до цялата медицинска документация във връзка със здравословното състояние на лицето, чиито живот е застрахован и може да я изисква от всички лица, съхраняващи подобен род информация.

Глава двадесета и втора **ПРИЛОЖИМО ПРАВО КЪМ ЗАСТРАХОВАТЕЛНИТЕ ДОГОВОРИ В РАМКИТЕ** **НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО** **ПРОСТРАНСТВО**

Приложимо право към застрахователни договори за имуществено застраховане

Чл. 244. (1) Приложимото право към застрахователни договори за имуществено застраховане, покриващи рискове, разположени на територията на държави-членки, се определя както следва:

1. когато рискът е разположен на територията на Република България и застрахованият има обичайно местопребиваване или главно управление на територията на Република България, приложимото право е правото на Република България;

2. когато рискът е разположен на територията на Република България и застрахованият няма обичайно местопребиваване или главно управление на територията

на Република България, страните могат да изберат като приложимо спрямо договора правото на Република България или правото на държавата-членка, в която застрахованият има обичайно местопребиваване или главно управление. Страните по договора могат да определят приложимото право в съответствие с изречение първо и когато рискът е разположен в друга държава-членка и застрахованият има обичайно местопребиваване или главно управление на територията на Република България;

3. Когато застрахованият извършва търговска дейност или упражнява свободна професия, когато договорът покрива два или повече риска, свързани с тази дейност или професия и рисковете са разположени на територията на Република България и в една или повече държави-членки, страните по договора могат да определят като приложимо правото на държава-членка, в която е разположен един от рисковете, или правото на държава-членка, в която застрахованият има обичайно местопребиваване или главно управление;

4. когато съответната държава-членка по т. 2 и 3 предоставя по-голяма свобода на избор на приложимо към договора право, страните могат да определят за приложимо правото на друга държава в съответствие с предоставената възможност за избор.

5. когато рисковете, покрити от договора са ограничени до застрахователни събития, които могат да настъпят в държава членка различна от държавите по т. 1, 2 или 3, страните по договора могат да изберат правото на държавата-членка по настъпване на застрахователното събитие;

6. когато със застрахователния договор се покриват големи рискове, страните могат свободно да изберат приложимо право към договора.

(2) В хипотезите по ал. 1, т. 6, обстоятелството, че страните по договора са избрали за приложимо правото на държава, различна от Република България, не засяга приложението на повелителни разпоредби на правото на Република България, в случаите когато всички други елементи на застрахователния договор в момента на избора са свързани само с Република България.

(3) Изборът на приложимо право към застрахователния договор трябва да бъде изричен и да следва ясно от клаузите на договора. Ако условието по изречение първо не е изпълнено, приложимото спрямо договора право ще е правото на тази държава-членка по ал.1, с която договорът е най-тясно свързан.

(4) Когато част от застрахователния договор може да бъде обособена от останалите му клаузи и ако тази част има по-тясна връзка с друга държава-членка, различна от съответните държави по ал. 1, към нея може да се прилага по изключение правото на тази друга държава-членка. Предполага се, че застрахователния договор е най-тясно свързан с държавата-членка, в която е разположен рискът.

(5) Когато дадена държава се състои от повече от една териториални единици, всяка от които има свои правни норми за договорите, всяка териториална единица се смята за държава при определяне на приложимото право, съгласно разпоредбите на тази глава.

(6) Разпоредбите на тази глава не засягат прилагането на нормите на българското право, които повелително уреждат случая, независимо от приложимото към застрахователния договор право.

(7) Доколкото правото на Република България предвижда, повелителните норми на правото на държавата-членка, в която е разположен рискът или на държавата-членка, чието право предвижда задължение за застраховане, могат да се приложат, доколкото, в съответствие с правото на тези държави-членки, посочените повелителни норми трябва да се прилагат, независимо от приложимото към застрахователния договор право.

(8) Когато застрахователният договор покрива рискове, разположени в повече от една държава-членка, за целите на приложението на ал. 6 и 7 се счита, че са налице няколко договора, всеки от които е свързан само с една държава-членка.

Приложимо право към застрахователни договори за задължително застраховане

Чл. 245. (1) За задължителните застраховки, предвидени в българското законодателство се прилага законът на Република България.

(2) Когато е налице противоречие между български закон, предвиждащ задължително застраховане и законодателството на държавата-членка, в която е разположен рискът, се прилага българският закон.

(3) В случаите, когато договорът за задължително застраховане обхваща покритие на рискове в две или повече държави-членки, поне една от които предвижда задължително застраховане, чл. 244, ал. 8, се прилага съответно.

Приложимо право към застрахователни договори за застраховка “живот” и “злополука”

Чл. 246. Приложимото право към застрахователни договори за застраховка “живот” и “злополука” се определя, както следва:

1. когато рискът е разположен в Република България, приложимо е българското право, а когато рискът е разположен в държава-членка, приложимо е правото на тази държава-членка;

2. когато страна по договора е гражданин на Република България, който има обичайно местопребиваване в държава-членка, страните по договора могат да определят като приложимо правото на Република България. Когато страна по договора е гражданин на държава-членка, който има обичайно местопребиваване в Република България, страните по договора могат да определят като приложимо правото на тази държава-членка;

3. когато дадена държава се състои от повече от една териториални единици, всяка от които има свои правни норми за договорите, всяка териториална единица се смята за държава при определяне на приложимото право, съгласно разпоредбите на тази глава.

4. разпоредбите по тази глава не засягат прилагането на нормите на българското право, които повелително уреждат случая, независимо от приложимото към застрахователния договора право.

5. Доколкото правото на Република България предвижда, повелителните норми на правото на държавата-членка, в която е разположен рискът или на държавата-членка, чието право предвижда задължение за застраховане, могат да се приложат, доколкото, в съответствие с правото на тези държави-членки, посочените повелителни норми трябва да се прилагат, независимо от приложимото към договора право.

Обществен ред

Чл. 247. Сключването на застрахователни договори при условията на тази глава се допуска, доколкото не противоречи на българския обществен ред.

Съответно прилагане на Кодекса за международно частно право

Чл. 248. Доколкото не е предвидено друго в тази глава, за застрахователните договори в рамките на Европейския съюз се прилагат разпоредбите на Кодекса за международно частно право.

ЧАСТ ПЕТА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ЗАСТРАХОВАНЕ

Глава двадесет и трета

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Видове задължителни застраховки

Чл. 249. Задължителни застраховки са:

1. "Гражданска отговорност" на автомобилистите по раздел II, т. 10.1 от Приложение № 1 ;
2. "Злополука" - на пътниците в средствата за обществен превоз по раздел II, т. 1 от Приложение № 1;
3. други застраховки, установени със закон или с международен договор, ратифициран по конституционен ред, обнародван и влязъл в сила за Република България.

Договор за задължителна застраховка

Чл. 250. Застраховател, който извършва задължително застраховане, не може да откаже сключване на договор за съответната задължителна застраховка.

Срок на задължителните застраховки

Чл. 251. (1) Срокът на задължителните застраховки се определя от страните по договора, освен ако друго е предвидено в нормативен акт.

(2) Лице, което е сключило договор за задължителна застраховка, е длъжно да поднови договора преди изтичане на неговия срок, освен в случаите, когато е отпаднал застрахователният интерес.

Договори за задължителна застраховка със застрахователна сума над минималните изисквания

Чл. 252. Договорът за задължителна застраховка може да се сключи и за застрахователна сума над минималните изисквания, установени със закон, като в този случай се счита, че задължението за сключване на застраховка е изпълнено.

Контрол за сключването на договори за задължителни застраховки

Чл. 253. (1) Контролът за наличието на сключени договори за задължителните застраховки се упражнява от органите, на които това е възложено със закон.

(2) Контролът за наличието на сключени договори за задължителни застраховки от вида "Злополука" на служителите в държавни учреждения се осъществява от висшестоящия държавен орган на съответното учреждение, а когато такъв няма - от Агенция за държавния вътрешен финансов контрол.

(3) Контролът за наличието на сключени договори за задължителната застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите спрямо моторните превозни средства, които обикайно се намират на територията на Република България, се осъществява от органите на Министерството на вътрешните работи.

(4) Контролът за наличието на сключени договори за задължителната застраховка “Злополука” на пътниците в обществения превоз се осъществява от Министерството на транспорта и съобщенията и Министерството на вътрешните работи.

Особени правила за контрола на задължителната застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите

Чл. 254 (1) Контрол за наличието на сключени договори за задължителната застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите, като част от държавния граничен контрол се извършва по отношение на:

1. моторни превозни средства, които обичайно се намират на територията на трета държава и навлизащи на територията на Република България от трета държава, както и в случаите, когато такива моторни превозни средства напускат територията на Република България;

2. моторни превозни средства със специален регистрационен режим, освободени от задължението за сключване на задължителна застраховка “Гражданска отговорност” съгласно законодателството на съответната държава-членка и включени в списък, изготвен от тази държава-членка и предоставен на Република България.

(2) Не се осъществява контрол за наличието на сключени договори за задължителната застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите по отношение на моторни превозни средства, които обичайно се намират на територията на друга държава-членка или на Република Хърватска и Конфедерация Швейцария, както и спрямо моторни превозни средства, които обичайно се намират на територията на трета държава, когато влизат на територията на Република България от територията на друга държава-членка, с изключение на инцидентните проверки от оправомощените контролни органи, които се извършват на друго основание.

Делегация

Чл. 255. (1) Комисията издава наредба за общите условия, реда и условията за извършване на задължителното застраховане по чл. 249, т. 1 и 2, както и за реда на неговото отчитане.

(2) С наредбата по ал. 1 се определя и редът за въвеждане на унифицирана номерация на полиците по задължителните застраховки и тяхното минимално съдържание.

Информация, която се предоставя на Европейската комисия относно задължителното застраховане

Чл. 256. (1) Комисията уведомява Европейската комисия за задължителните застраховки, предвидени от българското законодателство, като се посочват:

1. особените нормативни разпоредби, отнасящи се до тези застраховки;

2. задължителните реквизити на удостоверителните документи, които застрахователят е длъжен да предостави на застрахования, с оглед доказване на изпълнение на задължението за сключване на такива застраховки.

(2) Когато задължителната застраховка е сключена със застраховател от държава-членка при спазване на изискванията по ал. 1, т. 2 се приема, че задължението за сключване на застраховка е изпълнено.

Глава двадесет и четвърта

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЗАСТРАХОВКА "ГРАЖДАНСКА ОТГОВОРНОСТ" НА АВТОМОБИЛИСТИТЕ

Обект на застраховане и застрахователно покритие

Чл. 257. (1) Обект на застраховане по задължителната застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите е гражданската отговорност на застрахованите физически и юридически лица за причинените от тях имуществени и неимуществени вреди на трети лица, свързани с притежаването и използването на моторни превозни средства, за които застрахованите отговарят съгласно българското законодателство или законодателството на държавата, в която е настъпила вредата.

(2) Застраховани лица са собственикът на моторното превозно средство, за което е налице валидно сключен застрахователен договор, както и всяко лице, което ползва моторното превозно средство на законно основание.

(3) За трети лица се считат всички лица, с изключение на водача.

(4) Не се допуска уговорка за изключване от покритие на гражданската отговорност за вреди, причинени на трето лице, което е знаело или е било длъжно да знае, че водачът на моторното превозно средство бил в пияно състояние или под въздействието на друго упойващо вещество по време на пътнотранспортното произшествие.

(5) Застраховката "Гражданска отговорност" на автомобилистите не покрива отговорността на застрахования като превозвач на товари.

Действие на договора за задължителната застраховка

„Гражданска отговорност“

Чл. 258. (1) Застрахователният договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“ покрива отговорността на застрахованите лица за вреди, причинени на територията на:

1. Република България съгласно българския закон,
2. държава-членка съгласно нейния закон;
3. трета държава, когато вредите са били причинени на лица от държава членка, при пътуване между териториите на две държави-членки и при условие, че не е налице национално застрахователно бюро, което да носи отговорност за тази територия. В този случай отговорността се покрива съгласно закона на държавата-членка, където обичайно се намира моторното превозно средство, по повод на което е сключена застраховката.

(2) Застрахователният договор за задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите осигурява покритие на територията на Република България и другите държави-членки, въз основа на една застрахователна премия, през целия срок на договора в това число във всеки период в рамките на този срок, когато моторното превозно средство се намира в друга държава-членка.

(3) Застрахователният договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите осигурява във всяка държава-членка покритието съгласно нейния закон или покритието по закона на територията, където обичайно се намира моторното превозно средство, когато това покритие е по-високо.

(4) Територия, на която обичайно се намира моторното превозно средство, е:

1. територията на държавата, където е издаден регистрационният номер на моторното превозно средство, независимо дали е постоянен или временен;
2. в случаите, в които не е необходима регистрация за определени видове моторни превозни средства, територията на държавата, където е издаден застрахователния или друг отличителен знак на моторното превозно средство, който е аналогичен на регистрационен номер по т. 1;

3. в случаите, в които за определени видове моторни превозни средства не се изисква нито регистрационен номер, нито застрахователен или друг отличителен знак, територията на държавата, в която собственикът на моторното превозно средство има постоянно местожителство.

(5) За целите на предявяване на претенцията пред гаранционен фонд или национално застрахователно бюро в случаите, в които моторното превозно средство няма регистрационен номер, както и когато има регистрационен номер, който не се отнася до това превозно средство, и настъпи пътнотранспортно произшествие с негово участие, територия на която обичайно се намира моторното превозно средство е територията на държавата, където е настъпило пътнотранспортното произшествие.

Задължение за сключване на договор за задължителна застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите

Чл. 259. (1) Договор за застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите са длъжни да сключат:

1. лицата, които притежават моторното превозно средство, което обичайно се намира на територията на Република България;

2. лицата, които управляват моторно превозно средство при влизане на територията на Република България, когато нямат валидна за територията на Република България застраховка.

(2) Лицата по ал. 1, т. 2 не са длъжни да сключват договор за застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите при влизане на територията на Република България при условие, че:

1. притежава валиден сертификат “Зелена карта”, или

2. изплащането на обезщетение във връзка с гражданската им отговорност е гарантирано от компетентна институция на държава-членка и водачът е включен в списък, изготвен от компетентния орган на държавата-членка, посочващ освободените лица от задължението за сключване на задължителна застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите и предоставен на Република България.

(3) Лицата по ал. 1, т. 2 сключват гранична застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите на граничния контролно-пропускателен пункт, от който влизат на територията на Република България. До напускане на територията на Република България лицата ал.1, т.2 следва да имат валидна гранична застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите.

(4) Редът и условията за сключване и отчитане на граничната застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите по ал.3, се определят в наредбата по чл.255.

Разсрочено плащане на премията по задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите”

260. (1) В случаите на разсрочено плащане, разсрочените вноски от застрахователната премия се плащат в уговорения в застрахователния договор срок.

(2) При неплащането на разсрочена вноска от застрахователната премия договорът се прекратява в 24.00 часа на петнадесетия ден от датата на падежа на неплатената разсрочена вноска.

Удостоверяване на сключването на застрахователен договор

Чл. 261. (1) Наличието на застрахователен договор за задължителна застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите се удостоверява със застрахователна полица и знак, който се издава от Гаранционния фонд.

(2) При разсрочено плащане на премия знакът по ал. 1 удостоверява и срока, за който е платена застрахователната премия.

(3) Със застраховката “Гражданска отговорност” на автомобилистите може срещу заплащане на допълнителна премия да се предостави покритие и за трети държави, участващи в системата “Зелена карта”, за което застрахователят издава сертификат “Зелена карта”.

Срок на застраховката “Гражданска отговорност” на автомобилистите

Чл. 262. Срокът на застраховката “Гражданска отговорност” на автомобилистите е 1 /една/ година. Сключването на застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите за по-кратък срок, но за не по-малко от 30 /тридесет/ дни, се допуска в следните случаи:

1. при сключване на застраховка на моторни превозни средства, които имат временна или транзитна регистрация съгласно действащото българско законодателство;
2. при сключване на гранична застраховка;
3. при сключване на застраховка от фирми, извършващи внос и продажба на моторни превозни средства;
4. при сключване на застраховка на бавнодвижещи се моторни превозни средства;
5. при сключване на застраховка на самоходни машини.

Промяна на собствеността

Чл. 263. (1) В случай на промяна в собствеността на застрахованото моторно превозно средство, договорът за застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите не се прекратява. Прехвърлителят е длъжен да предаде на приобретателя всички документи, удостоверяващи сключената застраховка “Гражданска отговорност на автомобилистите. Прехвърлителят и приобретателят са длъжни да уведомят писмено застрахователя за прехвърлянето в 7-дневен срок.

(2) Приобретателят е солидарно отговорен за неплатената част от премията до прехвърлянето.

(3) Застрахователят има право да иска премията от прехвърлителя, докато не бъде уведомен за прехвърлянето.

(4) Застрахователят има право да преизчисли застрахователната премия в 7-дневен срок от уведомяването по ал.1, като уведоми за това приобретателя в 3-дневен срок.

(5) В случай на несъгласие с преизчислената премия приобретателят има право да прекрати договора в 7-дневен срок от получаването на уведомление за промяната в премията.

Моторно превозно средство

Чл. 264. (1) Моторно превозно средство по смисъла на този кодекс е всяко превозно средство за движение по суша, задвижвано със собствен двигател и снабдено с държавен регистрационен номер, както и трамваите и тролейбусите. За моторни превозни средства се считат и ремаркетата и полуремаркетата.

(2) За целите на този кодекс не се считат за моторни превозни средства:

1. релсовите превозни средства, с изключение на трамваите;

2. самоходната техника по смисъла на § 1, т. 12 от Допълнителните разпоредби на Закона за регистрация и контрол на земеделската и горска техника с мощност на двигателя до 10 Kw.

(3) Не се допуска движението на моторно превозно средство по пътищата, отворени за обществено ползване по смисъла на чл. 2, ал. 1 от Закона за движението по пътищата, без водачът да е застрахован по реда на този кодекс.

Пострадало лице. Увредено лице

Чл. 265. (1) Пострадало лице е лицето, което е претърпяло телесни увреждания или е починало в резултат на притежаването или използването на моторно превозно средство.

(2) Увредено лице е лице, включително пострадалото лице, което има право на обезщетение за вреди, причинени от притежаването или използването на моторно превозно средство.

Застрахователна сума

Чл. 266. (1) задължителната застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите се сключва за следните минимални застрахователни суми:

1. за неимуществени и имуществени вреди вследствие телесно увреждане или смърт:

- а) 2 000 000 лв. за всяко събитие при едно пострадало лице;
 - б) 10 000 000 лв. за всяко събитие при две или повече пострадали лица;
2. за вреди на имущество (вещи) – 2 000 000 лв. за всяко събитие.

Застрахователно покритие

Чл. 267. (1) Застрахователят по задължителна застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите покрива отговорността на застрахованите за причинените на трети лица в това число пешеходци, велосипедисти, и други участници в движението по пътищата вреди, свързани с притежаването и използването на моторни превозни средства, включително:

1. неимуществените и имуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт;

2. вреди, причинени на чуждо имущество;

3. пропуснатите ползи, които представляват пряк и непосредствен резултат от увреждането;

4. разумно направените разходи във връзка с предявяването на претенция по т. 1 - 3, включително съдебните разходи, присъдени в тежест на застрахованото лице.

(2) Застраховката по ал. 1 покрива и отговорността за вреди, причинени във връзка с притежаването и използването на моторно превозно средство от:

1. лице, което не е изрично или мълчаливо упълномощено за това при условие, че не е придобило владението върху моторното превозно средство чрез кражба, грабеж или престъпление по чл. 346 от Наказателния кодекс;

2. лице, което не притежава или на което временно е отнето свидетелството за управление на моторното превозно средство

3. лице, което е нарушило законовите изисквания за техническата изправност на моторното превозно средство.

(3) Обезщетението по ал. 1 не може да надхвърля застрахователната сума по договора.

(4) Присъдените срещу застрахователя лихви за забава и за съдебни разходи не се ограничават от размера на застрахователната сума.

Изключения

Чл. 268. Застрахователят не заплаща обезщетение за:

1. вредите, претърпени от виновния водач на моторното превозно средство;
2. вредите причинени на имуществото на пътник в моторното превозно средство, управлявано от виновния водач или на имуществото на член на семейството на виновния водач;
3. вредите, причинени на моторното превозно средство, управлявано от застрахования, както и за вредите, нанесени на имущество, превозвано с това моторно превозно средство;
4. вредите, причинени при използването на моторно превозно средство за участие в състезания, при условие, че спазването на правилата за движение по пътищата не е било задължително за участниците в състезанието и ако не е било уговорено друго;
5. вредите, причинени при използване на моторното превозно средство по време на акт на тероризъм или война, при условие, че увреждането на третите лица е в непосредствена връзка с такъв акт;
6. вредите, причинени от превозването на радиоактивни, химически или други материали, представляващи повишена опасност;
7. вредите, представляващи замърсяване на околната среда;
8. за вреди, произтичащи от загуба или унищожаване на пари, бижута, ценни книжа, всякакви видове документи, марки, монети или други подобни колекции
9. възстановяване на плащания, извършени от системата на държавното социално или здравно осигуряване при или по повод смърт или телесно увреждане в резултат на застрахователно събитие;
10. лихви и съдебни разноски освен в случаите по чл. 223, ал. 2 и 3;
11. обезценка на увреденото имущество.

Представители за уреждане на претенции

Чл. 269. (1) Застраховател, който е получил или иска да получи лиценз за застраховане по застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите, е длъжен да назначи представител за уреждане на претенциите по този вид застраховка във всички държави-членки. Назначаването на представител по изречение първо не представлява разкриване на клон в съответната държава-членка.

(2) Представител за уреждане на претенции по ал. 1 за една държава-членка може да бъде физическо лице, което пребивава или юридическо лице, съответно едноличен търговец, което има седалище в тази държава-членка. Физическите лица, които пряко се занимават с уреждането на претенции, трябва да владеят свободно официалния език на съответната държава-членка. Други ограничения при избора на представител за уреждане на претенции не се допускат.

(3) Представителят за уреждане на претенции може да работи за повече от един застраховател.

(4) Представителят за уреждане на претенции отговаря за разглеждането и уреждането на претенции на увредените лица, пребиваващи в държавата-членка, където е назначен представителят, когато:

1. моторното превозно средство, с което е причинено застрахователното събитие, има сключена застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите със застрахователя, назначил представителя;
2. моторното превозно средство, с което е причинено застрахователното събитие, обичайно се намира в държава-членка, различна от държавата-членка, където пребивава увреденото лице и

3. застрахователното събитие е настъпило в държава-членка, различна от държавата-членка, където пребивава увреденото лице или на територията на трета държава по време на пътуване между две държави-членки.

(5) В случаите по ал. 4 представителят за уреждане на претенции разполага с правомощията да събира всички необходими сведения за установяване настъпването на застрахователното събитие и на размера на причинените вреди, както и да договаря уреждането на претенцията по извънсъдебен ред и изпълнява изцяло задълженията, които произтичат от тези претенции.

(6) Назначаването на представител по този член не ограничава правото на увреденото лице да предяви претенциите си направо по седалището на застрахователя или по седалището на негов клон.-

(7) Разпоредбите на ал. 1-6 се прилагат съответно и за дейността на представителите за уреждане на претенции, които действат в страната от името на застрахователи със седалище извън страната.

(8) Гаранционният фонд поддържа регистър на представителите за уреждане на претенции, определени от застрахователите на държавите-членки да ги представляват на територията на Република България.

Задължения на застрахования при настъпване на пътнотранспортно произшествие

Чл. 270. (1) При настъпване на застрахователно събитие застрахованият е длъжен според възможността си да направи необходимото за спасяване на увредените лица и за ограничаване на вредите на имущество, да уведоми компетентните органи за контрол на движението по пътищата, както и да изпълни задълженията си по чл. 224.

(2) Застрахованият е длъжен да предостави на увреденото лице данните, необходими за предявяване на претенция, включително:

1. името и адреса си;
2. името и адреса, съответно фирмата, седалището и адреса на управление на собственика на моторното превозно средство;
3. регистрационния номер на моторното превозно средство;
4. фирмата и седалището на застрахователя, който е сключил договора за застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите и номерът на полицата.

Задължения на застрахователя

Чл. 271. (1) Срокт за окончателно произнасяне по претенция по застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите не може да бъде по-дълъг от три месеца от нейното предявяване пред застрахователя, сключил застраховката "Гражданска отговорност" на автомобилистите, или пред неговия представител за уреждане на претенции.

(2) В срока по ал.1 лицето, пред което е предявена претенцията, трябва:

1. да определи и изплати размера на обезщетението или
2. да даде мотивирано становище по предявените претенции, когато отказва плащане или когато основанията и размерът на вредите не са били напълно установени.

(3) Увреденото лице има право на законната лихва за забава върху размера на обезщетението, която се начислява от датата на изтичането на срока по ал. 1.

Задължения на увреденото лице

Чл.272. Увреденото лице е длъжно да представи на застрахователя документите, с които разполага и които са свързани със застрахователното събитие и причинените вреди, като му съдейства при установяването на обстоятелствата във връзка със събитието и размера на вредите

Застрахователно обезщетение

Чл. 273. (1) При смърт или телесни увреждания на трети лица обезщетението се определя от застрахователна експертна комисия към застрахователя на виновния водач или по съдебен ред.

(2) При вреди на имущество обезщетението не може да надвиши действителната стойност на причинената вреда. Обезщетенията за вреди на моторни превозни средства се определят в съответствие с приета от Комисията наредба за методиката за уреждане претенции за обезщетение на вреди, причинени на моторни превозни средства.

(3) Обезщетението по задължителната застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите се определя и заплаща във валутата, в която е предявена претенцията, освен в случаите по чл. 78, ал. 3. Претенции за обезщетения във връзка със застрахователни събития, настъпили в Република България, се предявяват в местна валута.

(4) В случай на спор между Гаранционния фонд и застраховател, сключил застраховка „Гражданска отговорност“ относно това, кой трябва да обезщети увреденото лице, обезщетението се заплаща от застрахователя. Ако бъде установено, че отговорността е на Гаранционния фонд, последният възстановя на застрахователя сумата, платена на увреденото лице.

Право на регрес

Чл. 274. (1) Освен в случаите по чл. 227 застрахователят има право да получи от застрахования платеното от застрахователя обезщетение, когато застрахованият при настъпването на пътнотранспортното произшествие е управлявал моторното превозно средство:

1. след употреба на алкохол с концентрация на алкохола в кръвта над допустимата по закон норма или под въздействието на упойващо вещество или е отказал да се подложи или виновно се е отклонил от проверка за алкохол, наркотик или друго упойващо вещество;

2. не е спрял и взел мерки за отстраняване на възникнала по време на движение повреда или неизправност в моторното превозно средство, която застрашава безопасността на движението;

(2) Застрахователят има право да получи платеното от лицето, управлявало моторното превозно средство без свидетелство за управление.

Удостоверение за предходни застрахователни събития

Чл. 275 (1) Лице, което е сключвало задължителна застраховка „Гражданска отговорност“, има право по всяко време да получи от застрахователя, при който е бил сключен застрахователният договор, удостоверение за претенциите за обезщетения за вреди, причинени във връзка с притежаването и използването на превозното средство, във връзка с което договорът е бил сключен или за липсата на такива претенции за период от пет години преди датата на подаване на заявлението.

(2) Застрахователят е длъжен да издаде удостоверението в петнадесетдневен срок от подаване на заявлението.

Глава двадесет и пета

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЗАСТРАХОВКА "ЗЛОПОЛУКА" НА ПЪТНИЦИТЕ В СРЕДСТВАТА ЗА ОБЩЕСТВЕН ПРЕВОЗ

Задължени лица

Чл. 276. (1) Превозвачите, които извършват обществен превоз на пътници, когато началната и крайната точка на пътуването са на територията на Република България, са длъжни да сключат и поддържат задължителна застраховка "Злополука" на пътниците

(2) Средства за обществен превоз на пътници са:

1. релсови превозни средства;
2. тролейбуси и автобуси;
3. въздухоплавателни средства;
4. всички видове морски и речни плавателни съдове;
5. възжени линии и влекари;
6. таксиметрови автомобили.

Обект на застраховане

Чл. 277. (1) Обект на застраховане по задължителната застраховка "Злополука" са здравето, живота и телесната цялост на пътниците в средствата за обществен превоз.

(2) За пътници по ал. 1 се считат лицата, намиращи се в превозни средства или в непосредствена близост до тях преди качването и след слизането.

(3) Не са обект на застраховане здравето, живота и телесната цялост на водачите на превозните средства и на обслужващият персонал.

(4) За лицата по ал. 3 превозвачите в обществения превоз могат да сключат доброволна застраховка "Злополука".

Действие на задължителната застраховка „Злополука“

Чл. 278. (1) Задължителната застраховка по чл. 276 има действие само когато застрахователното събитие е настъпило на територията на Република България.

(2) Качването и слизането на пътниците по време на движение на превозното средство или извън определените за тази цел места прекратява действието на застраховката, освен ако напускането на превозното средство в движение е предизвикано от непосредствена опасност за живота или здравето на пътника.

(3) Когато при условията на пътуване по ал. 1 извънредни причини наложат отклоняване на въздухоплавателно, морско или речно превозно средство за обществен превоз, застраховката има действие за времето на това отклонение.

Застрахователно покритие

Чл. 279. (1) Отговорността на застрахователя за изплащане на застрахователната сума или съответната част от нея се поражда в случаите, когато вследствие на злополука, покрита по договора за застраховка по чл. 276, е причинена смърт или трайна загуба на трудоспособност на пътник.

(2) При настъпване на злополука застрахованият пътник или неговите наследници имат право да искат от застрахователя, с който е сключен договорът, да плати застрахователната сума или съответната част от нея.

Исключения от покритие

Чл. 280. (1) Застрахователят не дължи плащане, когато причинената на пътника смърт или трайна загуба на трудоспособност е следствие на:

1. война, размирици или действия, имащи военен характер, бунтове, граждански вълнения и др. подобни;
2. терористичен акт, освен в случаите, когато покритието на риска е изрично договорено със застрахователя;
3. опит за извършване или извършване на престъпление от общ характер от пътник;
4. опит за самоубийство или самоубийство на пътник;
5. заболяване от каквото и да е естество на пътник, включително епилептични припадъци или припадъци от други заболявания, кръвоизливи, парализи, стомашно-чревни инфекции, хранителни отравяния и др., освен в случаите, когато в резултат на застрахователно събитие се породят болестни страдания и те причинят смърт или телесно увреждане;
6. преждевременно раждане или аборт на пътник, освен ако те са предизвикани от настъпила злополука;
7. температурни влияния (простуда, измръзване, слънчев и топлинен удар), операции, облъчване, инжекции и други лечебни действия на пътник, доколкото те не са следствие от възникнала злополука;
8. алкохолни отравяния и пряко причинени от тях увреждания на пътник, употреба на упойващи, психотропни или други наркотични вещества от пътник;
9. земетресение или атомни и ядрени експлозии, радиоактивни продукти и замърсявания от тях, радиационно (йонизиращо) лъчение.

Застрахователна сума

Чл. 281. Минималната застрахователна сума по задължителната застраховка „Злополука” за всяко събитие за всеки пътник е 20 000 лв.

Глава двадесет и шеста **НАЦИОНАЛНО БЮРО НА БЪЛГАРСКИТЕ АВТОМОБИЛНИ** **ЗАСТРАХОВАТЕЛИ И ГАРАНЦИОНЕН ФОНД**

Национално бюро на българските автомобилни застрахователи

Чл. 282. (1) Националното бюро на българските автомобилни застрахователи, наричано по-нататък “Бюрото”, е сдружение с нестопанска цел със седалище в София, регистрирано по Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

(2) Член на бюрото е всеки застраховател, получил лиценз по Приложение № 1, раздел II, буква „А”, т. 10.1; или който предлага задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите в Република България по предвидения в този кодекс ред

(3) Бюрото е представително “Национално бюро” за Република България по смисъла на Вътрешните правила между Бюрата, като участва и съдейства за функционирането на системата “Зелена карта” и задължителната застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите в държавите-членки.

(4) Бюрото изпълнява и функциите на Компенсационен орган, като извършва плащания в случаите по чл. 284. Средствата, необходими за изплащане на обезщетения от Компенсационния орган, се определят в бюджета на Националното бюро на българските автомобилни застрахователи за съответната година.

(5) Когато към Бюрото бъде предявена претенция за обезщетение се прилага чл. 271, освен в случаите, когато действа като Компенсационен орган.

(6) Организацията и дейността на Бюрото се уреждат в неговия Устав.

Предоставяне на информация на Бюрото

Чл. 283. (1) Органите на националната полиция уведомяват Бюрото за пътнотранспортните произшествия на територията на страната с участието на моторни превозни средства с обичайно пребиваване в държава-членка, за територията на която тези превозни средства обичайно пребивават, както и за техните регистрационни номера.

(2) Органите на националната полиция предоставят на Бюрото и сведенията относно застраховката, според документите и информацията, представени от водача на моторното превозно средство.

(3) Бюрото изпраща получената информация на застрахователя и националното застрахователно бюро на държавата-членка, където моторното превозно средство обичайно се намира.

Компенсационен орган

Чл. 284. (1) Бюрото в качеството си на Компенсационен орган заплаща обезщетение на увредено лице, пребиваващо в Република България в следните случаи:

1. когато застрахователят на виновния водач или неговият представител за уреждане на претенции в Република България не е изпълнил задълженията си в срока по чл. 271, ал. 1 или

2. когато застрахователят на виновния водач не е назначил представител за уреждане на претенции в Република България.

(2) Право на обезщетение по ал. 1 има увреденото лице, което пребивава в Република България при условие, че:

1. застрахователният договор на виновния водач е сключен със застраховател, установен в държава-членка, различна от Република България;

2. застрахованото моторно превозно средство на виновния водач обичайно се намира в държава-членка, различна от Република България и

3. застрахователното събитие е настъпило извън Република България в държава-членка или на територията на трета държава по време на пътуване между териториите на две държави-членки.

(3) Бюрото в качеството си на Компенсационен орган заплаща обезщетение на увредено лице, пребиваващо в Република България, и когато:

1. не е възможно да се определи моторното превозно средство, което е причинило застрахователното събитие в държава-членка, различна от Република България;

2. в двумесечен срок от настъпването на застрахователното събитие в държава-членка, различна от Република България не може да се определи застрахователят на виновния водач или

3. застрахователното събитие е настъпило в Република България и е причинено от моторно превозно средство по чл.259, ал.2, т.2.

(4) Бюрото в качеството си на Компенсационен орган не изплаща обезщетения:

1. при условията на ал. 1, т. 2, когато увреденото лице е предявило претенцията си за обезщетение направо пред застрахователя и в тримесечния срок е получило мотивираното му становище по претенцията или

2. когато увреденото лице е предявило претенцията си към застрахователя по съдебен ред.

Производство пред Компенсационния орган

Чл. 285. (1) Увреденото лице предявява претенцията си за изплащане на обезщетение пред Компенсационния орган с писмено заявление, придружено от доказателствата, с които лицето разполага.

(2) Срокът за произнасяне на Компенсационния орган не може да бъде по-дълъг от 2 /два/ месеца от датата на предявяване на претенцията. След изтичане на срока по предходното изречение Компенсационният орган дължи законната лихва до датата на плащането. Разноските по определяне и изплащане на обезщетението са за сметка на виновния водач или за сметка на Компенсационния орган в случаите по чл. 284, ал. 3 т. 1.

(3) При получаване на заявление по ал. 1 Компенсационният орган незабавно уведомява за това обстоятелство и за срока по ал. 2 следните лица:

1. застрахователя на виновния водач или неговия представител за уреждане на претенции;

2. институцията, натоварена да действа като компенсационен орган в държавата-членка, където е установен застрахователя и

3. виновния водач, ако е известна самоличността и адреса му.

(4) Производството пред Компенсационния орган се прекратява, ако в срока за произнасяне увреденото лице получи надлежно обезщетение от виновния водач, от застрахователя или от трето лице, освен в случаите, когато е получено плащане по застраховка "Живот" или застраховка "Злополука". Когато производството е по претенция за обезщетение по чл. 284, ал. 1, то се прекратява и когато в срока за произнасяне по ал. 2 застрахователят или неговият представител за уреждане на претенции дадат мотивирано становище по предявената пред тях претенция.

(5) Увреденото лице не е длъжно да доказва, че виновният водач не може или отказва да плати обезщетението.

(6) Функциите на Компенсационния орган се състоят в уреждане на претенции в случаи, които подлежат на обективно установяване и поради това дейността му се ограничава до проверка дали е отправена претенция за обезщетение по установения ред и в предвидените срокове, без да се прави преценка по същество. Отказите за плащане при условията на чл. 284 се мотивират.

Възстановяване на платените обезщетения и встъпване в правата на удовлетворения кредитор

Чл. 286. (1) В случаите на плащане по чл. 284, ал. 1 в полза на Компенсационния орган възниква вземане към институцията, натоварена да действа като компенсационен орган в държавата-членка, където е установен застрахователя на виновния водач.

(2) В случаите на плащане по чл. 284, ал. 3 в полза на Компенсационния орган възниква вземане към:

1. институцията, натоварена да извършва гаранционни плащания, аналогична на Гаранционния фонд по чл. 287, в държавата-членка, където обичайно се намира моторното превозно средство на виновния водач, когато не може да се определи застрахователят;

2. институцията, натоварена да извършва гаранционни плащания, аналогична на Гаранционния фонд по чл. 287, в държавата-членка, където е настъпило застрахователното събитие, когато не може да се определи моторното превозно средство;

3. институцията, натоварена да извършва гаранционни плащания, аналогична на Гаранционния фонд по чл. 287, в държавата-членка, където е настъпило застрахователното събитие, когато моторното превозно средство обичайно се намира на територията на трета държава.

4. институцията, натоварена да извършва гаранционни плащания, аналогична на Гаранционния фонд по чл. 287, в държавата-членка, включила моторното превозно средство в списък на освободените от задължението за сключване на задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите съгласно чл.259, ал.2, т.2.

(3) При възникване на вземане към Компенсационния орган от компенсационен орган в държава-членка, Компенсационният орган възстановява пълния размер на платеното от този орган обезщетение и встъпва в правата на увреденото лице спрямо виновния водач или спрямо неговия застраховател

(4) Компенсационният орган, след като изпълни задължението си по ал. 3, отправя писмена покана до виновния водач или неговия застраховател, в която определя едномесечен срок от получаване на писмената покана за погасяване на задължението. Ако задължението не бъде изпълнено в срока по предходното изречение, за вземанията си срещу лица в Република България Компенсационният орган се снабдява с изпълнителен лист въз основа на документите и извлеченията от сметките, с които те се установяват.

Гаранционен фонд

Чл. 287. (1) Гаранционният фонд, наричан по-нататък “Фондът” е юридическо лице със седалище в София. Всички застрахователи, предлагащи застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите в Република България по реда на този кодекс и/или задължителна застраховка “Злополука” на пътниците в средствата за обществен превоз, правят вноски в Гаранционния фонд в размер, определен съгласно този кодекс. Минималният размер на разполагаемите средства в Гаранционния фонд е 3 000 000 /три милиона/ лева.

(2) Средствата на Гаранционния фонд се набират от:

1. вноски на застрахователите по ал. 1, които се определят като процент от застрахователните премии по сключените задължителни застраховки “Гражданска отговорност” на автомобилистите и застраховки “Злополука” на пътниците в средствата за обществен превоз, включително граничните застраховки по чл. 259, ал. 3;

2. допълнителни вноски на застрахователите по чл. 290, ал. 2, т. 7;

3. глоби и имуществени санкции по чл. 315;

4. приходи от инвестиране на средствата на Фонда;

5. други източници, незабранени от закона.

(3) Комисията по предложение на Съвета на Гаранционния фонд определя ежегодно размера на вноските по ал. 2, т. 1 и срока за извършване на вноските. Решението по предходното изречение се обнародва в “Държавен вестник”.

(4) Комисията по предложение на Съвета на Гаранционния фонд определя размера на допълнителните вноски по ал. 2, т. 2 и срока за извършване на вноските. Решението по предходното изречение се обнародва в “Държавен вестник”.

(5) Застрахователите, които не извършват дължимите плащания по ал. 2, т. 1 и т. 2, дължат законната лихва за срока на забавата.

(6) Средствата на Гаранционния фонд се инвестират по реда за инвестиране на техническите резерви на застрахователите, предвиден в този кодекс.

(7) Комисията приема правилник за устройството и дейността на Гаранционния фонд. Правилникът се обнародва в “Държавен вестник”.

Плащания от Гаранционния фонд

Чл. 288. (1) Гаранционният фонд изплаща обезщетения по застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите:

1. за имуществените и неимуществени вреди в резултат на смърт и телесни увреждания, когато пътнотранспортното произшествие е настъпило на територията на Република България и е причинено от неидентифицирано моторно превозно средство.

2. за имуществени и неимуществени вреди в резултат на смърт и телесни увреждания и за вреди на чуждо имущество:

а) ако пътнотранспортното произшествие е настъпило на територията на Република България или друга държава-членка и е причинено от моторно превозно средство, което обичайно се намира на територията на Република България и виновният водач няма сключена застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите;

б) ако пътнотранспортното произшествие е настъпило на територията на Република България и е причинено от моторно превозно средство, което е било доставено в Република България от друга държава-членка и не е било формално регистрирано в Република България, ако събитието настъпи в тридесетдневен срок от приемането на моторното превозно средство от приобретателя и виновният водач няма сключена застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите;

в) ако пътнотранспортното произшествие е настъпило на територията на Република България и е причинено от моторно превозно средство, което обичайно се намира на територията на трета държава и виновният водач няма сключена гранична застраховка или сертификат "Зелена карта";

г) ако пътнотранспортното произшествие е настъпило на територията на Република България или друга държава-членка и е причинено от моторно превозно средство, което обичайно се намира на територията на Република България и владението върху което е било отнето чрез кражба, грабеж или престъпление по чл. 346 от Наказателния кодекс.

(2) При пътнотранспортно произшествие по ал.1, т.1, когато неидентифицираното моторно превозно средство е причинило смърт или значителни телесни увреждания и това е наложило престой в лечебно заведение за болнична помощ Фондът изплаща обезщетение и за вредите, причинени на имущество на всички лица, увредени от същото пътнотранспортно произшествие, надвишаващи 500 лв. Телесните увреждания, които са значителни се определят с Правилника за устройството и дейността на Гаранционния фонд;

(3) Гаранционният фонд не извършва плащане за вредите претърпени от лице, което по собствена воля е пътувало в моторното превозно средство, като е знаело, че владението върху него е било придобито чрез кражба, грабеж или престъпление по чл. 346 от Наказателния кодекс.

(4) Гаранционният фонд изплаща обезщетения и по задължителната застраховка "Злополука" на пътниците в средствата за обществен превоз, ако превозвачът не е имал застраховка.

(5) Размерът на обезщетението, изплащано от Фонда не може да надхвърля размера на минималната застрахователна сума по задължителните застраховки, определена в чл. 266 и чл. 280 за годината, в която е настъпило пътнотранспортното произшествие. Лихвите за забава по ал. 7, изречение първо, се изчисляват отделно.

(6) Гаранционният фонд определя и изплаща обезщетения като чл. 273 се прилага съответно. За вреди различни от вредите на моторни превозни средства обезщетението се определя по методика приета по реда на чл. 298, ал. 3, т. 8.

(7) Гаранционният фонд изплаща обезщетения по реда, уреден с Правилника за устройството и дейността на Фонда и дължи лихва за забава от датата, на която изтича срокът за произнасяне по претенция, предявена от увреденото лице. Срокът за произнасяне не може да бъде по-дълъг от 3 /три/ месеца от датата на завеждане на претенцията по реда на ал. 9.

(8) Разходите за определяне и изплащане на обезщетението са за сметка на виновния водач, съответно за сметка на превозвача, или за сметка на Гаранционния фонд в случаите по ал. 1, т. 1 и ал.2.

(9) За изплащане на обезщетение увреденото лице предявява претенцията си пред който и да е от застрахователите, получил лиценз и предлагащи застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите, съответно застраховка “Злополука” на пътниците в средствата за обществен превоз или пред Гаранционния фонд с писмена молба, придружена с доказателства относно пътнотранспортното произшествие, правото да получи обезщетение във връзка със събитието и размера на причинените вреди. Застраховател, който е получил лиценз и предлага застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите, съответно “Злополука” на пътниците в средствата за обществен превоз не може да откаже да приеме претенция, предявена по реда на предходното изречение. Застрахователят е длъжен в срок до 2 /два/ месеца от получаване на молбата на увреденото лице да събере допълнително необходимите доказателства, да извърши оглед, ако такъв е необходим и да предаде на Гаранционния фонд цялата преписка по предявената претенция. Определянето на размера и изплащането на обезщетението на увреденото лице се извършва от Гаранционния фонд в срока и по реда на този кодекс. Отношенията между фонда и застрахователя могат да се уредят с договор.

(10) Увреденото лице не е длъжно да доказва, че виновният водач не може или отказва да плати обезщетението.

(11) Увреденото лице може да предяви претенцията си за плащане пред съда само ако Гаранционният фонд не се произнесе по подадената молба в срока по ал.7, откаже да плати обезщетение или ако увреденото лице не е съгласно с размера на обезщетението.

(12) След изплащане на обезщетението по ал. 1 и ал. 2 Гаранционният фонд встъпва в правата на увреденото лице до размера на платеното и разходите по ал.8. Когато увреденото лице разполага с изпълнителен лист срещу виновния водач, Гаранционният фонд може да се ползва от правата по него въз основа на документите и извлеченията от сметките, с които се установяват платените от него суми. Когато Гаранционният фонд е определил и изплатил обезщетение, което е по-малко от размера по изпълнителния лист, в изпълнителното производство увреденото лице се удовлетворява за разликата преди Гаранционния фонд.

(13) След изплащане на обезщетението по ал. 4 Гаранционният фонд има право на иск срещу превозвача до размера на платеното и разходите по ал.8.

(14) За вземанията си по ал.12 и 13 Гаранционният фонд може да се снабди с изпълнителен лист въз основа на документите и извлеченията от сметките, с които те се установяват, ако не получи плащане в едномесечен срок от получаването на писмена покана от виновния водач, съответно превозвача.

Органи на Гаранционния фонд

Чл. 289. Органи на Гаранционният фонд са:

1. Съвет на Гаранционния фонд;
2. Управителен съвет;
3. Изпълнителен директор.

Съвет на Гаранционния фонд

Чл. 290. (1) Съветът на Гаранционния фонд се състои от всички застрахователи, получили лиценз за сключване на задължителна застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите и/или “Злополука” на пътниците в средствата за обществен превоз.

(2) Съветът на Гаранционния фонд:

1. определя броя, избира и освобождава членовете на Управителния съвет и определя възнагражденията им;

2. избира и освобождава Изпълнителния директор измежду членовете на Управителния съвет и определя възнагражденията му;

3. осъществява надзор върху дейността на Управителния съвет;

4. приема годишния доклад на Управителния съвет за дейността на Фонда;

5. приема годишния бюджет на Фонда;

6. предлага на комисията размера на вноските по чл. 287, ал. 2, т. 1;

7. в случай, че разполагаемите средства във Фонда спаднат под минималния размер по чл. 287, ал. 1, изречение второ или при друга необходимост от финансиране на дейността на Фонда, предлага на комисията размера на допълнителните вноски по чл. 287, ал. 2, т. 2 съобразно усреднения пазарен дял на застрахователите по тези застраховки за последните три календарни години;

8. приема решения относно общите принципи за инвестиране на средствата на Гаранционния фонд.

9. приема единна методика за ликвидация на щетите

(3) Съветът на Гаранционния фонд се събира на заседание най-малко два пъти годишно. Заседанието е законно, ако на него са представени повече от половината от застрахователите по ал. 1.

(4) Заседание на Съвета на Гаранционния фонд се свиква от Управителния съвет на Фонда по негова инициатива или по искане на най-малко 1/3 от застрахователите по ал. 1. Заседанието се свиква чрез писмена покана, получена от всеки от застрахователите по ал. 1 не по-късно от 14 /четиринадесет/ дни преди датата на заседанието или чрез покана, обнародвана в "Държавен вестник" не по-късно от 14 /четиринадесет/ дни преди датата на заседанието.

(5) Поканата за заседанието трябва да съдържа датата, часа и мястото на провеждането му, както и въпросите, включени в дневния ред и проектите за решения по тях. Съветът на Гаранционния фонд може да приема решения по въпроси, които не са включени в дневния ред, само ако на заседанието са представени всички застрахователи по ал. 1 и всички са съгласни въпросът да бъде разгледан.

(6) Всеки застраховател по ал. 1 има право на един глас в заседанията на Съвета на Гаранционния фонд.

(7) Решенията на Съвета на Гаранционния фонд се приемат с мнозинство повече от половината от присъстващите застрахователи.

Управителен съвет и Изпълнителен директор

Чл. 291. (1) Управителният съвет на Гаранционния фонд се състои от пет до седем члена.

(2) Мандатът на Управителния съвет е 4 /четири/ години. Член на Управителният съвет може да бъде преизбиран без ограничения.

(3) Управителният съвет:

1. избира Председател на Управителния съвет измежду своите членове, който свиква и ръководи заседанията на съвета;

2. определя административно-управленската структура, приема щатното разписание и правила за работната заплата във Фонда;

3. организира събирането на средствата на Фонда;

4. произнася се по претенции за обезщетения.

5. взема решения относно инвестирането на средствата на Фонда при спазване на законовите изисквания и решенията на Съвета на Гаранционния фонд;

6. приема проекта на годишен бюджет на Фонда и го представя на Съвета на Гаранционния фонд;

7. организира и носи отговорност за разходване на средствата на Фонда;

8. изготвя годишен доклад за дейността на Фонда и го представя на Съвета на Гаранционния фонд;

10. взема решения за участието на Фонда в специализирани международни организации на структури с аналогичен предмет на дейност;

11. одобрява споразумения за сътрудничество на Фонда с държавни институции и обществени организации във връзка с осъществяваната от него дейност;

12. разглежда и решава други въпроси, свързани с дейността на Фонда, които не са от изключителната компетентност на Съвета на Гаранционния фонд.

(4) Управителният съвет се събира на заседания най-малко веднъж месечно. Заседанията се свикват от Председателя по негова инициатива или по искане на негов член.

(5) Заседанията на Управителния съвет са редовни ако присъстват повече от половината от членовете му. Решенията на Управителния съвет се приемат с мнозинство повече от половината от всичките му членове.

(6) Изпълнителният директор:

1. представлява Фонда и осъществява текущо ръководство на Фонда;

2. назначава и освобождава служителите на Фонда;

3. извършва фактическите и правните действия във връзка с инвестирането на средствата на Фонда в съответствие с решенията на Управителния съвет и при спазване на законовите изисквания;

4. разпорежда се със средствата на Фонда в съответствие с решенията на Управителния съвет, Правилника за устройството и дейността на Фонда и този кодекс;

5. изпълнява и други действия, възложени му от Управителния съвет.

(7) За председателя, членовете на Управителния съвет и изпълнителния директор на Фонда се прилагат съответно чл. 13 и 14.

Информационен център

Чл. 292. (1) Към Гаранционния фонд се създава Информационен център, който поддържа регистър на:

1. регистрационни номера на моторните превозни средства, които обичайно се намират на територията на Република България, като тази информация се предоставя на Информационния център от Министерство на вътрешните работи по реда на наредбата по чл. 295.

2. застрахователите, предлагащи застраховка “Гражданска отговорност” на автомобилистите в Република България по реда на този кодекс;

3. данни от договорите за задължителна застраховка “Гражданска отговорност”, от сертификатите “Зелена карта” и от договорите за гранична застраховка относно номер на застрахователния договор, името на застрахователя, начална и крайна дата на покритието, регистрационния номер на моторното превозно средство;

4. списък на представителите за уреждане на претенции на застрахователите, предлагащи задължителна застраховка “Гражданска отговорност”;

5. данни за превозвачите, получили разрешение да извършват обществен превоз на пътници, като тази информация се предоставя на Информационния център от Министерство на транспорта и съобщенията по реда на наредбата по чл. 295;

6. застрахователите, получили лиценз за сключване на задължителна застраховка “Злополука”

7. данни от договорите за задължителна застраховката “Злополука” относно номер на застрахователния договор, името на застрахователя, начална и крайна дата на покритието, регистрационния номер на средството за обществен превоз;

8. сведения за превозните средства, във всяка държава-членка, които са освободени от задължението да сключват задължителна застраховка „Гражданска отговорност“, както и за органите натоварени да изплащат обезщетение на лицата, увредени от такива автомобили. Сведенията по тази точка се набавят по реда на чл. 293, ал. 5.

(2) Информационния център събира, обработва и съхранява информацията по ал. 1 и я предоставя на правоимащите лица при условия и по ред, определени в този кодекс и в Правилника по чл. 287, ал. 7. Срокът за съхраняване на информацията по ал. 1, т. 1, 2 и 4 е 7 години, считано от датата на прекратяване на регистрацията на моторното превозно средство или от прекратяването на застрахователния договор. Срокът за съхраняване на информацията по ал. 1, т. 3 е 3 години от датата прекратяване на дейността като превозвач на пътници със средства за обществен превоз или от прекратяване на застрахователния договор.

(3). При обработката на лични данни се прилага Законът за защита на личните данни.

(4) Структурата и дейността на Информационния център се уреждат в Правилника по чл. 287, ал. 7.

(5) Националното бюро на българските автомобилни застрахователи има право на достъп до информацията, съхранявана в Информационния център във връзка с осъществяване дейността на Бюрото по този кодекс при условия и по ред, определени в Правилника по чл. 287, ал. 7.

Разкриване на информация пред увреденото лице

Чл. 293. (1) Информационният център е длъжен да предостави на увреденото лице във връзка с правото му да получи обезщетение по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите следната информация:

1. фирмата, седалището и адреса на управление на застрахователя;
2. номера на застрахователния договор;
3. името и адреса, съответно фирмата, седалището и адреса на управление на представителя за уреждане на претенции в държавата-членка по пребиваване на увреденото лице.

(2) Информационният център предоставя и сведения за самоличността и адреса на собственика, обичайния водач или регистрирания държател на моторното превозно средство според документите за неговата регистрация, когато увреденото лице има законен интерес от тяхното получаване.

(3) Информационният център предоставя на увреденото лице във връзка с правото му да получи обезщетение по застраховка „Злополука“ на пътниците в средствата за обществен превоз фирмата, седалището и адреса на управление на застрахователя и номера на сключения застрахователен договор, както и сведения за фирмата, седалището и адреса на управление на превозвача, когато увреденото лице има законен интерес от тяхното получаване.

(4) Във връзка с предоставяне на информацията по ал. 1 относно застрахователни договори, сключени извън Република България или във връзка с моторни превозни средства, които обичайно се намират извън Република България, Информационният център изисква необходимите данни от информационните центрове в държавите-членки. При искане от страна на информационните центрове в държавите-членки Информационният център е длъжен да предоставя информацията от регистъра.

(5) Когато Информационният център не разполага с информация за самоличността или адреса на лицата по ал. 2, съответно фирмата, седалището или адреса на управление на лицата по ал. 3, той я получава въз основа на писмено искане от застрахователя, който е сключил съответният застрахователен договор или от компетентния държавен орган,

който поддържа регистрите на собствениците на моторни превозни средства или на превозвачите.

(6) За предоставянето на информацията по ал. 1, 2 или 3 увреденото лице посочва в заявлението си точните дата и място на настъпването на застрахователното събитие и регистрационния номер на превозното средство, както и други сведения за неговото установяване, ако такива са му известни.

(7) Информационният център предоставя информацията по този член, с която разполага, не по-късно от 3 /три/ дни след получаване на писменото запитване от увреденото лице. За информацията по ал. 5 срокът може да се удължи, като не може да бъде по-дълъг от 15 /петнадесет/ дни след получаване на писменото запитване от увреденото лице. Информацията се предоставя безплатно.

(8) Правото на достъп до информацията по ал. 1 и 2 се гарантира на пострадалото лице за период от седем години от датата на застрахователното събитие. Правото на достъп до информацията по ал. 3 на лицата, които ползват права по задължителната застраховка „Злополука“ на пътниците се гарантира за срок от три години от датата на застрахователното събитие.

Предоставяне на информация от застрахователите

Чл. 294. (1) Всеки застраховател, който е получил лиценз за сключване на задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите или задължителна застраховка „Злополука“ на пътниците в средствата за обществен превоз, представя на Информационния център ежемесечно до 20-то число справка за сключените и за прекратените застрахователни договори към края на предходния календарен месец.

(2) Справката съдържа информацията по чл. 292, ал. 1, т. 3 и т. 7 и се подава по начин и във формат, определен от Управителния съвет на Гаранционния фонд във връзка с изискванията на системата за автоматизирана обработка на информацията, като се гарантира автентичността и сигурността на подадените данни.

(3) Застрахователите по чл. 292, ал. 1, т. 2, представят ежегодно на Информационния център списък на местата си на дейност в рамките на държавите-членки, както и на представителите си за уреждане на претенции по чл. 269 и го актуализира в срок от 15 /петнадесет/ дни от датата на извършване на промяна на съответните обстоятелства.

Обмен на информация и взаимодействие с компетентните държавни органи

Чл. 295. (1) Информационният център обменя информация с компетентните държавни органи, които регистрират моторните превозни средства в Република България и които осъществяват държавния надзор върху превозвачите на пътници със средства за обществен превоз.

(2) Компетентните органи по ал. 1 предоставят ежемесечно до 20-то число актуален списък на регистрираните моторни превозни средства в Република България и на регистрираните превозвачи на пътници със средства за обществен превоз към края на предходния месец.

(3) Информационният център предоставя на съответните компетентни органи по ал. 1 ежемесечно до 30-то число сведения, актуални към края на предходния календарен месец, относно:

1. моторните превозни средства, за които не е сключен договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, или договорът е бил прекратен и не е подновен в срок до 14 /четиринадесет/ дни;

2. превозвачите на пътници със средства за обществен превоз, които не са сключили договор за застраховка “Злополука” на пътниците или сключеният договор е бил прекратен и не е подновен в срок до 14 /четиринадесет/ дни.

(4) Компетентните органи по ал. 1 незабавно предприемат мерки за спирането от движение на моторните превозни средства или на средствата за обществен превоз на пътници по ал. 2 и за налагане на съответните административни наказания.

(5) Информационният център обменя информация с компетентните държавни органи, които регистрират пътно-транспортните произшествия, настъпили на територията на Република България.

(6) Формите и начина на обмен на информация и взаимодействие по този член се определят с наредба, издадена съвместно от министъра на вътрешните работи, министъра на транспорта и съобщенията и комисията, като се вземе предвид и становището на Гаранционния фонд. В наредбата по предходното изречение се предвиждат и мерки за опазване на защитената от закона тайна.

Надзор върху дейността на Гаранционния фонд

Чл. 296. (1) Гаранционният фонд подлежи на надзор по този кодекс като правилата за надзора на застрахователите се прилагат съответно.

ЧАСТ ШЕСТА ТЕКУЩ НАДЗОР. ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ.

Глава двадесет и седма ТЕКУЩ НАДЗОР

Обхват на текущия надзор

Чл. 297. (1) Текущият надзор на застрахователите и презастрахователите със седалище в Република България се осъществява за цялостната им дейност, извършвана в Република България. Надзорът по чл. 88 се осъществява и за дейността им, извършвана в рамките на държавите-членки.

(2) Текущият надзор на застрахователите от държави-членки, които извършват дейност в Република България при условията на свободата на установяване и на свободата на предоставяне на услуги се осъществява за дейността им в страната с изключение на надзора върху финансовото им състояние по смисъла на чл. 88, който се осъществява от компетентните органи на държавата-членка по седалището им.

(3) Текущият надзор върху застрахователите от трета страна, които извършват дейност в Република България чрез клон се осъществява за цялостната им дейност в страната. Когато при условията на чл. 47, ал. 3 са били избрани компетентните надзорни органи по този кодекс текущият надзор се осъществява по реда на ал. 1, а когато са били избрани органите на друга държава-членка текущият надзор се осъществява по реда на ал.

(4) Заместник-председателят осъществява текущ надзор върху цялостната дейност на застрахователните посредници с постоянно пребиваване или седалище в Република България, следи за постоянното спазване на условията за извършване на дейността им и предприема мерките по този кодекс за отстраняване на констатираните нарушения.

Правомощия на компетентните органи

Чл. 298. (1) При осъществяването на текущия надзор се прилагат чл. 18 и 19 от Закона за Комисията за финансов надзор..

(2) Застрахователите със седалище в държава-членка са длъжни да представят на комисията и заместник председателя, документите и сведенията необходими за извършването на надзора по чл. 297, ал. 2.

Допълнителен надзор върху застрахователите, които са част от застрахователна група.

Чл. 299. (1) На допълнителен надзор подлежи застраховател, получил лиценз за извършване на дейност по този кодекс:

1. който е участващо дружество в най малко един застраховател, презастраховател или застраховател от трета държава;

2. чието контролиращо лице е застрахователен холдинг, презастраховател или застраховател от трета държава;

3. чието контролиращо лице е застрахователен холдинг със смесена дейност.

(2) При осъществяване на надзора по ал. 1 се взема предвид дейността на:

1. свързаните със застрахователя дружества ;

2. участващите в застрахователя дружества; и

3. дружествата, свързани с участващите в застрахователя дружества.

(3) Застрахователят по ал. 1 предоставя информация за целите на допълнителния надзор на комисията при условията и по реда на този кодекс. Когато информацията не бъде предоставена по реда на изречение първо, заместник-председателят може да я изиска от всяко от лицата по ал. 2, както и да извърши проверка на място във всяко от лицата по ал. 2 за нейното установяване или потвърждаване.

(4) При осъществяване на допълнителния надзор по ал. 1 комисията и заместник-председателят могат да не вземат предвид състоянието на някое от лицата по ал. 2, когато то се намира в трета държава, в която съществуват правни ограничения за предоставяне на необходимата информация. В този случай се прилагат правилата за преценка на показателите на застрахователя при липса на информация.

(5) При осъществяване на допълнителния надзор по ал. 1 заместник-председателят може в конкретен случай да не вземе предвид състоянието на лице по ал. 2, когато лицето представлява незначителен интерес с оглед целите на допълнителния надзор върху застрахователя или отразяването на неговото финансово състояние е неуместно или заблуждаващо с оглед целите на допълнителния надзор върху застрахователя.

(6) Допълнителният надзор по ал. 1 не представлява надзор върху застрахователя от трета държава, застрахователния холдинг, или застрахователния холдинг със смесена дейност поотделно.

(7) Когато застрахователи от една застрахователна група имат седалище в различни държави-членки и се контролират от един и същ застрахователен холдинг, презастраховател, застраховател от трета държава или застрахователен холдинг със смесена дейност, комисията може по силата на споразумение, сключено с компетентен орган на държав-членка да прехвърли правомощието си за осъществяване на допълнителен надзор върху застраховател по ал. 1, съответно да получи правомощия да осъществява допълнителен надзор върху застраховател със седалище в друга държава членка.

(8) За целите на установяване или потвърждаване на съществена информация, необходима допълнителния надзор по ал. 1, която се намира в лице по ал. 2 със седалище в държава-членка комисията или заместник председателят могат да искат съдействието на компетентните органи на тази държава-членка при спазване на местния закон. Когато е получила искане от компетентен орган от държава-членка за съдействие за установяване или потвърждаване на съществена информация необходима за осъществявания от него допълнителен надзор и която се намира в лице със седалище в Република България и

което е свързано лице със застрахователя в държавата-членка, участващо лице в този застраховател или е свързано лице с лице участващо в този застраховател председателят на комисията разпорежда извършване на проверка по реда на чл. 19 от Закона за Комисията за финансов надзор. По искане на органа на държавата членка в проверката могат да участват негови служители или посочени от него експерти.

Обмен на информация с компетентни органи

Чл. 300. (1) Комисията и заместник-председателят вземат становището на компетентните органи, осъществяващи застрахователния надзор в държави-членки:

1. преди издаването на лиценз на застраховател, който се контролира от застраховател със седалище в държава-членка или от друго юридическо или физическо лице, което контролира застраховател със седалище в държава-членка;

2. когато застраховател със седалище в държава-членка или друго юридическо или физическо лице, което контролира застраховател със седалище в държава-членка е подало заявление по чл. 16, ал. 3.

(2) Комисията и заместник-председателят вземат становището на Българската народна банка и на органите осъществяващи банков надзор в държава членка:

1. преди издаването на лиценз на застраховател, който се контролира от банка със седалище в Република България или в държава-членка или от друго юридическо или физическо лице, което контролира банка със седалище в държава-членка;

2. когато банка със седалище в Република България или в държава-членка или друго юридическо или физическо лице, което контролира банка със седалище в Република България или в държава-членка е подало заявление по чл. 16, ал. 3.

(3) Комисията и заместник-председателят вземат становището на компетентните органи осъществяващи надзора върху инвестиционните дружества в държавите-членки:

1. преди издаването на лиценз на застраховател, който се контролира от инвестиционно дружество със седалище в държава-членка или от друго юридическо или физическо лице, което контролира инвестиционно дружество със седалище в държава-членка;

2. когато инвестиционно дружество със седалище в държава-членка или друго юридическо или физическо лице, което контролира инвестиционно дружество със седалище в държава-членка е подало заявление по чл. 16, ал. 3.

(4) Комисията и заместник-председателят предоставят по искане на компетентните органи по ал. 1-3 становище в случаите, когато застраховател със седалище в Република България или физическо или юридическо лице, контролиращо застраховател със седалище в Република България контролира застраховател, банка или инвестиционно дружество, подлежащи на надзора на тези органи или е подал заявление за придобиване на квалифицирано участие в капитала им.

(5) Подлежи на обмен информацията относно пригодността на акционерите, както и относно репутацията и професионалния опит на членовете на управителните и контролни органи в рамките на групата. Тази информация се предоставя, както за целите на производствата по издаване на лиценз или за придобиване на квалифицирано участие, така и във връзка с текущия надзор, осъществяван върху дейността на тези дружества.

(6) Когато застраховател със седалище в Република България е пряко или непряко свързан със застраховател със седалище в държава-членка или тези застрахователи имат общо участващо дружество комисията и заместник-председателят обменят с компетентните органи в такава държава всякаква информация, която е от значение за допълнителния надзор върху застрахователите по смисъла на чл. 299, ал. 1. Информацията се предоставя по искане на заинтересованата страна, както и служебно, когато се направи преценка, че информацията е съществена за съответния надзорен орган.

Надзор върху техническите основи

Чл. 301. Застрахователите, които извършват дейност по раздел I на Приложение № 1 са длъжни по разпореждане на заместник-председателя да представят техническите основи, използвани от тях за изчисляване на застрахователните тарифи и за образуване на техническите резерви. Заместник-председателят дава предписания за тяхната промяна, когато се установи отклонение от разпоредбите на нормативен акт.

Глава двадесет и осма ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ

Раздел I

Видове принудителни административни мерки. Производство.

Видове мерки

Чл. 302. (1) Заместник-председателят може да прилага мерките по ал. 2, когато установи, че застраховател, негови служители, всяко едно от лицата по чл. 13, чл. 22 или чл. 41, ал. 2, т.4, лица, които сключват сделки за сметка на застрахователя, акционери или член-кооператори, притежаващи пряко, заедно със или чрез свързани лица 10 или повече от 10 на сто от гласовете в общото събрание или от капитала на застрахователя, са извършили действия, довели до или чрез бездействията си са допуснали:

1. нарушаване разпоредбите на този кодекс, на подзаконовите актове по прилагането му, на актове на комисията и на заместник-председателя и програмата за дейността на застрахователя;
2. възпрепятстване упражняването на застрахователния надзор;
3. извършване на сделки и действия, които засягат финансовата или организационната стабилност на застраховател;
4. застрашаване интересите на застрахованите лица.

(2) В случаите по ал. 1 заместник-председателят прилага следните принудителни административни мерки:

1. разпорежда писмено да се предприемат конкретни мерки, за да се преустановят допуснатите нарушения и отстранят вредните последици от тях;
2. дава предписание за достигане на: доходност, която за застрахователите, предлагащи застраховки "Живот", е най-малко равна на техническата лихва; сигурност и ликвидност на инвестициите на техническите резерви и на собствения капитал;
3. налага мерки за оздравяване финансовото състояние на застрахователя;
4. задължава писмено застрахователя да увеличи собствените си средства в указан срок;
5. определя структурата на активите с цел гарантиране на плащанията по застрахователните договори;
6. при определен от него дневен ред свиква общо събрание на акционерите, съответно на член-кооператорите, или насрочва заседание на управителните или контролните органи за вземане на решение за мерките, които трябва да бъдат предприети, и изпраща представители на комисията на заседанията на общо събрание на акционерите, съответно на член-кооператорите, на управителните и контролните органи;
7. забранява временно изплащането на дивиденди;
8. задължава застраховател, предлагащ задължително застраховане, да сключи договор с лице, на което е отказал сключването;
9. забранява временно за срок до 12 месеца на акционер да упражнява правото си на глас;

10. забранява сключване на нови застрахователни или презастрахователни договори по всички или отделни видове застраховки, удължаване срока на сключени договори и разширяване на покритието по тях за срок не по-дълъг от 6 месеца;

11. ограничава или забранява свободното разпореждане с активи в случаите по чл. 72, ал. 2, чл. 86, ал. 1 или 2, както и при отнемане на лиценз на застрахователя

12. поставя допълнителни изисквания към застрахователя във връзка с отчетността;

13. задължава застрахователя да освободи ръководителя на службата за вътрешен контрол, лица, заемащи ръководни длъжности и/или да прекрати правомощията на лица, които сключват сделки за сметка на застрахователя;

14. разпорежда на застрахователя да прекрати договор по чл. 60;

15. назначава регистриран одитор, актюер с призната правоспособност или вещо лице, който да извърши финансова, актюерска или друга проверка за сметка на застрахователя.

(3) В случаите по ал. 1 комисията по предложение на заместник-председател може да:

1. разпреди писмено на застрахователя да предприеме необходимите действия за освобождаване на едно или повече лица, оправомощени да го управляват или представляват, или на всяко едно от лицата по чл. 13, чл. 22 или чл. 41, ал. 2, т. 4, както и на отговорния актюер по чл. 95.

2. нареди писмено на акционер да прехвърли притежаваните от него акции в определен срок;

3. назначи квестор за срок до 1 година.

(4) Принудителна административна мярка е също и отнемането на лиценз по чл. 36, освен в случаите, когато лицето изрично се е отказало от издадения лиценз.

(5) Комисията може да информира обществеността за приложени мерки по ал. 2, 3 и 4 или за дейност, която застрашава интересите на застрахованите.

(6) При прилагането на принудителни административни мерки по ал. 2, т. 5, 7, 9 и 11, ал. 3, т. 3 и ал. 4 не се прилагат разпоредбите на чл. 7, ал. 2 и чл. 11, ал. 1 от Закона за административното производство относно обясненията и възраженията на заинтересованите лица.

(7) Принудителните мерки по ал. 2, т. 1 и 4 и ал. 3, т. 1 могат да бъдат прилагани и относно застрахователните брокери.

Производство по прилагане на принудителни мерки

Чл. 303. (1) Производството по прилагане на принудителни административни мерки започва по инициатива на заместник-председателя.

(2) Уведомленията и съобщенията в производството по налагане на принудителни административни мерки могат да се извършват с препоръчано писмо с обратна разписка, по телефона, или факса. Уведомяванията и съобщаванията с препоръчано писмо с обратна разписка се удостоверяват с известие за доставянето им, по телефона - писмено от длъжностното лице, което ги е извършило, а по факса - с писмено потвърждение за изпратено съобщение.

(3) Ако уведомленията и съобщенията не бъдат приети на посочените от лицата или вписани в съответния регистър по чл. 30, ал. 1 от Закона за Комисията за финансов надзор адрес, телефон, или факс, те се считат за извършени с поставянето им на специално определено за целта място в сградата на комисията. Последното обстоятелство се удостоверява с протокол, съставен от длъжностни лица, определени със заповед на заместник-председателя.

(4) Принудителните административни мерки по чл. 302, ал. 2 се прилагат с писмено мотивирано решение на заместник-председателя, а принудителните административни

мерки по чл. 302, ал. 3 – с писмено мотивирано решение на комисията. Решенията се съобщават на заинтересуваното лице в 7-дневен срок от постановяването им.

(5) Решението за прилагане на принудителни мерки подлежи на незабавно изпълнение независимо дали е обжалвано.

Приложимост на Закона за административното производство

Чл. 304. За производството по прилагане на принудителните мерки се прилага Законът за административното производство, доколкото този кодекс не разпорежда друго.

Раздел II

Особени правила в производството по прилагане на принудителни мерки

Уведомяване на държавите-членки за предприети принудителни мерки

Чл. 305. (1) Заместник-председателят уведомява компетентните органи на държавите-членки, в които застраховател със седалище в Република България извършва дейност при условията на правото на установяване или свободата на предоставяне на услуги за приложените мерки по чл. 302, ал. 2, т. 3 и 11, като посочва дали е необходимо те да предприемат същите мерки.

(2) Когато във връзка с отнемане на лиценз на застраховател със седалище в Република България, извършващ дейност при условията на правото на установяване или свободата на предоставяне на услуги, заместник-председателят е приложила принудителна мярка по чл. 302, ал. 2, т. 11, той предлага на компетентните органи на съответните държави-членки да приложат същата мярка.

Действия на комисията при уведомяването ѝ за приложена принудителна мярка на застраховател със седалище в друга държава-членка

Чл. 306. (1) Когато комисията бъде уведомена от съответния компетентен орган на държавата-членка по произход за наложено ограничение или забрана за разпореждане с активи, както и за предприети мерки във връзка с прилагане на краткосрочен план спрямо застраховател, извършващ дейност в Република България при условията на правото на установяване или свободата на предоставяне на услуги, тя предприема същите мерки спрямо застрахователя, ако има искане за това.

(2) Когато комисията бъде уведомена от съответния компетентен орган на държава-членка по произход за отнемане на лиценз на застраховател, извършващ дейност в Република България при условията на правото на установяване или свободата на предоставяне на услуги, комисията предприема съответни действия, за да предотврати сключването от страна на застрахователя, на нови застрахователни договори, удължаване срока на сключени договори, увеличаване на застрахователните суми и разширяване покритието по тях. В сътрудничество с компетентните органи на държавата-членка по произход, комисията предприема всички необходими мерки за защита интересите на застрахованите, включително ограничаване правото на застрахователя да се разпорежда с активите си.

Принудителни мерки спрямо застраховател със седалище в друга държава-членка

Чл. 307. (1) Когато установи, че застраховател със седалище в друга държава-членка, извършващ дейност в Република България при условията на правото на установяване или свободата на предоставяне на услуги, нарушава този кодекс или актовете по прилагането му, заместник-председателят разпорежда писмено да се

преустановят и отстранят допуснатите нарушения и вредните последици от тях в определен срок.

(2) Когато нарушенията не бъдат отстранени в определения срок, заместник-председателят уведомява за това компетентния орган в държавата-членка по произход на застрахователя и за необходимостта от предприемане на съответни мерки.

(3) Ако въпреки приложените от компетентните органи на държавата-членка по произход мерки или ако същите са се оказали неподходящи или недостатъчни, застрахователят продължава да извършва нарушения на този кодекс или актовете по прилагането му, заместник-председателят може, след като уведоми компетентните органи на държавата-членка по произход на застрахователя, да предприеме необходимите мерки за преустановяване и наказване на нарушенията, а в особено тежки случаи да му забрани да сключва нови застрахователни договори в Република България.

(4) В извънредни случаи заместник-председателят може да приложи мерките по ал. 3 без предварително уведомление на компетентния орган на държавата-членка по произход на застрахователя съгласно ал. 2 и 3.

Действия на комисията

Чл. 308. Когато комисията бъде уведомена от съответния компетентен орган на държавата-членка на клона или на предоставяне на услуги относно застраховател със седалище в Република България, който нарушава законодателството на държавата, на чиято територия извършва дейност при условията на правото на установяване или свободата на предоставяне на услуги, тя, съответно заместник-председателят налагат съответни мерки по чл. 302 и уведомява компетентния орган на съответната държава-членка за предприетите мерки.

Глава двадесет и девета

КВЕСТОР

Изисквания

Чл. 309. (1) Квесторът е физическо лице.

(2) Квесторът трябва да отговаря на изискванията по чл. 13, ал. 1, т. 1-5 и 7, както и:

1. да не е съпруг, роднина по права или по сребрена линия до шеста степен или по сватовство до трета степен на член на управителен или контролен орган на застрахователя, чиито правомощия са преустановени с акта за назначаване на квестора;

2. да не се намира със застрахователя или с негов длъжник в отношения, които породят основателни съмнения в неговата безпристрастност.

(3) Квесторът декларира писмено пред комисията обстоятелствата по ал. 2 и при промени в тях е длъжен да уведоми незабавно комисията.

Основания за назначаване на квестор

Чл. 310. (1) Комисията може да назначи един или няколко квестори, когато:

1. застрахователят представя невярна информация за резултатите от дейността си или възпрепятства по друг начин осъществяването на застрахователен надзор;

2. застрахователят е в процедура по изпълнение на краткосрочен план;

3. е отнет лицензът на застраховател до назначаването от съда на ликвидатор или синдик.

(2) Комисията може да издава задължителни предписания на квестора във връзка с дейността му и по всяко време да прекрати правомощията му и да назначи на негово място друг. Актовете по изречение първо не подлежат на обжалване.

Права и задължения на квестора

Чл. 311. (1) С назначаването на квестор всички правомощия на управителния и контролния орган на застрахователя се преустановяват и се упражняват от квестора, доколкото в акта за назначаването му не са предвидени ограничения. Квесторът взема всички необходими мерки за защита на интересите на застрахованите.

(2) Квесторът има право на възнаграждение в размер, определен от комисията. Възнаграждението е за сметка на застрахователя.

(3) Действия и сделки, извършени от името и за сметка на застрахователя, без предварително упълномощаване от квестора, са нищожни.

(4) Ако са назначени двама или повече квестори, те вземат решения с единодушие и упражняват правомощията си съвместно, освен ако комисията реши друго.

(5) Квесторът има неограничен достъп и контрол до помещенията на застрахователя, счетоводната и друга документация и неговото имущество.

(6) Всички служители на застрахователя са длъжни да съдействат на квестора при осъществяване на неговите правомощия.

(7) Квесторът се отчита за дейността си само пред комисията и при поискването ѝ представя незабавно отчет за дейността си.

(8) По време на управлението на квестора общото събрание на акционерите или член-кооператорите на застрахователя може да се свиква само от квестора и да взема решение по обявления от него дневен ред освен в случаите на вземане на решение за прекратяване на застрахователя.

(9) По искане на квестора прокуратурата и органите на Министерството на вътрешните работи са длъжни да оказват съдействие за упражняване на правомощията му по ал. 1.

(10) Квесторът упражнява правомощията си с грижата на добър стопанин. Той носи отговорност само за вреди, причинени от него умишлено или при груба небрежност.

ЧАСТ СЕДМА АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Отговорност при извършване на дейност в нарушение на условията и реда на този кодекс

Чл. 312. (1) Който извършва или допуска извършването на застраховане, без да е получил лиценз по реда на този кодекс, или в нарушение на правилата за правото на установяване, или на правилата за правото на предоставяне на услуги, се наказва:

1. с глоба от 2 000 до 10 000 лв. за физическо лице;
2. с имуществена санкция от 50 000 до 200 000 лв. за юридическо лице или едноличен търговец.

(2) С имуществената санкция по ал. 1, т. 2 се наказва и застраховател, който извършва застраховане по видове застраховки, за които не е получил лиценз,

(3) При повторно нарушение наказанието по ал. 1, т. 1 е от 4 000 до 20 000 лв., а по ал. 1, т. 2 и ал. 2 – от 100 000 до 400 000 лв.

(4) Който извършва или допуска извършването на дейност като застрахователен брокер или застрахователен агент, без да е вписан във водения от комисията регистър по чл. 30, ал. 1, т. 9 от Закона за Комисията за финансов надзор, по реда на този кодекс или в

нарушение на правилата за правото на установяване, или на правилата за свободата на предоставяне на услуги, се наказва:

1. с глоба от 2 000 до 10 000 лв. за физическо лице;
2. с имуществена санкция от 5 000 до 50 000 лв. за юридическо лице или едноличен търговец.

(5) При повторно нарушение наказанието по ал. 4, т. 1 е от 4 000 до 20 000 лв., а по ал. 4, т. 2 – от 10 000 до 100 000 лв.

(6) Алинеи 4 и 5 не се прилагат за лицата, които извършват застрахователно посредничество по реда на чл. 150, ал. 3.

(7) Със санкцията по ал. 5, т. 2 се наказва и застраховател или презастраховател, който в дейността си на територията на Република България се ползва от посредническите услуги на лица по ал. 4, при условие, че тези лица не извършват дейност по застрахователно посредничество по реда на чл. 150, ал. 3. Прилага се ал. 5, предложение второ.

Отговорност при неспазване на изискванията за техническите резерви

Чл. 313. Застраховател, който извърши или допусне извършването на нарушение на чл. 66, ал. 1, чл. 68, ал. 1-3, чл. 72, ал. 1 и чл. 77 се наказва с имуществена санкция от 5 000 до 20 000 лв., а при повторно нарушение – от 10 000 до 40 000 лв.

Отговорност за неизпълнение на принудителна административна мярка

Чл. 314. (1) Който не изпълни приложена принудителна административна мярка от комисията или заместник-председателя, се наказва:

1. с глоба от 500 до 1 000 лв. за физическо лице;
2. с имуществена санкция от 2 000 до 20 000 лв. за юридическо лице.

(2) При повторно нарушение наказанието по ал. 1, т. 1 е от 1 000 до 2 000 лв., а по ал. 1, т. 2 – от 4 000 до 40 000 лв.

Отговорност за несклучена задължителна застраховка

Чл. 315. (1) Лице, което не изпълнило задължението си да сключи задължителна застраховка “Гражданска отговорност” по чл. 249, т. 1 или “Злополука” по чл. 249, т. 2, се наказва:

2. с глоба от 100 до 500 лв. за физическо лице;
2. с имуществена санкция от 500 лв. до 5000 лв. за юридическо лице.

(2) При повторно нарушение наказанието по ал. 1, т. 1 е от 200 до 1 000 лв., а по ал. 1, т. 2 – от 1 000 до 10 000 лв.

(3) Застраховател, който извърши нарушение на чл. 250, се наказва с имуществена санкция от 5 000 до 20 000 лв., а при повторно нарушение – от 10 000 до 40 000 лв.

Отговорност за нарушение на реда за придобиване и разпореждане с квалифицирано участие в застрахователна дружество

Чл. 316 Лице, което придобива или прехвърля акции от застрахователно акционерно дружество в нарушение на чл. 16, ал. 3, 4 и 10 или в нарушение на забрана по чл. 16, ал. 6 се наказва:

1. физическо лице, независимо дали придобива или прехвърля акциите от свое име или за друго, с глоба от 2 000 до 10 000 лв.;
2. юридическо лице с имуществена санкция от 5 000 до 10 000 лв.

Отговорност на квестора, ликвидатора и синдика

Чл. 317 Квестор, ликвидатор или синдик, който не изпълни или наруши законно разпореждане или заповед на комисията, на нейния председател или на заместник-председателя, се наказва с глоба от 1000 до 10 000 лв.

Отговорност за нарушения на нормативната уредба

Чл. 318. (1) Който извърши или допусне извършване на нарушение на разпоредбите на този кодекс и на актовете по прилагането му, извън случаите по чл. 314-319, се наказва:

1. с глоба от 500 до 3000 лв. за физическо лице;
2. с имуществена санкция от 1000 до 20 000 лв. за юридическо лице.

(2) При повторно нарушение наказанието по ал. 1, т. 1 е от 1 000 до 6 000 лв., а по ал. 1, т. 2 – от 2 000 до 40 000 лв.

Производство по налагане на административно наказание

Чл. 319. (1) Актовете за установяване на административно нарушение се съставят от упълномощени от заместник-председателя длъжностни лица, а в случаите по чл. 315, ал. 1 и 2 от длъжностните лица на службите за контрол съгласно Закона за движението по пътищата.

(2) Наказателното постановление се издава от заместник-председателя, а за нарушенията по чл. 315, ал. 1 и 2 от директора на регионалната дирекция на вътрешните работи, в чийто район е установено нарушението.

(3) Установяването на нарушението, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този кодекс:

1. **“Потребител на застрахователни услуги”** е застрахован, трето ползващо се лице, трето увредено лице, други лица, за които са възникнали права по застрахователен договор, както и физическо или юридическо лице, което проявява интерес да се ползва от услугите, предоставяни от застраховател или от застрахователен посредник, във връзка с предмета му на дейност.

2. **“Застрахователен риск”** е обективно съществуваща вероятност от увреждане на имуществено или неимуществено благо, осъществяването на която е несигурно, неизвестно и независимо от волята на застрахованото лице.

3. **“Застрахователно събитие”** е настъпването на покрит риск по застраховка в периода на застрахователното покритие.

4. **“Застрахован”** е лице, чиито имуществени и неимуществени блага са предмет на застрахователен договор.

5. **“Застрахователна сума”** (лимит на отговорност) – е договорена или определена с нормативен акт и посочена в застрахователен договор парична сума, представляваща горна граница на отговорността на застрахователя към застрахован, ползващо се лице или трето увредено лице.

6. **„Държава-членка”** е държава, която е членка на Европейския съюз или друга държава, която принадлежи към Европейското икономическо пространство

7. **„Трета държава”** е държава, която не е държава-членка по смисъла на т. 6

8. **“Клон”** е правна форма, под която застраховател присъства трайно на територията на държава-членка, като създава офис, управляван от негови служители или от други лица, изрично трайно овластени от застрахователя да действат от негово име.

„Клон на застраховател от трета-държава” е клон, регистриран по реда на Търговския закон от застраховател със седалище в трета държава.

9. **“Контрол”** е налице в случаите, когато едно лице (контролиращо лице) :

9.1. притежава мнозинство от гласовете в общото събрание на друго дружество (контролирано лице) ; или

9.2. има правото да определя повече от половината от членовете на управителния или контролния орган на едно дружество (контролирано лице) и е акционер или съдружник в това дружество; или

9.3 може да упражнява решаващо влияние върху едно дружество (контролирано лице), в което е акционер или съдружник, съгласно сключен с това дружество договор или съгласно неговия учредителен акт или устав; или

9.4. което е акционер или съдружник в дружество и:

а) повече от половината от членовете на управителния или контролния орган на това дружество (контролирано лице), които са изпълнявали съответните функции през предходната и текущата финансовата година и до момента на изготвяне на консолидираните финансови отчети, са назначени единствено в резултат от упражняване на неговото право на глас и контролиращото лице притежава 20 или повече от 20 на сто от правото на глас в това дружество; тази хипотеза не се прилага в случаите когато друго лице упражнява контрол по т. 9.1, 9.2 или 9.3 спрямо това дружество; или

б) което контролира самостоятелно, по силата на споразумение с други акционери или съдружници на това дружество (контролирано лице) мнозинството от гласовете в общото събрание на това дружество.

В случаите по т. 9.1, 9.2 и 9.4 към гласовете на контролиращото лице се прибавят и гласовете на други лица, върху които то упражнява контрол, както и гласовете на лица, които действат от свое име, но за негова сметка или за сметка на контролирано от него лице.

В случаите по т. 9.1, 9.2 и 9.4 гласовете на контролиращото лице се намаляват с гласовете по акции, държани за сметка на лице, което не е нито контролиращото лице, нито контролирано от него лице, както и с гласовете по акции, които са предмет на залог ако правата по тях се упражняват по нареждане и в интерес на залогодателя.

В случаите по т. 9.1 и 9.4 гласовете на контролиращото лице се намаляват с гласовете по акции, притежавани от самото контролирано дружество чрез лице, което то контролира или чрез лице, което действа от свое име, но за сметка на контролиращото лице и на лицето, което то контролира.

10. **“Участие”** е налице, когато едно лице притежава дял от капитала на дружество или притежава пряко или непряко чрез контрол 20 или повече от 20 на сто от капитала или от гласовете в общото събрание на дружество.

11. **“Участващо дружество”** е:

а) контролиращо дружество, или

б) дружество, което притежава участие по смисъла на т. 10, или

в) дружество, свързано с друго дружество посредством общо управление, съгласно договор между тях или съгласно техните учредителни актове, или

г) дружество, повече от половината от членовете на управителния или контролния орган на което са същевременно повече от половината от членовете на управителния или контролния орган на друго дружество за период, включващ една финансова година и до момента на изготвяне на консолидираните финансови отчети на дружествата за тази година.

12.1. **“Свързани лица”** са две или повече физически или юридически лица, свързани:

а) чрез притежаване, пряко или чрез контрол, на 20 или повече от 20 на сто от гласовете в общото събрание от капитала на дружество; или

б) чрез контрол като контролиращото лице ще се счита за такова и спрямо лицата, които се контролират от контролирани от него лица.

в) трайно с едно и също лице чрез контрол.

12.2. Свързани лица са и съпрузите, роднините по права линия без ограничения, роднините по съребрена линия до трета степен включително и роднините по сватовство до трета степен включително.

13. **“Свързано дружество”** е контролирано дружество, дружество, в което се притежава участие по смисъла на т. 10, или дружество, свързано с друго дружество при условията по т. 11, букви “в” и “г”.

14. **“Общи условия”** са типизирани клаузи, приложими към неограничен брой застрахователни договори, независимо от наименованието им.

15. **“Установяване на застраховател в държава-членка”** е седалището, представителство или клон на застраховател, включително всяко постоянно присъствие на застраховател на територията на държава-членка, дори когато това присъствие не е под формата на представителство или клон, но съдържа в себе си постоянен офис, управляван от собствения персонал на застрахователя или от лице, което е независимо, но има постоянни правомощия да действа от името на застрахователя.

16. **„Домакинство”** са лицата без оглед на родствената връзка помежду им, живеещи заедно в обособени жилищни помещения и имащи общ бюджет.

17. **“Административни разходи”** са разходите по обслужването на застрахователните и презастрахователните договори и управление на застрахователния портфейл.

18. **“Държава-членка на клона”** е държавата-членка, където се намира клонът, сключил договора, с който се покрива риска.

19. **“Държава-членка по предоставяне на услуги”** е държавата-членка, където е разположен рискът, ако рискът е покрит от застраховател или клон, които са установени в друга държава-членка.

20. **“Държава-членка по произход”** е:

а) държавата-членка, където е седалището на застрахователя, който покрива риска;

б) когато застрахователният брокер или застрахователният агент е физическо лице – държавата-членка, където е неговото постоянно пребиваване и където извършва дейност; когато застрахователният брокер или застрахователният агент е юридическо лице – държавата-членка, където е неговото седалище;

в) по смисъла на Глава единадесета – държавата-членка, в която застрахователят е получил лиценз.

21. **„Национално застрахователно бюро”** е професионална организация, която е създадена в съответствие с Препоръка № 5, приета на 25 януари 1949 г. от Подкомисията на Комисията по сухопътен транспорт на Икономическата комисия на ООН за Европа, и която обединява застрахователите, получили лиценз за извършване на застрахователна дейност на територията на една държава, които имат право да извършват застраховане по раздел II, т. 10 от приложение № 1, с изключение на застраховката “Отговорност на превозвача” по раздел II, т. 10.2 от приложение № 1.

22. **“Държава-членка, където е разположен риска”** е:

а) държавата-членка, където е разположен недвижимият имот, когато със застрахователния договор се покриват рискове относно недвижими имоти, в това число сгради и намиращите се в тях вещи, при условие, че се застраховат със същия договор;

б) държавата-членка, където е регистрирано моторното превозно средство, когато застраховката се отнася до рискове, свързани с моторно превозно средство от всякакъв

вид. Когато моторно превозно средство се доставя от една държава-членка в друга, счита се че рискът е разположен в държавата по местоназначението от момента на приемане на доставката от приобретателя, за период от 30 дни, дори моторното превозно средство да не е било формално регистрирано;

в) държавата-членка, в която застрахованият е сключил застрахователен договор във връзка с рискове по пътуване или туризъм, при условие, че максималната продължителност на договора не надхвърля четири месеца;

г) във всички останали случаи рискът е разположен в:

аа) държавата-членка, където е постоянното пребиваване на физическото лице, което е сключило застраховката, или

бб) държавата-членка, където се намира седалището на юридическото лице или на неговия клон, сключили застрахователния договор.

23. **“Съзастраховане в рамките на Европейския съюз”** е съзастраховане, при което се покриват големи рискове по смисъла на т. 32, когато са налице следните допълнителни условия:

а) размерът на риска - предмет на застраховката, налага участието на повече от един застраховател за неговото покриване;

б) рискът - предмет на застраховката, се покрива по силата на един договор и при една премия за един и същ период от двама или повече застрахователи (съзастрахователи), всеки от които отговаря пряко пред застрахования за определена част от застрахователното обезщетение;

в) един от съзастрахователите е водещ съзастраховател и определя сроковете и условията по застрахователния договор (застраховката), както и размера на премийните ставки;

г) покритият риск е в рамките на Европейския съюз;

д) за целите на покритието на този риск, се счита, че водещият съзастраховател покрива целия риск; и

е) поне един от съзастрахователите – страна по съзастрахователния договор, има седалище в държава-членка, различна от държавата-членка по седалището на водещия съзастраховател, или е страна по договора чрез клон, чието седалище е в такава държава-членка.

24. **“Цедент”** е застраховател или презастраховател, който прехвърля всички или част от рисковете по сключени застрахователни договори и плаща презастрахователни премии на презастраховател.

25. **“Отложени аквизиционни разходи”** са аквизиционните разходи, отнасящи се до неизтеклия период на застрахователно покритие по действащи към края на отчетния период и влезли в сила през същия период застрахователни договори, които са пренесени в следващи отчетни периоди.

26. **“Аквизиционни разходи”** са разходите, произтичащи от сключване или подновяване на застрахователни договори и могат да бъдат:

а) преки - аквизиционни комисиони (не се включват инкасовите комисиони при плащането на периодични премии по дългосрочни застраховки по раздел I от приложение № 1), разходи за изготвяне на застрахователни договори и за включването им в портфейла;

б) косвени - за реклама и административни разходи, свързани с изготвянето на оферти, сключването на договори и подновяването на вече сключени договори.

27. **“Откупна стойност”** е договорената сума по застраховките по раздел I, т. 1, 2, 3 и 5 от приложение № 1, която застрахователят ще изплати на застрахования или на третото ползващо се лице при предсрочно прекратяване на договора.

28. **„Членове на семейството”** са съпруг, съпруга, деца до 18-годишна възраст, а ако продължават образованието си - до 26-годишна възраст, а ако са недееспособни или трайно нетрудоспособни - независимо от възрастта.

29. **“Големи рискове”** са рисковете по видовете застраховки по раздел II от приложение № 1, както следва:

- а) по т. 4, 5, 6, 7, 11 и 12 във всички случаи;
- б) по т. 14 и 15, когато застрахованият осъществява търговска дейност или свободна професия и рисковете са свързани с тази дейност или професия;
- в) по т. 3, 8, 9, 10, 13 и 16 при условие, че застрахованият отговаря на поне два от следните три критерия:
 - аа) балансово число: повече от 12, 4 млн.лева;
 - бб) нетен оборот: повече от 25, 6 млн.лева;
 - вв) среден брой на наетите от застрахования лица през финансовата година – 250 души.

Ако застрахованият е част от група, за която се съставят консолидирани финансови отчети съгласно чл. 37, ал. 2 от Закона за счетоводството, критериите по буква “в” се прилагат на базата на консолидирания финансов отчет.

30. **“Траен носител”** е хартиен носител, дискета, компакт диск и всеки друг носител, който дава възможност на ползвателя да съхранява информация, адресирана лично до него, по начин, който осигурява бъдещ достъп до тази информация за период от време, съответстващ на целите, за които е предоставена, и който позволява възпроизвеждането на тази информация, без тя да бъде променяна.

31. **“Приемаща държава-членка”** е:

- а) държавата-членка, която не е държава-членка по произход и където застрахователят има клон;
- б) държавата-членка, където застрахователният брокер или застрахователният агент има клон или предоставя услуги.

32. **“Трето ползващо се лице”** е наследник на застрахован или друго лице, посочено от застрахования в застрахователния договор като имащо право да получи пълния размер или част от застрахователното обезщетение или застрахователната сума.

33. **“Период на застрахователно покритие”** е периодът, през който застрахователят покрива застрахователния риск .

34. **“Застрахователен интерес”** е правно призната необходимост от защита срещу последиците от застрахователно събитие.

35. **„Автомобилист”** е собственикът, ползвателят, държателят или водачът на моторно превозно средство, който във връзка с притежаването или използването му може да причини вреди на трети лица.

36. **“Сертификат „Зелена карта”**” е международен сертификат за застраховка, издаден от името на национално бюро по т. 22 в съответствие с Препоръка № 5, приета на 25 януари 1949 г. от Подкомитета на Комитета по сухопътен транспорт на Икономическата комисия на ООН за Европа.

37. **„Повторно нарушение”** е нарушение, извършено в едногодишен срок от влизане в сила на наказателното постановление, с което е наложено наказание за същия вид нарушение.

38. **„Системни нарушения”** са три или повече административни нарушения по този кодекс или актовете по прилагането му, извършени в срок от една година или три и повече еднакви административни нарушения, извършени в срок от три последователни години.

§ 2. Документите, които се изискват по реда на този кодекс и които са издадени на език, различен от българския, трябва да бъдат съпроводени от превод на български език и легализирани в съответствие с изискванията на действащото законодателство. При несъответствие между текстовете за верни се приемат данните в превода на български език.

§ 3. (1) Минималните размери по чл. 82, ал. 1 и 3 се осъвременяват годишно, като стойността им в евро се увеличава с процентното увеличение на Европейския индекс на потребителските цени, публикуван от Евростат, при условие, че този процент надхвърля 5 на сто от датата на последното преизчисляване. Резултатът се закръгля на горе до пълни 100 000 евро.

(2) Минималните размери на застрахователната сума на задължителната застраховка и на собствените средства на застрахователния посредник се осъвременяват на всеки пет години, като стойността им в евро се увеличава с процентното увеличение на Европейския индекс на потребителските цени, публикуван от Евростат, за периода от последното осъвременяване. Първото осъвременяване ще се извърши към 15.01.2008 г. Резултатът се закръгля до цяло евро.

(3) Минималните размери на застрахователната сума по чл. 266 съответно по §, 25 ал. 2 се осъвременяват на всеки пет години считано от 11.07.2005 г. с Европейския индекс на потребителските цени, като се увеличават с процентното посочено от този индекс и резултатът се закръгля на горе до пълни 10 000 евро.

(3) Комисията своевременно изготвя предложения до Народното събрание за изменение на разпоредбите на този кодекс в съответствие с ал. 1 -3.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 4. (1) Издадените по реда на Закона за застраховането разрешения за извършване на застрахователна и презастрахователна дейност и допълнителни разрешения за нови видове застраховки запазват действието си, като след влизането в сила на този кодекс имат действие на лиценз, съответно на допълнителен лиценз по смисъла на чл. 29. Издадените разрешения и допълнителни разрешения по т. 10 – 13 на Раздел II, буква «А» от Приложение № 1 към чл. 6, ал. 2 от Закона за застраховането съответстват на лиценз т. 10 – 13 по на Раздел II, буква «А» от Приложение № 1.

(2) Заварените застрахователните дружества и презастрахователи привеждат капитала си в съответствие с изискванията на този кодекс до 1 януари 2007 г.

(3) Заварените застрахователни дружества и презастрахователи привеждат акциите си в съответствие с изискванията на чл. 12, ал. 4 в срок до 6 месеца от влизането на този кодекс в сила.

(4) Заварените застрахователи и презастрахователи, приемат и представят в комисията актовете и документите по чл. 57, ал. 1, 62, ал. 8, 90, ал. 7, 98, ал. 2, 104, ал. 2, правилата за организацията и управлението на информационната система, създават специализираната службата за вътрешен контрол избират нейния ръководител и привеждат останалата част от дейността си в съответствие с разпоредбите на този кодекс в срок от шест месеца от неговото влизане в сила.

(5) Заварените застрахователни дружества, които са получили разрешение по т. 10, на Раздел II, буква «А» от Приложение № 1 към чл. 6, ал. 2 от Закона за застраховането, са длъжни в срок от шест месеца от влизането в сила на този кодекс да покрият изискванията съгласно устава на Националното бюро на българските автомобилни застрахователи и да станат негови членове. След изтичане на срока по изречение първо комисията по предложение на заместник-председателя отнема лиценза по т. 10.1 на Раздел II, буква «А» на приложение № 1 на застрахователите, които не са били приети за членове в Националното бюро на българските автомобилни застрахователи. Лицензът по т. 10.2 на Раздел II, буква «А» на приложение № 1 запазва действието си, освен ако не са налице основания за неговото отнемане. Решението на комисията не подлежи на обжалване.

(6) Застрахователите, които имат лиценз по т. 10.1 от Раздел II, буква „А” на Приложение № 1 представят в комисията и в Гаранционния фонд списъците на представителите за уреждане на претенции, назначени в държавите-членки не по-късно от

датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

§ 5 (1) Наредбата по чл. 95, ал. 2, т. 5, ал. 3 и чл. 97, ал. 6 се приема в едногодишен срок от влизане в сила на този кодекс. Първият изпит за придобиване на актюерска правоспособност се провежда в шестмесечен срок от нейното влизане в сила

(2) В тригодишен срок от влизане в сила на този кодекс застрахователите и презастрахователите са длъжни да сключат договори за актюерско обслужване с лица с призната правоспособност на отговорен актюер.

(3) До изтичане на срока по ал. 2, лицата които са били одобрени за актюери на застраховател в производството за издаване на разрешение по чл. 25 от Закона за застраховането или по реда на чл. 10, ал. 4 от Закона за застраховането могат да изпълняват задълженията на отговорен актюер при извършване на актюерското обслужване на застраховател или презастраховател, както и да бъдат избирани за отговорни актюери в застрахователи или презастрахователи. До изтичане на срока по ал. 2 за отговорни актюери на застрахователи и презастрахователи могат да бъдат избирани лица, които са били одобрявани за актюери на здравноосигурителни дружества или са били лицензирани за актюери пенсионноосигурителни дружества и управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване.

§ 6. (1) Заварените застрахователни посредници привеждат дейността си в съответствие с изискванията на този кодекс в срок 3 месеца от влизането му в сила.

(2) Заварените застрахователни брокери, които извършват дейност по застрахователно посредничество в продължение на повече от пет години подават заявление за вписване в регистъра на комисията по чл. 30, ал. 1, т. 9 от Закона за Комисията за финансов надзор в срок 3 месеца от влизането в сила на този кодекс.

(3) За заварените застрахователни брокери извън тези по ал. 2 комисията приема наредбата по чл. 157, ал. 7 и организира провеждането на изпит в срок от шест месеца от влизане на този кодекс в сила.

(4) Застрахователите са длъжни в шестмесечен срок от влизането на този кодекс в сила да подновят договорите за застрахователно агентство с агентите, които са избрали да работят за тях и са преминали успешно обучението и изпита по чл. 168, ал. 2.

(5) В срока по ал. 4 застрахователите подават заявление за вписване в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 9 от Закона за Комисията за финансов надзор на застрахователните агенти, с които имат сключени договори за застрахователно агентство по ал. 1 и които отговарят на изискванията на този кодекс. Към заявлението се прилага копие от сключената застрахователна полица по чл. 167, ал. 2 или декларация по чл. 167, ал. 4 за всеки застрахователен агент.

Застрахователите извършват обучението и провеждат изпитите на застрахователните агенти, които работят за тях, както и представят списъците по чл. 170, ал. 2, заедно с

§ 7. Заварените производства пред комисията или пред заместник-председателя при влизането на този кодекс в сила продължават по реда на отменения Закон за застраховането.

§ 8. (1) Заварените застрахователи по смисъла на § 1, т. 11 от Допълнителните разпоредби на Закона за застраховането завършват производствата по ликвидация съответно по несъстоятелност по реда на отменения Закон за застраховането.

(2) За лица по ал. 1, които нямат достатъчно средства за покриване на разностите по ликвидацията или несъстоятелността, по искане на замесник-председателя съдът с решението за обявяване в несъстоятелност постановява и заличаването на дружеството. Синдик не се назначава.

(3) За лица по ал.1, които според събраните доказателства нямат нито средства, нито задължения съдът по искане на заместник-председателя постановява заличаване на дружеството.

(4) За лица по ал. 1, чиято ликвидация или несъстоятелност е приключила с уреждане на задълженията към трети лица заместник-председателят издава решение за прекратяване на ликвидацията. Отношенията между акционерите се уреждат по Търговския закон.

§ 9 (1) До датата на влизането в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз по смисъла на този кодекс „държавите-членки“ ще се считат за трети държави, като за тях и за лицата от тях се прилагат разпоредбите, относно третите държави.

(2) След датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз дейността на клон на застраховател със седалище в държава-членка, получил разрешение по чл. 36 от Закона за застраховането или лиценз по чл. 41 от този кодекс се извършва при условията на свободата на установяване.

(3) До датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз техническите резерви по застрахователни договори, покриващи рискове в Република България, се покриват с активи, разположени на територията на Република България.

(4) В случаите по ал. 1 застрахователят може да покрива техническите резерви с активи, разположени в чужбина след получаване на разрешение от заместник-председателя.

(5) До датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз собствените средства на клон на застраховател от трета държава се инвестират в Република България.

(6) До датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз минималната застрахователна сума по чл. 156 и чл. 167 (2) и (3) е 200 000 лв. за всяко застрахователно събитие и 300 000 лв. за всички застрахователни събития за една година;

(7) Не по-късно от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз Комисията за финансов надзор уведомява Комисията на Европейския съюз за желанието на Република България да бъде уведомявана в съответствие с чл. 6, ал. 1 от Директива 2002/92/ЕО, за намерението на застрахователни посредници от държави-членки да извършват дейност в Република България при условията на свободата на установяване или свободата на предоставяне на услуги.

(8) До датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз застрахователният договор за задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите осигурява покритие на територията на Република България. За застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите за чужбина „Зелена карта“ се сключва отделен договор.

§ 10. (1) Комисията приема наредбите и правилниците по прилагането на този кодекс.

(2) Приетите подзаконовни нормативни актове по прилагането на Закона за застраховането запазват действието си, доколкото не противоречат на този кодекс.

(3) Комисията приема подзаконовите нормативни актове по този кодекс, както и измененията и допълненията в актовете по ал. 2 - в случай, че не се налага тяхната изрична отмяна, в срок от една година от влизане в сила на този кодекс, доколкото не е уредено друго.

§ 11. Законът за застраховането (обн., ДВ, бр. 86 от 1996 г.; доп., бр. 1 от 1997 г.; Решение № 6 на Конституционния съд на РБ от 25.02.1997 г. - бр. 21 от 1997 г.; изм. и доп., бр. 58 от 1997 г.; изм., бр. 21 от 1998 г.; доп., бр. 52 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 93 от 1998 г., бр. 132 от 1998 г., бр. 88 от 1999 г.; доп., бр. 83 от 2000 г.; изм., бр. 97 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 1 от 2001 г.; изм., бр. 102 от 2001 г., бр. 110 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 96 от 2002 г.; доп., бр. 107 от 2002 г.; изм., бр. 8 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 85 от 2004 г.) се отменя.

§ 12. В Закона за Комисията за финансов надзор (обн., ДВ, бр. 8 от 2003 г.; изм., бр. 31 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 67 от 2003 г.; изм., бр. 112 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 85 от 2004 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 10 се правят следните изменения и допълнения:

а) създава се нова ал. 4:

“(4) При предсрочно прекратяване на мандата на заместник-председателя комисията, по предложение на председателя, определя друг член за негов заместник, който изпълнява правомощията му до встъпване в длъжност на новия заместник-председател.”;

б) досегашната ал. 4 става ал. 5.

2. В чл. 13, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

а), т. 12, 13, 14, 15 и 16 се отменят;

б) създава се нова точка 21

„21. осъществява други правомощия изрично предвидени със закон.”.

3. В чл. 16 се правят следните изменения и допълнения:

а) в ал. 1:

аа) точка 2 се отменя;

бб) в т. 3 думите “ чл. 9 от Закона за застраховането” се заменят с “ чл. 16 от Кодекса за застраховане”;

вв) в т. 4 думите “вливане на застрахователи и продажба на предприятие на застраховател в ликвидация” се заличават;

гг) точка 5 се изменя така:

“5. вписва, отказва вписване и заличава застрахователен брокер и застрахователен агент от регистъра на комисията;”

дд) точка 6 се изменя така

„6. одобрява лицата по чл. 13, чл. 22 и чл. 26 от Кодекса за застраховането;”

ее) точки 7 и 8 се отменят;

жж) т. 13 се изменя така:

„13. одобрява или предписва създаването на други технически резерви по смисъла на чл. 68 от Кодекса за застраховането”;

зз) в т. 17 след думата “застрахователите” се поставя запетая и съюзът “и” се заличава, а след думите “застрахователните брокери” се добавя “и застрахователните агенти”;

ии) точка 20 се отменя;

б) Алинея 2 се изменя така:

“(2) Предложението по чл. 13, ал. 1, т. 5 – за издаване на лиценз и по т. 6 – за преобразуване се прави не по-късно от 1 месец преди изтичане на срока за произнасяне на комисията, а при доброволно прекратяване на застраховател - не по-късно от 14 дни преди изтичане на срока за произнасяне на комисията, и към него се прилагат всички необходими документи.”

4. В чл. 18 ал. 3 се изменя така:

„(3) По писмено искане от председателя на комисията, за целите на упражнявания от комисията надзор, банките са длъжни да предоставят информация за авоарите и операциите по сметките и влоговете на поднадзорните лица, както и на други лица, за които има данни, че нарушават разпоредбите на този закон, Кодекса за застраховане, Кодекса за социално осигуряване, Закона за публичното предлагане на ценни книжа, Закона за здравното осигуряване или Закона за дружествата със специална инвестиционна цел. Предоставянето на информация по изречение първо не може да бъде отказано или ограничено по съображения за банкова или търговска тайна.”

5. Членове 24 и 25 се изменят така:

“Професионална тайна

Чл. 24. (1) Информацията, която комисията създава и получава във връзка с изпълнение на нейните функции и която представлява търговска, банкова или друга защитена от закона тайна или чието разгласяване ще увреди търговския интерес на поднадзорните лица, е професионална тайна. Професионалната тайна не представлява служебна тайна по смисъла на Закона за защита на класифицираната информация.

(2) Не е професионална тайна информацията, която подлежи на публично огласяване според този или друг закон.

(3) Членовете на комисията и служителите от нейната администрация са длъжни да пазят професионалната тайна, включително след освобождаването им от длъжност, съответно прекратяването на трудовите им правоотношения.

(4) Алинея 3 се прилага съответно и за одитори и всички други лица, изпълняващи функции, възложени им от комисията.

(5) Информацията, представляваща професионална тайна, може да бъде използвана от комисията и нейните органи само във връзка с изпълнение на нейните функции:

1. за проверка спазването на изискванията за издаване на предвидените в Закона за публичното предлагане на ценни книжа, Кодекса за застраховане, Кодекса за социално осигуряване и Закона за здравното осигуряване разрешения (лицензи) за извършване на дейност, регулирана от тези закони, както и за осъществяването на надзор върху извършването на тази дейност;

2. за налагане на принудителни административни мерки и административни наказания;

3. при съдебно обжалване на актовете на комисията и нейните органи.

Разкриване на професионална тайна

Чл. 25. (1) Информация, представляваща професионална тайна, може да се разкрива само:

1. пред органите на съда, прокуратурата, следствието и полицията по установения в закона ред;

2. пред органите за банков надзор и Агенцията за финансово разузнаване при условия и по ред, определени със съвместни инструкции, доколкото това е необходимо за изпълнение на функциите им;

3. пред одитори, извършващи одит на поднадзорни лица, Фонда за компенсиране на инвеститорите в ценни книжа и Националното гаранционно бюро, доколкото това е необходимо за изпълнение на функциите им;

4. с изричното писмено съгласие на лицето, за което се отнася;

5. като обобщени данни по начин, който не позволява индивидуализиране на лицата, за които се отнася.

(2) Информация, отнасяща се до здравословното състояние на физически лица, получена във връзка с осъществяването на финансов надзор, може да се разкрива само с тяхно изрично писмено съгласие или по разпореждане на съда при наличие на данни за извършено престъпление.

(3) Лицата и органите по ал. 1 са длъжни да пазят поверителността на получената информация.

(4) Информация, представляваща професионална тайна, може да се предоставя на органите на държава-членка, осъществяващи финансов надзор, при условие, че те пазят поверителността на получената информация и я използват само във връзка с изпълнение на техните функции:

1. за проверка за спазването на изискванията за издаване на разрешения за извършване на дейност на финансовите пазари, както и за осъществяването на надзор върху извършването на тази дейност;

2. за налагане на санкции;

3. при обжалване по административен или съдебен ред на техните актове.

(5) Информация, представляваща професионална тайна, може да се предоставя на чуждестранен орган от трета държава, осъществяващ финансов надзор, въз основа на споразумение за сътрудничество и обмен на информация и при условие, че органът, на който се предоставя информацията:

1. осигурява поне същото равнище на поверителност на предоставената информация;

2. има правомощие и е съгласен да предоставя информация от същия вид при поискване от комисията;

3. има потребност от исканата информация за осъществяване на неговите надзорни функции.

(6) Комисията може да предоставя по реда на ал. 5 информация, представляваща професионална тайна, получена от органите на държава-членка, осъществяващи финансов надзор, само с тяхното изрично съгласие и за целите, за които е дадено съгласието.”

6. В чл. 30, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

а) точка 7 се изменя така:

“7. застрахователи и презастрахователи;”

б) в т. 9 накрая на текста се добавя “и застрахователните агенти.”

в) създава се точка 12:

„12. лицата, които имат призната правоспособност на отговорен актьор.”

7. В § 1 от допълнителната разпоредба се създават т. 7 и 8:

“7. “Държава-членка” е държава, която е членка на Европейския съюз или друга държава, която принадлежи към Европейското икономическо пространство.

8. “Трета държава” е държава, която не е държава-членка по смисъла на т. 7.”

8. В приложението към чл. 27, ал. 2 се правят следните изменения и допълнения:

а) т. 2.1 се изменя така:

2.1. За издаване на лиценз на акционерно дружество или клон на застраховател със седалище в трета държава:

а) за извършване на застраховане по живот и злополука 30 000 лв. и по 2000 лв. за всеки вид застраховка;

б) за извършване на застраховане по имуществени застраховки 90 000 лв. и по 3000 лв. за всеки вид застраховка”

в) за извършване на презастраховане или на застраховане и презастраховане 120 000 лв. и и презастраховане по 4000 лв. за всеки вид застраховка

б) в т. 2.2 думите “разрешение за извършване на застрахователна дейност” се заменя с “лиценз за извършване на застраховане”;

в) точка 2.3 се изменя така:

“2.3. За вписване на застрахователен брокер в регистъра 5000 лв.”;

г) създава се т. 2.3а:

“2.3а. За разширяване на обхвата на лиценза с допълнителен лиценз по

а) застраховане за извършване на застраховане по живот и злополука 30 000 лв. и по 2000 лв. за всеки вид застраховка;

б) застраховане за извършване на застраховане по имуществени застраховки 90 000 лв. и по 3000 лв. за всеки вид застраховка;

в) презастраховане 120 000 лв. и и презастраховане по 4000 лв. за всеки вид застраховка.”

д) основният текст на т. 2.6 се изменя така:

“2.6. За разширяване обхвата на лиценза с допълнителен лиценз за нов вид застраховка на застрахователно акционерно дружество или клон на застраховател със седалище в трета държава”;

е) основният текст на точка 2.7. се изменя така:

“За разширяване обхвата на лиценза с допълнителен лиценз за нов вид застраховка на взаимозастрахователна кооперация”;

ж) в т. 2.9 се правят следните изменения:

аа) основният текст на буква „а” се изменя така:

„а) за издаване на лицензи и разрешения за извършване на дейност по застраховане, презастраховане, застраховане и презастраховане, за разширяване на обхвата на издаден лиценз с допълнителен лиценз за сливане, вливане, разделяне отделяне на застрахователи (презастрахователи)”

бб) основният текст на буква “б” се изменя така:

„б) по заявление за вписване на застрахователен брокер”;

вв) основният текст на буква “в” се изменя така:

“в) за разширяване обхвата на лиценза с допълнителен лиценз за нов вид застраховка”;

з) точка 4.7 и точка 4.8, буква „б” се отменят:

и) създава се точка 5.

„ 5 „За признаване на правоспособност на отговорен актюер:

а) за явяване на изпит 300 лв.

б) признаване на правоспособността и издаване на сертификат 200 лв.”:

9. Навсякъде в закона думите “Закона за застраховането” се заменят с “Кодекса за застраховане”.

§ 13. В Закона за здравното осигуряване (обн., ДВ, бр. 70 от 1998 г.; изм., бр. 93 от 1998 г.; бр. 153 от 1998 г.; бр. 62 и 65 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 67 от 1999 г.; изм., бр. 69 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 110 и 113 от 1999 г.; бр. 64 от 2000 г.; доп., бр. 41 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 1 и 54 от 2002 г.; доп., бр. 74 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 107 от 2002 г.; доп., бр. 112 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 119 от 2002 г.; изм., бр. 120 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 8 от 2003 г.; доп., бр. 50 от 2003 г.; изм., бр. 107 от 2003 г.; доп., бр. 114 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 28 от 2004 г.; доп., бр. 38 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 49 от 2004 г.; изм., бр. 70 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 85 и 111 от 2004 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 82, ал. 4, т. 1 думите “приложение № 1 към чл. 6, ал. 2 от Закона за застраховането” се заменят с “приложение № 1 от Кодекса за застраховане.”

2. В чл. 84, ал. 5 думите “Закона за застраховането” се заменят с “Кодекса за застраховане.”

3. В чл. 94 ал. 2 се изменя така:

“(2) Не може да бъде акционер в здравноосигурително дружество, пряко или чрез свързани лица, лице, за което може да се направи обоснован извод, че може да използва дейността по доброволно здравно осигуряване за постигане на цели, несъвместими с целите и принципите, прогласени в чл. 82, ал. 3 от този закон и в чл. 11 от Закона за Комисията за финансов надзор”.

4. В чл. 95, ал. 2, т. 6 думите “§ 1, т. 10 от Закона за застраховането” се заменят с “§ 1, т. 12.1 и т. 12.2 Кодекса за застраховането”.

5. В чл. 97, ал. 2 се правят следните изменения:

а) точка 9 се изменя така:

“9. отговаря на условията на чл. 94, ал. 2”;

б) точка 10 се изменя така:

“10. не е съдружник или акционер, както и член на управителен или контролен орган на търговско дружество, за което е налице хипотезата на чл. 94, ал. 2”.

6. В чл. 97 ал. 5 се отменя

7. Създават се членове 97а, 97б и 96в:

„Чл. 97а. (1) Актюерското обслужване на здравноосигурително дружество се извършва от отговорен актюер. Отговорен актюер е физическо лице с призната правоспособност, което организира, ръководи и отговаря за актюерското обслужване на здравноосигурителното дружество.

(2) Отговорният актюер трябва да:

1. не е осъждан за умишлено престъпление от общ характер;

2. не е бил в последните три години преди определената от съда начална дата на неплатежоспособността член на управителен или контролен орган или неограничено отговорен съдружник в дружество, за което е открито производство по несъстоятелност, или в прекратено поради несъстоятелност дружество, ако са останали неудовлетворени кредитори;

3. не е обявяван в несъстоятелност и да не се намира в производство по несъстоятелност;

4. не е лишен от право да заема материалноотговорна длъжност.

5. има висше образование с придобита образователно-квалификационна степен не по-ниска от магистър с покрит хорариум по висша математика, съгласно изисквания определени в наредба на комисията;

6. има поне тригодишен опит като актюер на застраховател, презастраховател, здравноосигурително дружество, пенсионноосигурително дружество, в органи осъществяващи надзор върху дейността на тези лица, или като хабилитиран преподавател по животозастраховане или актюерство;

7. е с призната правоспособност на отговорен актюер от комисията след успешно полагане на изпит;

(3) Редът и условията за провеждането на изпита и признаването на правоспособността по ал. 2, т. 7 се определя с наредба на комисията. За целите на този закон се признава правоспособността на отговорния актюер, призната по реда на Кодекса за застраховането или по Кодекса за социално осигуряване когато положеният изпит за правоспособност включва преценка на знанията в областта на здравното осигуряване..

(4) По предложение на заместник-председателя комисията отнема правоспособността на отговорен актюер, ако се установи, че той:

1. е престанал да отговаря на изискванията по ал. 2, т.1 – 4;

2. при извършване на дейност по актюерско обслужване на здравноосигурително дружество е извършил груби или системни нарушения на този кодекс или на подзаконовите актове по неговото прилагане;

3. е представил неверни данни или документи с невярно съдържание, въз основа на които е била призната правоспособността му.

(5) В случаите на отнемане на правоспособност по ал. 4 лицето може да иска признаване на правоспособност на отговорен актюер не по-рано от три години от влизане на решението в сила. С отнемането на правоспособност на някое отоснованията по ал. 4 се счита за отнета и правоспособността на лицето като отговорен актюер, призната по реда на Кодекса за застраховането или по Кодекса за социално осигуряване.

Чл. 97б (1) Отговорният актюер не може да бъде съпруг или роднина по права или по съребрена линия до четвърта степен включително или по сватовство до трета степен с друг член на управителен или контролен орган на здравноосигурителното дружество, както и да не е член на управителен или контролен орган на друго здравноосигурително дружество.

(2) Отговорният актюер се избира от общото събрание на здравноосигурителното дружество, пред което предварително удостоверява с декларация липсата на обстоятелства по ал. 1. Здравноосигурителното дружество уведомява заместник-председателя за взетото решение за избор на отговорен актюер в срок до седем дни от датата на вземане на решение като представя и заверено копие на декларация по предходното изречение.

(3) При промяна на обстоятелствата по ал. 1 или при отнемане на правоспособност на отговорен актюер по чл. 95 общото събрание на здравноосигурителното дружество е длъжно да освободи отговорния актюер и да избере нов в тримесечен срок от узнаване на обстоятелствата.

Чл. 97в. (1) Отговорният актюер отговаря за разработване на достатъчни по размер премии и за образуване на достатъчни по размер технически резерви, за правилното изчисляване на границата на платежоспособност, както и за коректното използване на актюерските методи в практиката на здравноосигурителното дружество.

(2) Във връзка с дейността по ал. 1 отговорният актюер:

1. изготвя и заверява справките на здравноосигурителното дружество във връзка с актюерската дейност;

2. изготвя годишен актюерски доклад – до 31 март на следващата година, за която се отнася отчетът по т.1.

(3) При изпълнение на задълженията си отговорният актюер има достъп до цялата необходима информация, а управителните органи и служителите на здравноосигурителното дружество са длъжни да му оказват съдействие.

(4) Актюерът уведомява незабавно комисията за всяко обстоятелство, което му е станало известно при изпълнение на неговите функции и което се отнася до здравноосигурителното дружество и съставлява съществено нарушение на този кодекс или актовете по прилагането му, или може да повлияе неблагоприятно върху осъществяването на дейността на здравноосигурителното дружество.

(5) В случаите по ал. 4 не се прилагат ограниченията за разкриване на информация, предвидени в закон, подзаконов нормативен акт или договор. Добросъвестното разкриване на информация от отговорния актюер пред комисията и заместник-председателя по ал. 4 не съставлява основание за понасяне на юридическа отговорност.

(6) Формата на актюерската заверка и формата и съдържанието на актюерския доклад и на справките, които отговорният актюер заверява, се определят с наредба на комисията.”

8. В чл. 99ж се правят следните изменения и допълнения:

а) в ал. 1 след думата “сливане” се поставя запетая и се добавя думата “вливане”;

б) алинея 2 се отменя;

в) алинея 3 се изменя така:

„(3) Преобразуването на здравноосигурителни дружества се извършва при условията и по реда на глава единадесета от Кодекса за застраховане и на Закона за Комисията за финансов надзор.”

9. В чл. 99з, ал. 4 думите “глава девета от Закона за застраховането” се заменят с “глава дванадесета, раздел I от Кодекса за застраховане”.

10. В чл. 99и, изречение второ думите “глава единадесета от Закона за застраховането” се заменят с “глава дванадесета, раздел II от Кодекса за застраховане”.

11. В чл. 99л се правят следните изменения и допълнения:

а) алинея 3 се изменя така:

“(3) Здравноосигурителните дружества са длъжни писмено да уведомяват Комисията за финансов надзор за:

1. всички нововъзникнали факти и обстоятелства, които подлежат на вписване в регистрите на Комисията за финансов надзор;

2. промените на вписаните обстоятелства в търговския регистър.”

б) създава се ал. 4:

“(4) Задължението по ал. 3 се изпълнява в 7-дневен срок от настъпването на фактите и обстоятелствата, като към уведомлението се прилагат документите, удостоверяващи извършената промяна. В случаите, когато съответният факт или обстоятелство подлежи на вписване в търговския регистър, срокът за уведомяване е 7 дни от постановяване на вписването.”

12. В преходните и заключителни разпоредби се създава § 19е

§ 19е (1) Наредбата по чл. 97а, ал. 2, т. 5, ал. 3 и чл. 97в, ал. 6 се приема в едногодишен срок от влизане в сила на Кодекса за застраховането. Първият изпит за придобиване на актюерска правоспособност се провежда в шестмесечен срок от нейното влизане в сила

(2) В тригодишен срок от влизане в сила на Кодекса за застраховането здравноосигурителните дружества са длъжни да сключат договори за актюерско обслужване с лица с призната правоспособност на отговорен актюер.

(3) До изтичане на срока по ал. 2, лицата които са били одобрени за актюери на здравноосигурително дружество в производството за издаване на разрешение по чл. 97 от Закона за здравното осигуряване или по реда на чл. 99 от Закона за здравното осигуряване могат да изпълняват задълженията на отговорен актюер при извършване на актюерското обслужване на здравноосигурително дружество, както и да бъдат избирани за отговорни актюери на здравноосигурителни дружества. До изтичане на срока по ал. 2 за отговорни актюери на здравноосигурителни дружества могат да бъдат избирани лица, които са били одобрявани за актюери на застрахователи или презастрахователи или са получили лиценз за актюери на пенсионноосигурителни дружества и управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване.

§ 14. В Търговския закон (обн., ДВ, бр. 48 от 1991 г.; изм., бр. 25 от 1992 г.; изм. и доп., бр. 61 и 103 от 1993 г., бр. 63 от 1994 г.; изм., бр. 63 от 1995 г.; изм. и доп., бр. 42 от 1996 г.; изм., бр. 59 от 1996 г.; изм. и доп., бр. 83 от 1996 г.; изм., бр. 86 и 104 от 1996 г.; бр. 58 от 1997 г.; изм. и доп., бр. 100 и 124 от 1997 г., бр. 21 от 1998 г., доп., бр. 39 и 52 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 70 от 1998 г., изм., бр. 33 от 1999 г., доп., бр. 42 от 1999 г.; изм., бр. 64 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 81 от 1999 г.; изм., бр. 90 от 1999 г.; доп., бр. 103 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 114 от 1999 г., бр. 84 от 2000 г.; изм., бр. 28 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 61 от 2002 г.; доп., бр. 96 от 2002 г.; изм., бр. 19 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 31 и 58 от 2003 г.) глава двадесет и седма “Договор за застраховка” се отменя.

§ 15. В Закона за местните данъци и такси (обн., ДВ, бр. 117 от 1997 г.; изм. и доп., бр. 71 от 1998 г.; изм., бр. 83 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 105 от 1998 г., бр. 153 от 1998 г.; изм., бр. 103 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 34 и 102 от 2000 г., бр. 109 от 2001 г., изм., бр. 28 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 45 от 2002 г., бр. 56 и 119 от 2002 г.; изм., бр. 84 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 112 от 2003 г., бр. 6 от 23.01.2004 г.; доп., бр. 18 от 2004 г.; изм., бр. 36 от 2004 г.; доп., бр. 70 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 106 от 2004 г.) в § 1, т. 19 от допълнителната разпоредба се изменя така:

“19. “Застрахователна стойност” на превозно средство е пазарната цена, срещу която вместо застрахованото имущество може да се купи друго от същия вид и качество към момента на издаване на удостоверение за застрахователната стойност на вещта”.

§ 16 В Закона за експортното застраховане (обн., ДВ, бр. 61 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 112 от 2001 г., бр. 92 от 2004 г.) в чл. 10а думите “Закона за застраховането” се заменят с “Кодекса за застраховането”.

§ 17. В Закона за данък върху добавената стойност (обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.; попр., бр. 1 от 1999 г.; доп., бр. 44 от 1999 г.; изм., бр. 62 от 1999 г.; доп., бр. 64 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 103 от 1999 г.; бр. 111 от 1999 г.; доп., бр. 63 и 78 от 2000 г.; изм. и доп., бр. 102 от 2000 г., бр. 109 от 2001 г.; изм., бр. 28 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 45 и 117 от 2002 г.; доп., бр. 37 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 42 от 2003 г.; изм., бр. 86 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 109 от 2003 г.; бр. 53 от 2004 г.; изм., бр. 70 от 10.08.2004 г.; изм. и доп., бр. 108 от 2004 г.) в чл. 37 след думата “застраховател” се добавят думите “и презастраховател”, думите “Закона за застраховането” се заменят с “Кодекса за застраховането”, а думите “застрахователни помощници (агенти)” се заменят със “застрахователни агенти”.

§ 18. В Закона за корпоративното подоходно облагане (обн., ДВ, бр. 115 от 1997 г., попр., бр. 19 от 1998 г.; доп., бр. 21 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 153 от 1998 г.; изм., бр. 12 от 1999 г.; доп., бр. 50 от 1999 г.; изм., бр. 51 от 1999 г.; доп., бр. 64 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 81 от 1999 г.; изм., бр. 103 от 1999 г.; доп., бр. 110 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 111 от 1999 г., бр. 105 от 19.12.2000 г.; доп., бр. 108 от 2000 г.; бр. 34 от 6.04.2001 г.; изм. и доп., бр. 110 от 2001 г.; бр. 45 от 2002 г., доп., бр. 61 и 62 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 119 от 2002 г., изм., бр. 42 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 109 от 2003 г.; доп., бр. 18 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 53 и 107 от 2004 г.) в § 1, т. 47 от допълнителните разпоредби думите “застрахователни дружества, взаимозастрахователни кооперации” се заменят с “застрахователи и презастрахователи”, а думите “Закона за застраховането” се заменят с “Кодекса за застраховането”.

§ 19. В Закона за облагане доходите на физическите лица (обн., ДВ, бр. 118 от 1997 г.; Решение № 6 на Конституционния съд на РБ от 19.03.1998 г. - бр. 35 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 71 и 153 от 1998 г.; доп., бр. 50 от 1999 г.; изм., бр. 103 от 1999 г.; изм. и доп., бр. 111 от 1999 г., бр. 105 от 2000 г., бр. 110 от 2001 г.; доп., бр. 40 от 2002 г.; изм., бр. 45 от 2002 г., доп.; бр. 61 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 118 от 2002 г.; изм., бр. 42 и 67 от 2003 г., доп., бр. 95 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 112 от 2003 г.; изм., бр. 36 и 37 от 2004 г.; изм. и доп.; бр. 53 от 2004 г.; изм., бр. 70 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 108 от 2004 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 12, ал. 1 т. 3 думите “застрахователните резерви” се заменят с “техническите резерви”;

2. В допълнителната разпоредба се правят следните изменения:

а) в т. 48 думите “застрахователните резерви” се заменят с “техническите резерви”;

б) в т. 49 думите “Търговския закон” се заменят с “Кодекса за застраховането”;

в) в т. 50 думите “по Раздел I, буква “А”, т. 1, 2 и 3 на приложение № 1 към чл. 6, ал. 2 от Закона за застраховането” се заменят с “по Раздел I, т. 1, 2 и 3 на приложение № 1 към чл. 9, ал. 1 от Кодекса за застраховането”.

§ 20. В Закона за мерките срещу изпирането на пари (обн., ДВ, бр. 85 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 1 от 2001 г.; изм., бр. 102 от 2001 г.; изм. и доп., бр. 31 от 4.04.2003 г.) се правят следните изменения:

1. В чл.3, ал.2, т.2 се изменя така:

„2. Застрахователи и презастрахователи със седалище в Р България; застрахователи от държава-членка на ЕС или държава, страна по Споразумението за Европейско икономическо пространство, които осъществяват дейност на територията на Р България; застрахователи със седалище в държави, различни от посочените, получили лиценз от Комисията за финансов надзор да осъществяват дейност в Р България чрез клон.”

2. В чл. 4, ал. 12 думите “към чл. 6, ал. 2 от Закона за застраховането” се заменят с “Кодекса за застраховането”.

§21 В Закона за движението по пътищата (Обн., ДВ, бр. 20 от 5.03.1999 г., в сила от 1.09.1999 г., изм., бр. 1 от 4.01.2000 г., изм. и доп., бр. 43 от 26.04.2002 г., в сила от 26.04.2002 г., бр. 76 от 6.08.2002 г., доп., бр. 16 от 18.02.2003 г., бр. 22 от 11.03.2003 г., изм. и доп., бр. 6 от 23.01.2004 г., изм., бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм. и доп., бр. 85 от 28.09.2004 г., изм., бр. 115 от 30.12.2004 г., в сила от 1.01.2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 125 се създава нова т. 8 със следното съдържание:

„8. когато произшествието е с един участник и моторното превозно не е в състояние да се придвижи на собствен ход, поради причинените му произшествия вреди”

2. В чл. 125а се правят следните изменения и допълнения:

а) създава се нова алинея 1:

„1. Службите за контрол на Министерство на вътрешните работи издават протокол за посещението по чл. 125 на мястото на пътнотранспортното произшествие. Екземпляр от протокола се изпраща служебно, в десетдневен срок от издаването му, на астрахователя на виновния за произшествието водач, посочен в протокола.”

б) досегашната ал. 1 става ал. 2, като се изменя така:

„2. Министърът на вътрешните работи и Комисията за финансов надзор определят с наредба документите, реда за съставянето им при пътнотранспортни произшествия в случаите по чл. 125 и реда за информиране, съгласно предходната алинея.”

в) досегашната ал. 2 става ал. 3.

3. В член 171, т. 2, буква „в” думите „задължителната застраховка „Гражданска отговорност”” се заменят с думите „„Гражданска отговорност” на автомобилистите”.

4. Създава се нов член 171а със следното съдържание:

„Чл. 171а. Моторно превозно средство, за което не е сключена задължителната застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите до три месеца от датата, на която е възникнало задължението за сключване или подновяване на застраховката, се спира временно от движение, до сключването ѝ.”

§ 22 В Закона за публичното предлагане на ценни книжа (обн., ДВ, бр. 114 от 1999 г., изм., бр. 63 от 2000 г., бр. 92 от 2000 г., бр. 28 от 2002 г., изм. и доп., бр. 61 от 2002 г., изм., бр. 93 от 2002 г., бр. 101 от 2002 г., бр. 8 от 2003 г., доп., бр. 31 от 2003 г., изм., бр. 67 от 2003 г., доп., бр. 71 от 2003 г., изм., бр. 37 от 2004 г., доп., бр. 19 от 2005 г., бр. 31 от 2005 г., изм. и доп., бр. 39 от 2005 г.) се правят следните допълнения:

1. В чл. 23, ал. 3 след думата „вноски” се поставя запетая и се добавят думите „на чуждестранни фондови борси, както и на техни обединения”;

2. В чл. 128, ал. 3 се създава изречение второ: „Това ограничение не се прилага по отношение на участието на лицата по чл. 131, ал. 1, т. 4 и 5.”

§ 23. В Кодекса за социално осигуряване (Обн., ДВ, бр. 110 от 17.12.1999 г., в сила от 1.01.2000 г.; Решение № 5 на Конституционния съд на РБ от 29.06.2000 г. - бр. 55 от 7.07.2000 г.; изм. и доп., бр. 64 от 4.08.2000 г., изм., бр. 1 от 2.01.2001 г., доп., бр. 35 от 10.04.2001 г., изм., бр. 41 от 24.04.2001 г., изм. и доп., бр. 1 от 4.01.2002 г., в сила от 1.01.2002 г., изм., бр. 10 от 29.01.2002 г., в сила от 1.01.2002 г., изм. и доп., бр. 45 от 30.04.2002 г., в сила от 30.04.2002 г., бр. 74 от 30.07.2002 г., в сила от 1.01.2003 г., доп., бр. 112 от 29.11.2002 г., изм. и доп., бр. 119 от 27.12.2002 г., в сила от 1.01.2003 г., доп., бр. 120 от 29.12.2002 г., изм. и доп., бр. 8 от 28.01.2003 г., в сила от 1.03.2003 г., доп., бр. 42 от 9.05.2003 г., изм. и доп., бр. 67 от 29.07.2003 г., доп., бр. 95 от 28.10.2003 г., изм. и доп., бр. 112 от 23.12.2003 г., в сила от 1.01.2004 г., изм., бр. 114 от 30.12.2003 г., изм. и доп., бр.

12 от 13.02.2004 г., изм., бр. 21 от 16.03.2004 г., в сила от 1.01.2004 г., доп., бр. 38 от 11.05.2004 г., изм. и доп., бр. 52 от 18.06.2004 г., в сила от 1.08.2004 г., бр. 53 от 22.06.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., бр. 69 от 6.08.2004 г., в сила от 1.07.2004 г., изм., бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм. и доп., бр. 112 от 23.12.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм., бр. 115 от 30.12.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм. и доп., бр. 38 от 3.05.2005 г., изм., бр. 39 от 10.05.2005 г., в сила от 11.02.2006 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 121д алинея 6 се изменя така:

„(6) Председателят на управителния съвет, председателят на съвета на директорите, изпълнителният директор и прокуристът трябва да отговарят на условията по ал. 2, 4 и 5 и да имат постоянен адрес или разрешение за продължително пребиваване в страната.”.

2. Създава се чл. 122и: **„Отговорен актюер** Чл. 122и. Актюерското обслужване на пенсионноосигурителното дружество и управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване се извършва само от лице с призната правоспособност на отговорен актюер.

(2) Отговорният актюер трябва да:

1. не е осъждан за умишлено престъпление от общ характер;

2. не е бил в последните три години преди определената от съда начална дата на неплатежоспособността член на управителен или контролен орган или неограничено отговорен съдружник в дружество, за което е открито производство по несъстоятелност, или в прекратено поради несъстоятелност дружество, ако са останали неудовлетворени кредитори;

3. не е обявяван в несъстоятелност и да не се намира в производство по несъстоятелност;

4. не е лишен от право да заема материалноотговорна длъжност.

5. има висше образование с придобита образователно-квалификационна степен не по-ниска от магистър с покрит хорариум по висша математика, съгласно изисквания определени в наредба на комисията;

6. има поне тригодишен опит като актюер на застраховател, презастраховател, здравноосигурително дружество, пенсионноосигурително дружество, в органи осъществяващи надзор върху дейността на тези лица, или като хабилитиран преподавател по животозастраховане или актюерство;

7. е с призната правоспособност на отговорен актюер от комисията след успешно полагане на изпит .

(3) Редът и условията за провеждането на изпита и признаването на правоспособността по ал. 2, т. 7 се определят с наредба на комисията. За целите на този кодекс се признава правоспособността на отговорния актюер, призната по реда на Кодекса за застраховането или по Закона за здравното осигуряване, когато положеният изпит за правоспособност включва преценка на знанията в областта на пенсионното осигуряване.

(4) По предложение на заместник-председателя комисията отнема правоспособността на отговорен актюер, ако се установи, че той:

1. е престанал да отговаря на изискванията по ал. 2, т.1 – 4;

2. при извършване на дейност по актюерско обслужване на пенсионноосигурителното дружество и управляваните от него фондове за допълнително

пенсионно осигуряване е извършил груби или системни нарушения на този кодекс, на подзаконовите актове по неговото прилагане или на правилниците за организацията и дейността на управляваните от съответното пенсионноосигурително дружество фондове за допълнително пенсионно осигуряване;

3. е представил неверни данни или документи с невярно съдържание, въз основа на които е била призната правоспособността му.

(5) В случаите на отнемане на правоспособност по ал. 4 лицето може да иска признаване на правоспособност на отговорен актюер не по-рано от три години от влизане на решението в сила. С отнемането на правоспособност някое от основанията по ал. 4 се счита за отнета и правоспособността на лицето като отговорен актюер, призната по реда на Кодекса застраховането или по Закона за здравното осигуряване.”.

3. Създава се чл. 122к:

„Допълнителни изисквания към отговорния актюер

Чл. 122к (1) Отговорният актюер трябва:

1. да не е съпруг или роднина до четвърта степен включително по права или по сребрена линия или по сватовство с член на управителния или контролен орган на пенсионноосигурителното дружество;

2. да не е член на управителен или контролен орган на друго дружество със същия предмет на дейност;

3. да не е съдружник или акционер, член на управителен или контролен орган на лице по чл. 123в, ал. 1, с който пенсионноосигурителното дружество има договорни отношения, или на свързано с него лице, на банката попечител или на свързано с нея лице;

4. да не е страна по сделки с пенсионноосигурителното дружество, освен в качеството му на негов акционер или на осигурено в управляваните от него фондове лице;

5. да има постоянен адрес или разрешение за продължително пребиваване в страната.

(2) Отговорният актюер се избира от общото събрание на пенсионноосигурителното дружество, пред което предварително удостоверява с декларация, че отговаря на условията по ал. 1. Пенсионноосигурителното дружество уведомява заместник-председателя за взетото решение за избор на отговорен актюер в срок до седем дни от датата на вземане на решение като представя и заверено копие на декларация по предходното изречение.

(3) Отговорният актюер уведомява пенсионноосигурителното дружество за промяна в обстоятелствата по ал. 1 в 7-дневен срок от узнаване на промяната.

(4) При промяна на обстоятелствата по ал. 1 или при отнемане на правоспособност на отговорен актюер по чл. 122и общото събрание на пенсионноосигурителното дружество е длъжно да освободи отговорния актюер и да избере нов в тримесечен срок от узнаване на обстоятелствата.”.

4. Член 123 се изменя така:

„Актюерско обслужване

Чл. 123. (1) Отговорният актюер:

1. отговаря за коректността на схемата за определяне на стойността на дяловете в съответния фонд за допълнително пенсионно осигуряване и за коректното използване на актюерските методи в дейността на пенсионноосигурителното дружество;

2. разработва биометричните таблици и пенсионните схеми и ги предлага за утвърждаване от управителния орган на пенсионноосигурителното дружество;

3. до 31 март всяка година изготвя и представя на пенсионноосигурителното дружество и заместник-председателя актюерски доклад за предходната година;

4. отговаря за вярното и точно определяне на размера на пенсионните резерви за изплащане на пожизнени пенсии от съответния фонд и на всички дължими суми на осигурени лица, пенсионери или техни наследници.

(2) Заместник-председателят определя формата и задължителното съдържание на годишния актюерски доклад по ал. 1, т. 3.

(3) При изпълнение на задълженията си отговорният актюер има достъп до цялата необходима информация, а управителните органи и служителите на пенсионноосигурителното дружество са длъжни да му оказват съдействие.”.

5. В преходните и заключителни разпоредби се създава § 11б:

„§ 11б (1) Наредбата по чл. 122и, ал. 2, т. 5, ал. 3 се приема в едногодишен срок от влизане в сила на Кодекса за застраховането. Първият изпит за придобиване на актюерска правоспособност се провежда в шестмесечен срок от влизане в сила на наредбата.

(2) В тригодишен срок от влизане в сила на Кодекса за застраховането пенсионноосигурителните дружества са длъжни да сключат договори за актюерско обслужване с лица с призната правоспособност на отговорен актюер.

(3) До изтичане на срока по ал. 2, лицата, които са получили лиценз за актюер по реда на Наредба № 14 от 28.04.2004 г. за реда и начина за лицензиране на актюери на пенсионноосигурителни дружества и на управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване могат да изпълняват задълженията на отговорен актюер при извършване на актюерското обслужване на пенсионноосигурителни дружества и на управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване, както и да бъдат избирани за отговорни актюери на пенсионноосигурителни дружества и на управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване.”.

§ 24 (1) Кодексът влиза в сила от 01.01.2006 г., с изключение на разпоредбите по ал. 2-5 и § 25

(2)Разпоредбите на чл. 45, ал. 3; чл. 47; Глава четвърта; чл. 71, ал. 4; чл. 77, ал. 5, чл. 80, ал. 5; чл. 88, ал. 3; чл. 89; чл. 99, ал. 4; чл. 112 – чл. 116 включително; чл. 127; чл. 137; чл. 139 – чл. 149 включително; Глава седемнадесета; Глава двадесет и втора; чл. 254, ал. 1, т. 2; чл. 256; чл. 258, ал. 1, т. 2 и 3, ал. 2 ал. 3 и 5 ; чл. 282, ал2 влизат в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

(3) Член 254, ал. 2 влиза в сила от датата на Решението на Комисията на Европейския съюз, след като са били предоставени сведения за сключване на споразумение между Националното бюро на българските автомобилни застрахователи и бюрата на автомобилните застрахователи на държавите-членки в съответствие с чл. 2, ал. 2 от Директива 72/166/ЕИО за сближаване на законите на държавите членки свързани със застраховането срещу гражданска отговорност по отношение използването на моторни превозни средства и за налагане на задължение за застраховане срещу такава отговорност.

(4) Член 282, ал. 4 и чл. 284-286 влизат в сила от датата на Решението на Комисията на Европейския съюз, след като са били предоставени сведения за сключване на споразумение между Националното бюро на българските автомобилни застрахователи и компенсационните органи на държавите-членки в съответствие с чл. 6, ал. 3 от Директива 2000/26/ЕО за сближаване на законите на държавите членки свързани със застраховането срещу гражданска отговорност по отношение използваните моторни превозни средства и за изменение на директиви на съвета 73/239/ЕИО и 88/357/ЕИО. До датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз Националното бюро на Българските автомобилни застрахователи създава организацията за изпълнение на функциите като компенсационен орган.

(5) До датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз Гаранционният фонд заплаща обезщетения само когато пътнотранспортното произшествие е настъпило на територията на Република България. Разпоредбата на чл. 288, ал. 2 влиза в сила от 11.06.2007 г. и се прилага за всички заведени претенции за обезщетение, по които към тази дата Управителният съвет на Гаранционния фонд не се е произнесъл. Гаранционният фонд създава организацията за изпълнение на функциите на информационен център в шестмесечен срок от влизане в сила на този кодекс.

§ 25 (1) Член 266 влиза в сила от 11.06.2012 г.

(2) От 01.01.2010 г. минималните застрахователни суми по задължителната застраховка "Гражданска отговорност" се определят, както следва:

1. за неимуществени и имуществени вреди вследствие телесно увреждане или смърт:

а) за всяко събитие при едно пострадало лице - 1 000 000 лв.;

б) за всяко събитие при две или повече пострадали лица - 5 000 000 лв.;

2. за вреди на имущество – 1 000 000 лв. за всяко събитие.

(3) До 01.01.2010 г. минималните застрахователни суми по задължителната застраховка "Гражданска отговорност" се определят, както следва:

1. за неимуществени и имуществени вреди вследствие телесно увреждане или смърт:

а) за всяко събитие при едно пострадало лице - 700 000 лв.;

б) за всяко събитие при две или повече пострадали лица - 1 000 000 лв.;

2. за вреди на имущество – 200 000 лв. за всяко събитие.

(4) Комисията за финансов надзор уведомява Комисията на Европейския съюз за отлагателните периоди по този параграф и за тяхната продължителност.

Приложение № 1

ВИДОВЕ ЗАСТРАХОВКИ

Раздел I

ВИДОВЕ ЗАСТРАХОВКИ. РИСКОВЕ.

1. Застраховка "Живот" и рента.

а) застраховка "Живот" с покритие на рисковете "смърт" или "доживяване на определена възраст" или "доживяване на определена възраст или по-ранна смърт";

б) застраховка за пенсия или рента, включваща спестовна част и задължение за еднократни или периодични плащания, дължими след изтичане на най-малко една година от плащането на премията или на първата разсрочена вноска.

При тези договори застрахователят изплаща фиксирани суми.

2. Женитбена и детска застраховка.

Застраховка за изплащане на фиксирана сума при женитба или раждане или изтичане на срока на застраховката, който е обвързан с навършване на определена възраст от дете.

3. Застраховка "Живот", свързана с инвестиционен фонд.

Застраховка по т. 1 и 2, при които застрахователните плащания са изцяло или частично зависими от стойността на и/или дохода от предварително определени активи.

4. Постоянна здравна застраховка.

а) застраховка за изплащане на медицински разходи или на фиксирани суми за диагностициране и лечение, произтичащи от злополука или заболяване, или от определени видове злополука или заболяване;

б) застраховка за изплащане на фиксирани еднократни или периодични суми за определен период или пожизнено, при неработоспособност, причинена от злополука или заболяване, или от определени видове злополука или заболяване.

5. Изкупуване на капитал.

Застраховка за определен срок, при която срещу получаване на премия застрахователят изплаща договорена сума при изтичане на срока.

6. Допълнителна застраховка.

Застраховка, осигуряваща допълнителни застрахователни покрития, включващи което и да е или комбинация от:

а) смърт вследствие на злополука;

б) трайно загубена или намалена работоспособност вследствие на злополука;

в) трайно загубена или намалена работоспособност вследствие на заболяване;

г) временна неработоспособност вследствие на злополука;

д) временна неработоспособност вследствие на заболяване;

е) безработица;

ж) хоспитализация;

з) тежки заболявания;

и) медицински разходи.

Раздел II

А. ВИДОВЕ ЗАСТРАХОВКИ. РИСКОВЕ.

1. Злополука (включително производствени злополуки и професионални заболявания):

- фиксирани парични суми;

- обезщетения;

- комбинация от горните две;

- обезщетения на пътници.

2. Заболяване:

- фиксирани парични суми;

- обезщетения;

- комбинация от горните две.

3. Сухопътни превозни средства (без релсови превозни средства).

Всяка щета или загуба, нанесена на:

- сухопътни моторни превозни средства;

- сухопътни безмоторни превозни средства.

4. Релсови превозни средства.

Всяка щета или загуба, нанесена на релсови превозни средства.

5. Летателни апарати.

Всяка щета или загуба, нанесена на летателни апарати.

6. Плавателни съдове (морски, речни и по езера и канали).

Всяка щета или загуба, нанесена на:

- речни и плавателни съдове по канали;
- плавателни съдове по езера;
- морски плавателни съдове.

7. Товари по време на превоз (включително стоки, багаж и други).

Всяка щета или загуба, нанесена на товари по време на превоз, без оглед на вида на транспорта.

8. Пожар и природни бедствия.

Всяка щета или загуба, нанесена на имущество (различно от това по т. 3, 4, 5, 6 и 7), предизвикана от:

- пожар;
- експлозия;
- имплозия;
- буря;
- други природни бедствия;
- атомна енергия;
- свлачища.

9. Други щети на имущество.

Всяка щета или загуба, нанесена на имущество (различно от това по т. 3, 4, 5, 6 и 7), предизвикана от градушка или измръзване и всякакво друго събитие, като кражба, освен включените в т. 8.

10. Гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на моторно превозно средство.

10.1. Всяка отговорност за вреди, възникваща при използването на сухопътни моторни превозни средства

10.2 Гражданска отговорност на превозвача с моторни превозни средства по суша.

11. Гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на летателни апарати.

11.1 Всяка отговорност за вреди, възникваща при използването на летателни апарати

11.2 Гражданска отговорност на превозвача с летателни апарати.

12. Гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове.

12.1 Всяка отговорност за вреди, възникваща при използването на плавателни съдове

12.2. Гражданска отговорност на превозвача с плавателни съдове.

13. Обща гражданска отговорност.

Всяка отговорност за вреди, освен посочените в т. 10, 11 и 12.

14. Кредити:

- обща неплатежоспособност;
- експортни кредити;
- продажби с разсрочено плащане;
- ипотечи;
- селскостопански кредити.

15. Гаранции:

- преки;
- косвени.

16. Разни финансови загуби:

- рискове, свързани със заетостта;
- обща недостатъчност на доходи;
- лошо време;
- загуба на доходи;
- текущи общи разходи;

- непредвидени търговски разходи;
- загуби на пазарна стойност;
- загуби на рента или доход;
- косвени търговски загуби, освен горепосочените;
- други финансови загуби (нетърговски);
- други финансови загуби.

17. Правни разноски (правна защита).

Застраховка за покриване на съдебни разноски и други разходи за водене на дела.

18. Помощ при пътуване (асистанс).

Помощ за лица, които попадат в затруднения при пътуване, когато са далеч от дома или от постоянното си местоживееие.

Б. НАИМЕНОВАНИЕ НА ЛИЦЕНЗА ЗА ПОВЕЧЕ ОТ ЕДИН ВИД ЗАСТРАХОВКИ.

Когато лицензът включва едновременно:

- а) видовете по т. 1 и 2, се наричат "Застраховане срещу заболяване и злополука";
- б) видовете по т. 1 (обезщетения на пътници), 3, 7 и 10, се наричат "Автомобилно застраховане";
- в) видовете по т. 1 (обезщетения на пътници), 4, 6, 7 и 12, се наричат "Морско и транспортно застраховане";
- г) видовете по т. 1 (обезщетения на пътници), 5, 7 и 11, се наричат "Авиационно застраховане";
- д) видовете по т. 8 и 9, се наричат "Застраховане на имущество";
- е) видовете по т. 10, 11, 12 и 13, се наричат "Гражданска отговорност";
- ж) видовете по т. 14 и 15, се наричат "Кредити и гаранции";
- з) по всички видове, се наричат "Общо застраховане".

В. СПОМАГАТЕЛНИ РИСКОВЕ.

1. Застраховател, получил лиценз за един основен риск, отнасящ се към един или група видове застраховки по раздел II от приложението, може също да покрие рисковете, включени в други видове, без да се изисква лиценз за тези рискове, ако:

- са свързани с основния риск;
- се отнасят за предмета, който се покрива от основния риск;
- се покриват от договора, покриващ основния риск.

2.1 Рисковете, включени в раздел II, буква "А", т. 14, 15 и 17 на това приложение, не могат да бъдат разглеждани като спомагателни за други видове застраховки.

2.2. Рискът по раздел II, буква "А", т. 17 (правни разноски) може да бъде спомагателен по застраховки от вида "Помощ при пътуване" по раздел II, буква "А", т. 18, когато са налице обстоятелствата по т. 1 и когато основният риск се отнася само до предоставянето на помощ на лица, които са попаднали в затруднения при пътуване, когато са далеч от дома или от постоянното си местоживееие.

2.3. Правните разноски могат да бъдат спомагателен риск и при условията по т.1, когато се отнася до спорове или рискове, произтичащи от или във връзка със плавателни средства по море.

Приложение № 2 към чл. 82, ал. 4

Минимален размер на гаранционния капитал на взаимозастрахователна кооперация по чл. 80, ал. 3.

№	Равнище на достигнат годишен премиен приход (хил. лв.)	Размер на минималния гаранционен капитал (хил. лв.)
1.	До 500 включително	100
2.	От 500 до 1000 включително	200
3.	От 1000 до 1500 включително	300
4.	Над 1500	400